

МД 15

Методолошки документ

ISSN 1840-1090

ПОСЛОВНЕ СТАТИСТИКЕ

СТРУКТУРНЕ ПОСЛОВНЕ СТАТИСТИКЕ (ПИЛОТ ИСТРАЖИВАЊЕ ЗА 2009. ГОДИНУ)

Босна и Херцеговина

Агенција за статистику
Босне и Херцеговине

Федерални завод за статистику
Федерације
Босне и Херцеговине

Република Српска
Републички завод за статистику

Сарајево, септембар 2011.

Издаје: Агенција за статистику Босне и Херцеговине,
Зелених беретки 26, 71000 Сарајево,
Босна и Херцеговина

Одговара: Зденко Милиновић, директор

**Податке
припремили:** Радна група за структурне пословне статистике

Тима Карачић, Јасна Хаџић, Миа Шимовић, Бојана Цицовић,
Ален Мргуд-Агенција за статистику БиХ;
Алма Чолпа, Аида Љуца, Амина Мухић, Асмира Хотовић-
Федерални завод за статистику ФБиХ;
Јелена Гламочика, Санела Васиљевић, Дарко Маринковић, Невенка
Бозало, Желимир Радишић, Слађана Никић, Биљана Јеличић -
Републички завод за статистику РС.

Лектура: Амра Капетановић

Дизајн и прелом: Лејла Ракић

Штампа: Штампарија Avery, Сарајево

Молимо кориснике Публикације да приликом употребе података обавезно наведу извор

Предговор

У процесу хармонизације прописа с ЕУ стандардима и придруживања Европској унији, од статистичких институција БиХ се очекује да своје активности и резултате ускладе са захтјевима Европског статистичког система. Развој Структурних пословних статистика у складу са ЕУ Регулацивом број 295/2008, којом је успостављен јединствени оквир за прикупљање, обраду, пренос и вредновање статистичких података о структури, активностима, конкурентности и успјешности пословања, је важан статистички приоритет у том процесу.

Почетак развоја Структурних пословних статистика у БиХ веже се уз CARDS Twinning Пројект „Подршка ЕУ статистичком сектору БиХ“, који је имплементиран од 2006. до 2008. године. Циљ истоимене поткомпоненте Пројекта био је развити почетну методологију за Структурне пословне статистике и имплементирати је кроз Пилот истраживање. Пилот истраживање је проведено за 2007. годину и њиме су обухваћена предузећа из два подручја дјелатности: Угоститељство и Превоз, складиштење и комуникације. Статистички пословни регистар се није могао користити као оквир за избор јединица за Пилот истраживање с обзиром да је његов развој започео кроз исти Пројект. Стога је избор узорка направљен на основу административних података ентитетских завода који су, због недостатка стратификационих варијабли, допуњени расположивим подацима из статистичких истраживања. Резултат заједничког рада статистичара из три статистичке институције БиХ (методолога, стручњака за узорак и ИТ) и страних експерата, ангажованих кроз Пројект, представљен је у публикацији „Пословне статистике – Планирање нових структурних пословних истраживања у БиХ“.

Даљи развој Структурних пословних статистика настављен је кроз шестомјесечни „Twinning Light Пројект“ који је реализован у 2010. години. Циљ Пројекта био је додатно оспособљавање статистичара за спровођење истраживања и побољшање методологије, што је практично примијењено кроз спровођење структурног Пилот истраживања за 2009. годину. Припрему и спровођење Пилота самостално су урадили домаћи статистичари, методолози, стручњаци за узорак и стручњаци за ИТ. Рад се одвијао уз добру сарадњу статистичара свих профила из три статистичке институције. Пилотом за 2009. тестиране су све фазе спровођења истраживања, извршена су унапређења у смислу коришћења Статистичког пословног регистра као оквира за избор узорка и проширење резултата на тотале, а обухваћене су и нове дјелатности, Индустрија и Грађевинарство. Након спроведеног Пилот истраживања за 2009. годину, структурно пословно истраживање прерасло је у редовно годишње истраживање за прикупљање и обраду података о структурним варијаблама и индикаторима за ниво БиХ и ентитета. У вријеме настанка ове публикације у току је спровођење првог редовног структурног истраживања за референтну 2010. годину. Укључивање других економских дјелатности у истраживање наставиће се настављено до потпуне усклађености са ЕУ 295/2008 Регулацивом.

Методологија рада, инструменти за спровођење истраживања и резултати Пилот истраживања за 2009. приказани су у овој публикацији. Публикација је првенствено намијењена предметним статистичарима, али може послужити и другим корисницима, у сврху бољег разумијевања међународних и ЕУ стандарда, дефиниција и методологија које се примијењују у редовним структурним истраживањима. Стога су у овој публикацији методолошка и практична питања наглашена више него резултати. Резултати који су саставни дио публикације више су илустрација варијабли и индикатора који се очекују из редовних структурних истраживања и требају се сматрати привременим док се не потврде кроз прво редовно истраживање за 2010. годину.

Директор
Зденко Милиновић

САДРЖАЈ

I	УВОД	7
II	РАНИЈЕ УРАЂЕНЕ АКТИВНОСТИ НА РАЗВОЈУ СТРУКТУРНИХ ПОСЛОВНИХ СТАТИСТИКА	8
	1. CARDS Twinning Пројекат	8
	2. Twinning Light Пројекат	9
III	ПИЛОТ ИСТРАЖИВАЊЕ СТРУКТУРНИХ ПОСЛОВНИХ СТАТИСТИКА ЗА 2009. ГОДИНУ	10
	1. Израда упитника и упутстава	12
	2. Припрема оквира и избор узорка	13
	2.1. Припрема оквира	13
	2.2. Избор узорка	16
	3. Организација провођења СПС истраживања	18
	3.1. Заједничке основе за провођење и организацију истраживања	18
	3.2. Организација провођења истраживања у Федералном заводу за статистику	18
	3.3. Организација провођења истраживања у Републичком заводу за статистику Републике Српске	19
	3.4. Организација провођења истраживања у Брчко Дистрикту БиХ	20
	4. Резултати истраживања (стопе одговора)	21
	5. ИТ апликација за унос података и размјена података између статистичких институција	25
	5.1. Заједничке основе за унос и размјену података	25
	5.2. ИТ апликација за СПС у Федералном заводу за статистику	25
	5.3. ИТ апликација за СПС у Републичком заводу за статистику Републике Српске	25
	5.4. ИТ апликација за СПС у Брчко Дистрикту БиХ	26
	5.5. Размјена података	27
	6. Контрола и анализа података (уређивање података).....	27
	6.1. Теоријски аспекти и заједничке основе за уређивање и анализу података ...	27
	6.2. Уређивање микро података у Федералном заводу за статистику	28
	6.3. Уређивање микро података у Републичком заводу за статистику Републике Српске.....	30
	6.4. Уређивање микро података у Брчко Дистрикту БиХ	32
	7. Оцјена параметара популације	32
	7.1. Теоријски аспекти.....	32
	7.2. Оцјењивање параметара популације у Пилот СПС истраживању за 2009.годину	34
	8. Финални резултати Пилот истраживања Структурних пословних статистика	34

ТАБЕЛЕ И ГРАФИКОНИ	35
Табела 1.1. Вриједност основних СПС варијабли за БиХ и по ентитетима за 2009. годину (Индустрија, Грађевинарство и Услуге).....	36
Табела 1.2. Учешће ентитета у БиХ по дјелатностима и основним варијаблама	37
Табела 2. Вриједност основних СПС варијабли по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Босна и Херцеговина	38
Табела 2.1 Вриједност основних СПС варијабли по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Федерација Босне и Херцеговине	40
Табела 2.2 Вриједност основних СПС варијабли по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Република Српска	42
Табела 2.3 Вриједност основних СПС варијабли по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Брчко Дистрикт БиХ	44
Табела 3. Основни СПС индикатори по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Босна и Херцеговина	46
Табела 3.1. Основни СПС индикатори по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Федерација Босне и Херцеговине	47
Табела 3.2. Основни СПС индикатори по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Република Српска	48
Табела 3.3. Основни СПС индикатори по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Брчко Дистрикт БиХ	49
 СТРУКТУРА ОСНОВНИХ ВАРИЈАБЛИ ПО ДЈЕЛАТНОСТИМА И ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ	
Графикон 1. С Вађење руда и камена	50
Графикон 2. D Прерађивачка индустрија	50
Графикон 3. Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	51
Графикон 4. F Грађевинарство	51
Графикон 5. Н Угоститељство	52
Графикон 6. I Саобраћај, складиштење и комуникације	52
 ИНДИКАТОРИ ПО ДЈЕЛАТНОСТИМА И ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ	
Графикон 7. Индустрија (C+D+E)	53
Графикон 8. F Грађевинарство	53
Графикон 9. Н Угоститељство	54
Графикон 10. I Саобраћај, складиштење и комуникације	54
 9. Планови за даљи развој и унапређење структурних пословних статистика	55
ЛИТЕРАТУРА	56
ДОДАТАК 1 СПС дефиниције и класификације	57
ДОДАТАК 2 СПС Упитници	71
ДОДАТАК 3 Упутства за попуњавање СПС упитника	81
ДОДАТАК 4 Опис контрола	91

I УВОД

Структурна пословна истраживања имају за циљ прикупљање, обраду и публикавање статистичких података о структури, дјелатностима, конкурентности и карактеристикама рада пословних субјеката и њихових пословних резултата на различитим нивоима груписања по дјелатностима.

Статистика структурних пословних истраживања представља општи оквир за прикупљање података свих активних тржишних јединица (предузећа). На основу тих истраживања производе се показатељи за референтну годину и показују промјене у односу на претходне године. Већина варијабли се исказују вриједносно по текућим цијенама и стога се и индекси промјена односе на промјене у вриједности.

Подаци прикупљени истраживањима структурних пословних статистика користе се за анализу структуре пословних субјеката по дјелатностима (вриједност производње, додата вриједност, запосленост итд.), анализу фактора коришћених у процесу производње (број запослених, средства запослених, инвестиције итд.), анализу националног и регионалног развоја. Такође, подаци структурних пословних статистика користе се и као инпути за процјене националних рачуна и за обрачун пондера за краткорочне статистике.

Садржај структурних пословних статистика (СПС) у Европској заједници прописан је основном ЕУ Регулативом 295/2008 и регулативама за имплементацију 250/2009, 251/2009 и 275/2010.

Статистике које се производе према овој регулативи су груписане у сљедеће модуле:

- Општи модул за годишње структурне статистике дефинисан је Анексом I. Овим модулом је успостављен општи оквир за све тржишне дјелатности, којим су дефинисане услужне дјелатности за које није дат детаљан модул.
- Детаљан модул за структурну статистику индустрије дефинисан је Анексом II,
- Детаљан модул за структурну статистику трговине дефинисан је Анексом III,
- Детаљан модул за структурну статистику грађевинарства дефинисан је Анексом IV,
- Детаљан модул за структурну статистику осигурања дефинисан је у Анексу V,
- Детаљан модул за статистику кредитних институција дефинисан је у Анексу VI,
- Детаљан модул за статистику пензионих фондова дефинисан је у Анексу VII,
- Детаљан модул за статистику бизнис услуга дефинисан је у Анексу VIII и
- Детаљан модул за структурну статистику бизнис демографије дефинисан је у Анексу IX.

За сваки модул прописане су годишње, вишегодишње и регионалне серије података. Уз то су за модул II и IV прописане серије података које се требају производити за јединице према врсти дјелатности.

Пилот истраживање које је проведено у 2010. за референтну 2009. годину фокусирао се на производњу годишњих података за Анексе I, II и IV. Пилотом нису обухваћене све дјелатности које се траже по Регулативи из Анекса I (обухваћено је само Угоститељство и Саобраћај, складиштење и комуникације).

Имплементација ове статистике у статистички систем Босне и Херцеговине је дугорочан процес. Почео је кроз CARDS Twinning пројекат, а наставиће се кроз IPA 2008 (2011-2013). Потпуна имплементација ове статистике одвијати ће се континуирано и постепено кроз пројекте помоћи статистичком систему Босне и Херцеговине, те уз велики ангажман особља из статистичких институција (методолози, ИТ особље, узоркаши).

II РАНИЈЕ УРАЂЕНЕ АКТИВНОСТИ НА РАЗВОЈУ СТРУКТУРНИХ ПОСЛОВНИХ СТАТИСТИКА

1. CARDS Twinning Пројекат

Редовно годишње структурно пословно истраживање у Босни и Херцеговини с циљем прикупљања и обраде података о СПС варијаблима није имплементирано у моменту израде овог документа. У посљедњих неколико година статистичке институције у БиХ учиниле су значајне припремне активности које ће у блиској будућности резултирати производњом структурних пословних варијабли за ниво БиХ и за ентитете, према захтјевима Регулative бр. 295/2008 ЕУ парламента и Савјета ЕУ-а, чијим доношењем је стављена изван снаге Регулative 58/97.

Развој Структурних пословних статистика у Босни и Херцеговини почео је кроз CARDS Twinning пројекат који је имплементиран у периоду од 2006. до 2008. године. Главни циљ поткомпоненте Структурне пословне статистике у оквиру Пројекта био је развој методологије за Структурне пословне статистике и њена имплементација у Пилот истраживању (пуни обухват за велика и средња предузећа и узорак за мала предузећа) за референтну 2007. годину.

Пилот Структурно пословно истраживање је проведено према тада важећим дефиницијама, правилима и класификацијама о СПС-у (Регулative ЕУ 58/97, 410/98, 2700/98, 2056/02, 1670-1603).

Важно је нагласити сљедеће чињенице:

- а. структурно пословно истраживање за референтну 2007. годину проведено је као експериментално,
- б. истраживање је обухватало само два NACE подручја, Н - Угоститељство и I -Превоз, складиштење и комуникације,
- в. први пут статистичке институције у БиХ проводе аутентично структурно истраживање предузећа и предузетника,
- г. први пут статистичке институције у БиХ проводе пословно истраживање користећи технику узорка,
- д. све фазе истраживања нису довршене унутар рокова трајања Twinning Пројекта (провјера, анализа и потврда првог круга резултата).

Активности на преосталим планираним фазама настављене су након завршетка Пројекта.

Упоредо са развојем овог истраживања радило се на развоју Статистичког пословног регистра за Босну и Херцеговину у складу са ЕУ регулативама и стандардима, као посебна подкомпонента у оквиру CARDS Twinning пројекта. Стога се ово експериментално Структурно пословно статистичко истраживање није базирало на подацима Статистичког пословног регистра, већ је оквир за избор узорка направљен на основу административних података ентитетских завода и Брчко Дистрикта БиХ, који су због недостатка стратификационих варијабли допуњени подацима из расположивих статистичких истраживања.

Резултати CARDS Twinning пројекта су сљедећи:

- Пилот истраживање је спроведено.
- Публикација "Пословне статистике - Планирање нових структурних пословних истраживања у БиХ" је објављена.

2. Twinning Light Пројекат

Развој Структурних пословних статистичких истраживања настављен је кроз шестомјесечни Twinning light пројекат. Главни циљ пројекта је био оспособљавање особља и даља побољшања структурних истраживања кроз спровођење Пилот истраживања у 2010. години са 2009. као референтном годином.

Релевантно особље из све три статистичке институције учествовало је у сљедећим обукама у оквиру Twinning light пројекта:

а) Развој новог дизајна узорка

С обзиром да се прво Структурно пословно статистичко истраживање, спроведено за 2007., заснивало на административним изворима (Статистички пословни регистар није постојао), његов обухват и квалитет морао се процијенити и побољшати. Такође, алокација узорачких јединица унутар стратума била је пропорционална, јер није било доступних помоћних информација које би се могле искористити у фази дизајнирања узорка или у фази оцјењивања непознатих параметара циљне популације. Стога је ова активност имала два циља: а) испитати квалитет оквира за избор узорка (потпокривеност, препокривеност, квалитет адресних података, дјелатност) и б) истражити методе за побољшање ефикасности узорковања, односно прецизности оцјена уз коришћење помоћних информација доступних кроз Статистички пословни регистар.

б) Анализа и статистичка обрада грешака мјерења, идентификација и статистичка обрада спољних вриједности (outlier-a), статистичка обрада дјелимичних неодговора

Ова активност је укључивала двије теме: а) обуку о алгоритмима и методама за откривање outlier-a, идентификовање утицајних и неутријалних грешака и статистичка обрада дјелимичних неодговора и б) практична подршка у развоју ad hoc софтвера за анализу и третман грешака мјерења, спољних вриједности (outlier-a) и парцијалних неодговора у Структурним пословним статистичким истраживањима.

в) Обука о методама узорковања и оцјењивања, те о примјени специјализованих софтверских рјешења за производњу статистичких оцјена методом калибрације (програмско окружење „R“)

Како би се покриле све фазе истраживања које се баве питањима узорковања, активност је била усмјерена на коришћење софтверских алата ("Mauss-R", програмско окружење „R“ са пакетима "sampling" и "survey") који омогућују статистичарима да ефикасно и оптимално дизајнирају узорак, изврше избор узорка и изврше анализу података из сложених узорака користећи метод калибрације.

г) Обука о методолошким смјерницама и развијеним праксама за потребе спровођења истраживања

Ова активност била је усмјерена на: а) ЕУ информациони систем о пословним статистикама, б) Регулативе ЕУ и главне дефиниције, в) преглед најчешће коришћених методологија за планирање и спровођење пословних статистичких истраживања, г) примјере добре праксе (углавном у Италији) у подручју пословних истраживања и д) припрему методолошког приручника пословних истраживања у БиХ.

д) Планирање јединствене базе СПС података на нивоу цијеле државе

Ова активност била је усмјерена на израду препорука за планирање СПС базе података. Препоручено је да база података треба бити дефинисана тако да покрије статистичке домене, врсте микро-података и / или макро-података који би требали бити укључени, главне варијабле које се прикупљају, статистичке изворе који се користе за извођење потребних података. Након тога, одговарајућа ИТ платформа требала би бити дизајнирана, са сљедећим циљевима: а) усклађеност у односу на друге (локалне) базе података; б) усклађеност са стратешким одлукама усвојеним у БиХ за развој ИТ-а; в) дефинисање правила за унос, кориговање и размјену података између институција и г) могућност задовољавања потреба у смислу садржаја, повјерљивости и израде излазних резултата за све нивое (државни, ентитетски и локални ниво).

Наведене активности су побољшале вјештине особља које учествује у производњи Структурних пословних статистика (методолози, узоркаши и ИТ стручњаци) везано за методолошка питања, планирање и извршавање пословних истраживања, узорковање, уређивање података и коришћење одређених софтвера.

III ПИЛОТ ИСТРАЖИВАЊЕ СТРУКТУРНИХ ПОСЛОВНИХ СТАТИСТИКА ЗА 2009. ГОДИНУ

У складу са Планом активности статистичких институција у Босни и Херцеговини спроведено је Пилот истраживање које је било базирано на Статистичком пословном регистру и обухватало је само правна лица (нису укључени предузетници).

Пилот истраживањем обухваћене су сљедеће дјелатности КД БиХ (Европска NACE Rev.1.1):

- С - Вађење руда и камена,
- D - Прерађивачка индустрија,
- E - Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом,
- F - Грађевинарство,
- H - Угоститељство и
- I - Саобраћај, складиштење и комуникације

Истраживање је спроведено комбинованом методом користећи пуни обухват за предузећа са 50 и више запослених и методом узорка за предузећа са мање од 50 запослених (за подручје индустрије); пуни обухват за предузећа са 20 и више запослених и методом узорка за предузећа са мање од 20 запослених (за подручје грађевинарства и услуга).

Циљ Пилот истраживања био је тестирање свих фаза у спровођењу истраживања: дизајн упитника, припрема оквира за узорак и избор узорка, прикупљање и контрола података, обрада и анализа резултата и припрема публикације.

На почетку је припремљен детаљан план активности са роковима завршетка и носиоцима за спровођење Пилот истраживања. Главне активности су сљедеће:

- а) израда упитника, упутстава и дефинисање варијабли и индикатора који се требају произвести,
- б) израда оквира и избор узорка за спровођење истраживања,
- в) теренски рад (штампа инструментарија и слање извјештајним јединицама, прикупљање података),
- г) израда листе контрола и дизајнирање ИТ оквира,
- д) контрола, унос и обрада података,
- ђ) провјера података, обрачун микро индикатора,
- е) рачунање стопе неодговора за предузећа са мање од 20 запослених,
- ж) импутација дјеломичних неодговора,
- з) процедуре калибрације,
- и) провјера грешака на нивоу стратума са хијерархијским приступом,
- ј) поновна исправка грешака на микро нивоу,
- к) финална процјена и обрачун коефицијента варијације на нивоу домена.

Спровођење Пилот истраживања структурних пословних статистика за 2009. годину одвијало се уз добру сарадњу особља из све три статистичке институције (Агенција за статистику Босне и Херцеговине, Федерални завод за статистику, Републички завод за статистику Републике Српске) у складу са законским надлежностима у погледу производње статистичких података.

У тексту који слиједи приказан је детаљнији опис најзначајнијих активности према хронологији извршавања током спровођења Пилот истраживања.

1. Израда упитника и упутстава

Приликом креирања упитника за статистичка истраживања Структурних пословних статистика разматран је баланс између циљева који се требају постићи истраживањем, с једне стране, и могућности добијања квалитетних података од стране респодената, с друге стране. Посебна пажња била је посвећена формулисању питања која ће бити разумљива и прихватљива за респоденте.

Дизајнирање упитника за Пилот истраживање за 2009. годину радило се по узору на упитник који је коришћен у експерименталном истраживању које је проведено за 2007. годину и захтјева Анекса I, II и IV Структурних пословних статистика према Регулативи 295/2008 у погледу врсте, дефиниције, садржаја и обрачуна варијабли.

Важно је напоменути да је прије спровођења експерименталног истраживања за 2007. годину извршено тестирање респодената да би се испитала расположивост података код извјештајних јединица, чему се даје све већи приоритет, као предуслов квалитативном аспекту прикупљених података. Одређени конструктивни коментари и примједбе уграђени су у упитник.

Урађена је анализа садржаја упитника у односу на захтјеве рачуна варијабли у складу са захтјевима ЕУ Регулативе 295/08 и извршена су неопходна прилагођавања и подешавања.

Како би се упитник што више приближио респодентима свакој ставци из упитника додијељено је одговарајуће conto (као помоћни индикатор) на коме се евидентирају рачуноводствени подаци. Додатни напори уложени су у креирање јединственог упитника за Босну и Херцеговину, с обзиром да се у ентитетима користе различите рачуноводствене класификације прихода и трошкова.

Креиране су двије врсте упитника, детаљни за предузећа са 20 и више запослених и скраћени упитник за предузећа са мање од 20 запослених.

Упитник за Пилот истраживање за 2009. годину садржи сљедеће дијелове:

- а) идентификационе податке,
- б) табеле са подацима (10 табела у детаљном и 7 табела у скраћеном упитнику) и
- в) контакт информације са подацима о попуњавању упитника.

Идентификациони подаци су предштампани из Статистичког пословног регистра. Извјештајним јединицама је дата могућност кориговања погрешних идентификационих података. Такође, у оквиру тих података прикупљени су описи главне и секундарне дјелатности за потребе имплементације нове класификације КД БиХ 2010 у Статистички пословни регистар, као и подаци о статусу и статусним промјенама предузећа током референтне године за потребе ажурирања Статистичког пословног регистра.

Детаљни упитник садржи сљедеће табеле: Т1 - Приходи из редовне дјелатности и промјене у залихама готових производа и производње у току, Т2 - Трошкови производње, Т3 - Промјене на залихама (репроматеријала и робе), Т4 - Запосленост, Т5 - Трошкови запослених, Т6 - Спољни сарадници, Т7 - Остварене инвестиције, Т8 - Инвестиције и текући трошкови за заштиту животне средине, Т9 - Остали подаци и Т10 - Ретроспективни подаци за предузеће (изабрани подаци за претходну годину).

Скраћени упитник садржи првих седам табела (без Т8, Т9 и Т10).

На основу првих седам табела могуће је извести обрачун свих варијабли у годишњој периодици које се траже Регулативом 295/2008.

Коришћен је допунски образац за све дјелатности истраживања (дјелатности С, D и Е за јединице са преко 50 запослених, а дјелатности F, H и I за јединице са преко 20 запослених) којим се прикупљају подаци по дјелатностима локалних јединица. На основу тих података изводе се варијабле за КАУ (јединице по врстама дјелатности).

Истовремено са припремом упитника за Пилот истраживање припремљена су и упутства за попуњавање упитника (посебно за детаљни, а посебно за скраћени упитник). Упутством су дата општа појашњења, као и детаљнији опис појединих ставки која треба да помогну извјештајним јединицама приликом попуњавања упитника.

2. Припрема оквира и избор узорка

2.1. Припрема оквира

Оквир узорка коришћен за Пилот истраживање за 2009. годину направљен је на основу података Статистичког пословног регистра са стањем 31. 12. 2009. године. Подручја дјелатности КД БиХ (NACE Rev.1.1) која су обухваћена овим истраживањем, као и класификација предузећа у односу на број запослених радника одређене су у складу са важећом ЕУ Регулативом (295/2008) с једне стране и финансијско-кадровским ограничењима БиХ статистичких институција с друге стране.

Одлучено је да се Пилот истраживањем структурних пословних статистика за 2009. годину обухвате дјелатности које су покривене Анексима I, II и IV Регулативе 295/2008. Анексом I нису обухваћене све дјелатности према Регулативи, већ само дјелатности Н - Угоститељство и I - Саобраћај, складиштење и комуникације.

Прије самог дизајнирања и избора узорка извршена је детаљна анализа података Статистичког пословног регистра који су служили као основа за креирање оквира за избор узорка овог истраживања. У току анализе, значајан допринос су дала лица задужена за рад на СПР-у, у све три статистичке институције у БиХ, у смислу идентификовања и адекватног третмана предузећа у којима је отворен стечајни поступак или предузећа која имају укупан приход или број запослених једнак нули по подацима СПР-а.

Имајући у виду да је финални узорак за ово истраживање било потребно израдити у првој половини 2010. године, те како се ажурирање Статистичког пословног регистра (СПР) са подацима из завршних рачуна за 2009. годину врши тек у јулу 2010. године, одлучено је да се користи СПР са стањем административног регистра на дан 31.12.2009. године у којем се налазе подаци са завршним рачунима из 2008. године. Другим ријечима, класа предузећа по броју запослених радника, као стратификациона варијабла, креирана је на основу података завршних рачуна из 2008. године, док је дјелатност узета са стањем административних података са даном 31.12.2009. године.

Стратификација циљне популације овог истраживања извршена је у складу са ентитетом којем предузеће припада, класом предузећа у односу на број запослених радника и дјелатности предузећа на сљедећим нивоима:

- Подручје С „Вађење руда и камена“ -Ниво потподручја (2 словне ознаке КДБиХ; СА и СВ)
- Подручје D „Прерађивачка индустрија“ - Ниво области (2 цифре КДБиХ)
- Подручје Е „Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом“ - Ниво области (2 цифре КДБиХ)
- Подручје F „Грађевинарство“, осим гране 45.5 „Изнајмљивање опреме за изградњу ...“. За потребе процесуирања прави се сљедеће груписање грана КДБиХ: 1) гране 45.1 и 45.2 спајају се у једну изведену грану под ознаком 45.6 и са називом „Припремни радови, високоградња и нискоградња“, 2) гране КД БиХ 45.3 и 45.4 спајају се у једну изведену грану под ознаком 45.7 и са називом „Инсталациони и завршни радови“
- Подручје Н „Угоститељство“, осим разреда 55.22 „Кампови и логоришта“. За потребе процесуирања праве се сљедећа груписања грана/разреда КД БиХ: 1) грана 55.1 и разреди 55.21 и 55.23 спајају се у једну изведену грану под ознаком 55.6 и са називом „Хотели и друге врсте смјештаја за краћи боравак“, 2) гране КД БиХ 55.3, 55.4 и 55.5 спајају се у једну изведену грану под ознаком 55.7 и са називом „Ресторани, барови, кантине и кетеринг“
- Подручје I „Саобраћај, складиштење и комуникације“ - Ниво области (2 цифре КДБиХ)

Ознаке стратума у овом истраживању уведене су у сљедећој форми:

ОзнакаЕнтитета_ОзнакаДјелатности_КласаЗапослености_ЦензусОзнака при чему:

- ОзнакаЕнтитета има сљедеће вриједности: 1 - Република Српска, 2 - Федерација БиХ, 3 - Брчко Дистрикт БиХ;
- Ознака Дјелатности презицирана је у претходном пасусу;
- Класа Запослености има сљедеће вриједности: 1 - 0-19 запослених, 2 - 20-49 запослених, 3 - 50 и више запослених;
- Цензус ознака има сљедеће вриједности:
 - 1 за сва предузећа са 20 и више запослених у подручјима F, H, I, те за сва предузећа са 50 и више запослених за подручја C, D, E
 - 0 за сва предузећа са мање од 20 запослених у подручјима F, H, I, те за сва предузећа са мање од 50 и више запослених за подручја C, D, E.

Табела 2.1.1: Оквир узорка према подручјима дјелатности, класама запослених и ентитетима

Босна и Херцеговина

Подручје дјелатности	Класа запослених			УКУПНО
	I	II	III	
C	181	24	29	234
D	4543	677	544	5764
E	115	53	68	236
F	1924	313	183	2420
H	611	61	25	697
I	2239	116	70	2425
УКУПНО БиХ	9613	1244	919	11776

Федерација Босне и Херцеговине

C	102	18	21	141
D	2976	386	316	3678
E	68	27	34	129
F	1332	204	121	1657
H	462	36	17	515
I	1509	77	49	1635
УКУПНО ФБиХ	6449	748	558	7755

Република Српска

C	77	6	8	91
D	1447	274	216	1937
E	44	26	33	103
F	525	97	60	682
H	134	24	8	166
I	681	36	19	736
УКУПНО РС	2908	463	344	3715

Брчко Дистрикт БиХ

C	2	0	0	2
D	120	17	12	149
E	3	0	1	4
F	67	12	2	81
H	15	1	0	16
I	49	3	2	54
УКУПНО БДБиХ	256	33	17	306

2.2. Избор узорка

За прикупљање и обраду података коришћен је комбиновани метод узорка и пуног обухвата. Метод узорка је коришћен за сва предузећа из класе I, као и за сва предузећа из класе II подручја дјелатности C, D и E, док је метод пуног обухвата коришћен за преостала предузећа (класа II подручја дјелатности F, H и I, односно сва предузећа из класе III).

Алокација узорачких јединица унутар стратума извршена је користећи све доступне помоћне информације:

- варијабилност броја запослених по стратуму за читаву циљну популацију израчуната је користећи податке о запосленим из Статистичког пословног регистра БиХ
- оцијењена варијабилност кључних параметара истраживања (укупан промет, додата вриједност и трошкови запослених) за подручја дјелатности H и I користећи претходно пилот СПС истраживање.

Поменуте помоћне информације су искоришћене за креирање оптималне алокације јединица унутар стратума користећи програмски алат MAUSS-R, развијен у ISTAT-у, а који служи за оптималну алокацију јединица по више доступних варијабли у више различитих домена од интереса.

Домени од интереса за ово истраживање су дефинисани на сљедећи начин:

DOM1 је стратум (како је дефинисан у фази припреме оквира узорка)

DOM2 ОзнакаЕнтитета_ПодручјеДјелатности_ЦензусУслов

DOM3 ОзнакаЕнтитета

DOM4 БиХ.

Све оцјене које су неопходне за рад програмског алата MAUSS-R израчунате су користећи пакете "survey" и "EVER" унутар програмског окружења "R".

Финална алокација је одрађена на спојеним подацима за Федерацију БиХ и Републику Српску, док је за Брчко Дистрикт БиХ одрађена посебно, због тога што је Брчко Дистрикт БиХ премало подручје на које утичу друга два ентитета.

Величина узорка за ово истраживање одређена је као баланс између минимума прецизности статистичких оцјена пројектованих за ово истраживање с једне стране и расположивих финансијских и кадровских ресурса у статистичким институцијама БиХ са друге стране.

Примјеном оптималне Neuman-ове алокације (Bethel) у software-у MAUSS добивена је алокација - тј. дистрибуција узорка по стратумима, при чему је величина узорка износила 2.884 јединице за ниво БиХ.

Након Бетхел алокације примијењено је и правило минималног броја јединица по стратуму од 5 јединица чиме је добивена финална алокација и величина узорка приказана у табели 2.2.1.

Избор узорка је извршен користећи пакет "sampling" програмског окружења "R".

Табела 2.2.1: Финални узорак за БиХ и ентитете

	Bethel	Финална алокација
Босна и Херцеговина	2884	3020
Федерација БиХ	1813	1877
Република Српска	910	969
Брчко Дистрикт БиХ	161	174

Табела 2.2.2: Финални узорак према подручјима дјелатности, класама запослених и ентитетима

Босна и Херцеговина

Подручје дјелатности	Класа запослених			УКУПНО
	I	II	III	
C	29	12	29	70
D	356	199	544	1099
E	34	19	68	121
F	43	313	183	539
H	135	61	25	221
I	784	116	70	970
УКУПНО БиХ	1381	720	919	3020

Федерација Босне и Херцеговине

C	15	6	21	42
D	159	97	316	572
E	18	9	34	61
F	17	204	121	342
H	73	36	17	126
I	608	77	49	734
УКУПНО ФБиХ	890	429	558	1877

Република Српска

C	12	6	8	26
D	126	85	216	427
E	13	10	33	56
F	13	97	60	170
H	55	24	8	87
I	148	36	19	203
УКУПНО РС	367	258	344	969

Брчко Дистрикт БиХ

C	2	0	0	2
D	71	17	12	100
E	3	0	1	4
F	13	12	2	27
H	7	1	0	8
I	28	3	2	33
УКУПНО БДБиХ	124	33	17	174

3. Организација спровођења СПС истраживања

3.1. Заједничке основе за спровођење и организацију истраживања

Инструментариј за спровођење Пилот СПС истраживања (упитници, упутства, узорак) је финализиран крајем априла у оквиру активности радне групе за СПС истраживање састављене од статистичара из све три статистичке институције у БиХ.

Приликом припреме упитника прештампани су идентификациони подаци (идентификациони или матични број, назив предузећа, адреса, сједиште и дјелатност) који се воде за предузеће у Статистичком пословном регистру.

За спровођење Пилот СПС истраживања припремљен је план активности за организацију спровођења истраживања на терену са оквирним роковима за поједине фазе спровођења истраживања и упутство за слање упитника (детални, скраћени и допунски упитник) извјештајним јединицама према класама запослених.

У Босни и Херцеговини број јединица у оквиру за узорак је обухватио 11 776. Из овог оквира извучен је узорак од 3 020 јединица за БиХ и то за Федерацију БиХ 1878 јединица, за Републику Српску 969 и 174 јединице за Брчко Дистрикт БиХ.

За све извјештајне јединице које су обухваћене овим истраживањем штампана су два примјерка упитника, упутство за попуњавање упитника и писмо извјештајној јединици.

Припремљени материјал је послат извјештајним јединицама почетком маја. Први рок за доставу попуњених упитника од стране извјештајних јединица био је двије до три седмице након пријема (према одлукама ентитетских завода). Међутим, да би постигли прихватљиву стопу одговора процес прикупљања настављен је и после планираног рока.

Ентитетски заводи и Брчко Дистрикт БиХ организовали су и спроводили истраживање на терену, свако на свом подручју. Штампа инструментарија (упитници, упутства и писма), дистрибуција извјештајним јединицама, прикупљање, ургенције, контрола и унос су урађени у ентитетским заводима и Брчко Дистрикту БиХ.

3.2. Организација спровођења истраживања у Федералном заводу за статистику

У Федерацији БиХ, оквир за узорак је износио 7755 предузећа са стањем регистра 31.12.2009. На основу овог оквира извучен је узорак од 1877 јединица за Федерацију Босне и Херцеговине.

Методолози Федералног завода за статистику урадили су штампу упитника, упутстава и писама за извјештајне јединице и припремљен материјал дистрибуирали кантоналним службама и уредима који су их онда слали на адресе предузећа.

Прикупљање и контрола података се вршила путем кантоналних служби и уреда.

Унос података су вршила кантонална одјељења код којих се инсталирала апликација за унос. Апликација је садржавала hard и soft контроле које су спречавале евентуалне грешке. У току прикупљања и уноса података из упитника континуирано је вршена логичка и рачунска контрола података и вршене су неопходне корекције кроз контакте с извјештајним јединицама, гдје год је то било потребно направити. Из ФЗС се свакодневно контактирало с кантоналним службама ради провјере функционисања организације истраживања на терену, као и због рјешавања могућих методолошких и других питања.

Након завршеног уноса, кантони су доставили базе података, након чега се приступило израчунавању укупне стопе одговора, те рачунању СПС варијабли и анализи добијених података.

ФЗС је за праћење спровођења истраживања припремио Образац о неодзиву. Тај образац је укључивао 8 модалитета: 1- Подразумијева да је предузеће живо, али није одговорило; 2- Предузеће је угашено; 3- Престанак обављања дјелатности која је предмет посматрања (обично прије гашења у регистру); 4- Предузеће је привремено неактивно; 5- Предузеће је у ликвидацији; 6- Упитник није уручен предузећу; 7- Дјелатност предузећа није укључена у истраживање; 8- Погрешна класификација; 9- Остало. Уколико одређено предузеће није попунило упитник, контактирано је телефонским путем. На такав начин се утврђивало да ли предузеће послује и који је разлог непопуњавања упитника.

Према овом обрасцу, кантонална одјељења су правила евиденцију о броју неприкупљених упитника.

3.3. Организација спровођења истраживања у Републичком заводу за статистику Републике Српске

Укупан број јединица у узорку за Структурно пословно статистичко истраживање у Републици Српској за референтну 2009. годину, био је 969, од чега 509 из подручја C,D и E, 170 извјештајних јединица из подручја F, 87 из подручја H и 203 извјештајне јединице из подручја I.

Извршено је прилагођавање упитника рачуноводственим стандардима у Републици Српској користећи јединствена рачуноводствена конта с циљем што квалитетнијег попуњавања упитника од стране извјештајних јединица, односно избјегавања грешака мјерења.

У складу са измјенама на упитнику, извршена је и модификација осталог инструментарија истраживања.

Рад на инструментарију је завршен крајем априла и након тога предат у припрему за штампање.

За сваку извјештајну јединицу штампана су два примјерка упитника, упутство за попуњавање упитника и писмо извјештајној јединици, у којем се наводи њихова обавеза достављања попуњених упитника у складу с важећим законским прописима.

Упитници су предштампани са основним идентификационим подацима поједине извјештајне јединице (назив предузећа, матични број, адреса - улица и број, општина и број телефона) и јединственим редним бројем који је придружен сваком предузећу.

Припрема и слање материјала на терен је проведена у организацији Републичког завода за статистику Републике Српске без ангажовања подручних одјељења. Активности на адресирању коверти отпочеле су 27. априла 2010., а слање комплетног материјала на терен завршено је 3. маја 2010. године.

Први рок за достављање података од стране извјештајних јединица био је 24.05.2010. Процес прикупљања података настављен је и након поменутог рока с циљем постизања прихватљиве стопе одговора. Током прикупљања података идентификоване су грешке у адресним подацима предузећа (враћена коверта са знаком непознатог субјекта). Из тог разлога, учињен је напор с циљем налажења исправних адресних података (телефонски контакт, интернет претрага) и поновног слања упитника за одређену групу извјештајних јединица.

Са извјештајним јединицама које нису доставиле попуњен упитник Републичком заводу за статистику Републике Српске у предвиђеном року се контактирало телефоном у одређеним временским интервалима (01.06. и 01.07.). На такав начин добиле су се квалитетније информације о разлозима недостављања података, као и врсти проблема на које су извјештајне јединице наилазиле у току попуњавања упитника.

Телефонско контактирање извјештајних јединица пружило је могућност ефикасног рјешавања недоумица током попуњавања података од стране извјештајних јединица.

Процес прикупљања података такође је био организован од стране Републичког завода за статистику РС-а без ангажовања подручних одјељења.

Над прикупљеним упитницима који су стизали у РЗС РС вршена је прва визуелна провјера попуњених података, чији је циљ био издвајање упитника који ће ићи на даљу обраду од упитника на којима је потребна интервенција телефонским контактом или поновно слање упитника. Са стањем на дан 31.05.2010. од 969 упитника послатих на терен, достављено је и преконтролисано 447 упитника, што представља 46,1%.

Поред тога, у одређеним временским интервалима, вршена је и анализа постигнутих стопа одговора по стратумима, првенствено с циљем њиховог побољшања. Другим ријечима, извјештајним јединицама из стратума са идентификованом ниском стопом одговора посвећена је већа пажња у току процеса прикупљања података.

Фаза прикупљања података трајала је до 02.09.2010. године.

Унос и контроле података су обављене у двије фазе. Прва фаза односила се на унос сирових података без ограничења у складу са унапријед дефинисаним логичким контролама, док се друга фаза односила на исправке података који нису били у складу са методолошким захтјевом за логичку и рачунску контролу.

По завршеном уносу сирових података, а након утврђених грешака (друга фаза) одмах се приступило њиховим исправкама. Контактрана су сва предузећа гдје су установљене грешке након извршених контрола, да би се извршила корекција и утврдио тачан податак. Вршено је и поређење сакупљених података са подацима из годишњих завршних рачуна предузећа на ставкама упитника које су директно упоредива са одговарајућим позицијама завршних рачуна. Приоритет у контролисању биле су ставке из упитника које су се користиле за рачунање основног скупа изведених варијабли.

Паралелно са процесом прикупљања података, водила се евиденција и о неодговорима, тј. о неодзиву путем упитника о неодзиву. У том обрасцу су се писале напомене, да ли је предузеће престало са радом или је у фази мировања, стечај и сл. Детаљније информације су се прикупљале са циљем коришћења у статистичком пословном регистру.

Било је случајева да су предузећа одбила сарадњу уз напомену да су упитници компликовани и преопширни, тако да нису имали времена за њихово попуњавање.

3.4. Организација спровођења истраживања у Брчко Дистрикту БиХ

Из оквира узорка за Брчко Дистрикт БиХ (306 предузећа регистрованих у Брчко Дистрикту БиХ) за Пилот истраживање Структурних пословних статистика за 2009. годину изабрана су укупно 174 предузећа. 50 предузећа је требало попунити детаљан упитник СПС/ Д са допунским обрасцем и 124 предузећа скраћени упитник - СПС/С. Извршена је штампа упитника (на двије језичке варијанте), упутстава и писама за извјештајне јединице који су послати на адресе изабраним предузећима. Рок за доставу попуњених упитника био је двије седмице након пријема упитника, а у сљедеће двије седмице вршена је провјера и ургенције за извјештајне јединице које нису доставиле попуњен упитник.

Током пријема попуњених упитника вршена је контрола и унос добивених података. Контактрана су предузећа за недостајуће и нетачне податке. Контроле су рађене према опису контрола које су уграђене у апликацију за унос података. Апликацију за унос података урадили су стручњаци из ИТ одсјека Агенције за статистику која је скупа са методолозима из Агенције тестирана у Брчко Дистрикту БиХ.

Укупно је прикупљено попуњених упитника за 110 предузећа, или 63,2%. Од тога је попуњен 41 детаљан упитник (процент одзива 82%) и 69 скраћених упитника (процент одзива 55%). Од 64 предузећа која нису доставила упитник, 9 није доставило детаљан упитник, 55 предузећа није доставило скраћени упитник. За 31 предузеће установљено је да су са непознатим адресама, 3 предузећа утврђено је да не раде - телефонским контактом или су враћене коверте, а 23 предузећа су контактирана телефонским путем, али нису доставила попуњене упитнике.

4. Резултати истраживања (стопе одговора)

У сљедећим табелама дати су прегледи стопа одговора за БиХ и по ентитетима, областима дјелатности и класама броја запослених.

Табела 4.1. Стопе одговора у БиХ

Дјелатност по NACE Rev.1.1	Класе запослених		
	I	II	III
15	59,1	78,6	80,7
16	60,0	50,0	100,0
17	52,9	60,0	81,8
18	68,4	70,0	73,5
19	62,5	81,8	71,1
20	73,7	81,8	72,7
21	64,3	60,0	80,0
22	61,9	100,0	100,0
23	66,7	75,0	100,0
24	46,7	70,0	93,8
25	72,2	71,4	80,0
26	66,7	50,0	86,7
27	63,6	75,0	90,5
28	73,7	75,0	87,3
29	57,9	62,5	88,2
30	52,9	87,5	80,0
31	76,5	81,8	83,3
32	76,9	100,0	50,0
33	78,6	71,4	83,3
34	50,0	85,7	92,9
35	62,5	83,3	66,7
36	77,8	72,7	88,5
37	75,0	75,0	100,0
40	57,9	100,0	96,0
41	60,0	90,0	90,9
45	67,4	85,6	85,8
55	57,0	86,9	92,0
60	67,8	84,7	87,5
62	50,0	100,0	100,0
63	71,5	95,7	91,7
64	67,7	100,0	77,8
CA	71,4	100,0	100,0
CB	63,6	80,0	94,7
Укупно	66,4	83,4	84,9

Укупна стопа одговора за све дјелатности и класе запослених у Босни и Херцеговини била је 76,1%.

Табела 4.2: Стопе одговора у Федерацији БиХ

Дјелатност по NACE Rev.1.1	Класе запослених		
	I	II	III
15	50,0	60,0	89,6
16	60,0	50,0	100,0
17	71,4	60,0	90,9
18	71,4	60,0	71,9
19	57,1	60,0	78,9
20	71,4	80,0	79,2
21	80,0	100,0	100,0
22	55,6	100,0	100,0
23	66,7	100,0	100,0
24	50,0	80,0	100,0
25	71,4	60,0	92,3
26	85,7	60,0	86,4
27	57,1	66,7	91,7
28	85,7	80,0	88,9
29	71,4	80,0	96,2
30	50,0	100,0	66,7
31	75,0	60,0	88,9
32	75,0	100,0	
33	100,0	60,0	100,0
34	71,4	80,0	100,0
35	80,0	50,0	50,0
36	87,5	80,0	86,7
37	80,0	60,0	100,0
40	63,6	100,0	100,0
41	57,1	80,0	92,6
45	82,4	90,7	88,4
55	52,1	88,9	94,1
60	70,9	83,9	88,2
62	60,0	100,0	100,0
63	74,4	92,9	100,0
64	78,8	100,0	83,3
CA	80,0	100,0	100,0
CB	70,0	60,0	100,0
Укупно	70,4	85,3	88,9

Укупна стопа одговора за све дјелатности и класе запослених у Федерацији БиХ била је 79,3%.

Табела 4.3: Стопе одговора у Републици Српској

Дјелатност по NACE Rev.1.1	Класе запослених		
	I	II	III
15	83,3	100,0	65,7
16			100,0
17	37,5	60,0	72,7
18	62,5	80,0	76,5
19	71,4	100,0	63,2
20	83,3	80,0	67,7
21	50,0	33,3	66,7
22	66,7	100,0	100,0
23	0,0	50,0	100,0
24	42,9	60,0	66,7
25	66,7	100,0	57,1
26	50,0	40,0	87,5
27	75,0	75,0	88,9
28	66,7	60,0	83,3
29	42,9	33,3	62,5
30	50,0	66,7	100,0
31	100,0	100,0	75,0
32	80,0	100,0	50,0
33	50,0	100,0	80,0
34	20,0	100,0	83,3
35	33,3	100,0	100,0
36	60,0	60,0	100,0
37	100,0	100,0	100,0
40	50,0	100,0	93,8
41	40,0	100,0	88,2
45	61,5	76,3	81,7
55	65,5	83,3	87,5
60	57,1	85,2	84,6
62	40,0		
63	61,5	100,0	66,7
64	58,5	100,0	66,7
CA	50,0	100,0	100,0
CB	60,0	100,0	85,7
Укупно	60,0	80,3	78,4

Укупна стопа одговора за све дјелатности и класе запослених за Републику Српску била је 72,0%.

Табела 4.4: Стопе одговора за Брчко Дистрикт БиХ

Дјелатност по NACE Rev.1.1	Класе запослених		
	I	II	III
15	50,0	75,0	100,0
17	50,0		
18	75,0		
19	50,0	100,0	
20	66,7	100,0	
21	66,7		
22	66,7	100,0	
24	0,0		100,0
25	80,0	50,0	
26	60,0	0,0	
27		100,0	
28	66,7	100,0	100,0
29	60,0		
30	100,0		
31	33,3	100,0	100,0
32	0,0		
33	100,0		
36	80,0	100,0	66,7
37	50,0	100,0	
40			100,0
41	100,0		
45	53,8	75,0	50,0
55	42,9	100,0	
60	43,8	100,0	100,0
63	33,3	100,0	100,0
64	33,3		
CB	50,0		
Укупно	56,2	81,8	88,2

Укупна стопа одговора за све дјелатности и класе запослених за Брчко Дистрикт БиХ била је 64,3%.

5. ИТ апликација за унос података и размјена података између статистичких институција

5.1. Заједничке основе за унос и размјену података

Апликацију за унос података радили су ентитетски заводи за статистику, а апликацију за унос података за Брчко Дистрикт БиХ урадили су стручњаци из ИТ одсјека Агенције за статистику БиХ.

Листа контрола је направљена од стране Агенције за статистику БиХ и достављена ентитетским заводима, која је уграђена у њихове апликације за унос података. Као посебан додатак у овој публикацији се даје листа контрола.

5.2. ИТ апликација за СПС у Федералном заводу за статистику

База података FZS рађена је у MS Access-у 2003. Структура базе слиједи форму упитника. ИТ тим ФЗС-а је израдио и апликацију за унос података у Visual Basic-у 6.0 која садржи све потребне контроле („Soft“ и „Hard“) везане за обавезне податке, распоне појединих варијабли, сума и сл. Апликација је инсталирана у 10 кантоналних служби ФЗС и извршена је обука оператера за коришћење апликације и инструкције везане за логичке и рачунске контроле које СПС упитник треба задовољити при уносу. Урађена је и ИТ процедура (макро у MS EXCEL) помоћу које су СПС упитници напуњени идентификационим подацима за сваку фирму појединачно из СПР.

5.3. ИТ апликација за СПС у Републичком заводу за статистику Републике Српске

У Републичком заводу за статистику Републике Српске за потребе истраживања СПС-2009 дизајнирана је релациона база података (MS SQL server), а за управљање том базом написане су сљедеће апликације:

1) “Штампа упитника СПС-РС-2009” (Excel-MS SQL 2005) - ова апликација служи за штампање “предштампаних” упитника, тј. за сваку изабрану извјештајну јединицу припрема одговарајући тип упитника и напуни га њеним идентификационим подацима из Статистичког пословног регистра.

2) “СПС-РС-2009” (MS Visual Studio 2008-MS SQL 2005) која омогућава корисницима (зависно о њиховим улогама) приступ овој бази и обављање сљедећих задатака:

- унос и корекцију података појединачних упитника (при томе се биљеже - чувају све промјене над подацима, са припадајућим датумом промјене и именом извршиоца промјене што омогућава добивање пресека стања података у било којој захтијеваној временској тачки);
- приказ свих врста грешака (формалне, рачунске, логичке) за појединачне упитнике;
- преглед о броју унесених упитника према свим нивоима (истраживање, област дјелатности, стратум, извршилац);
- израчунавање и приказ СПС варијабли за сваку извјештајну јединицу.

3) “Процедуре за поређење СПС података са подацима других истраживања” (Excel - Transact SQL).

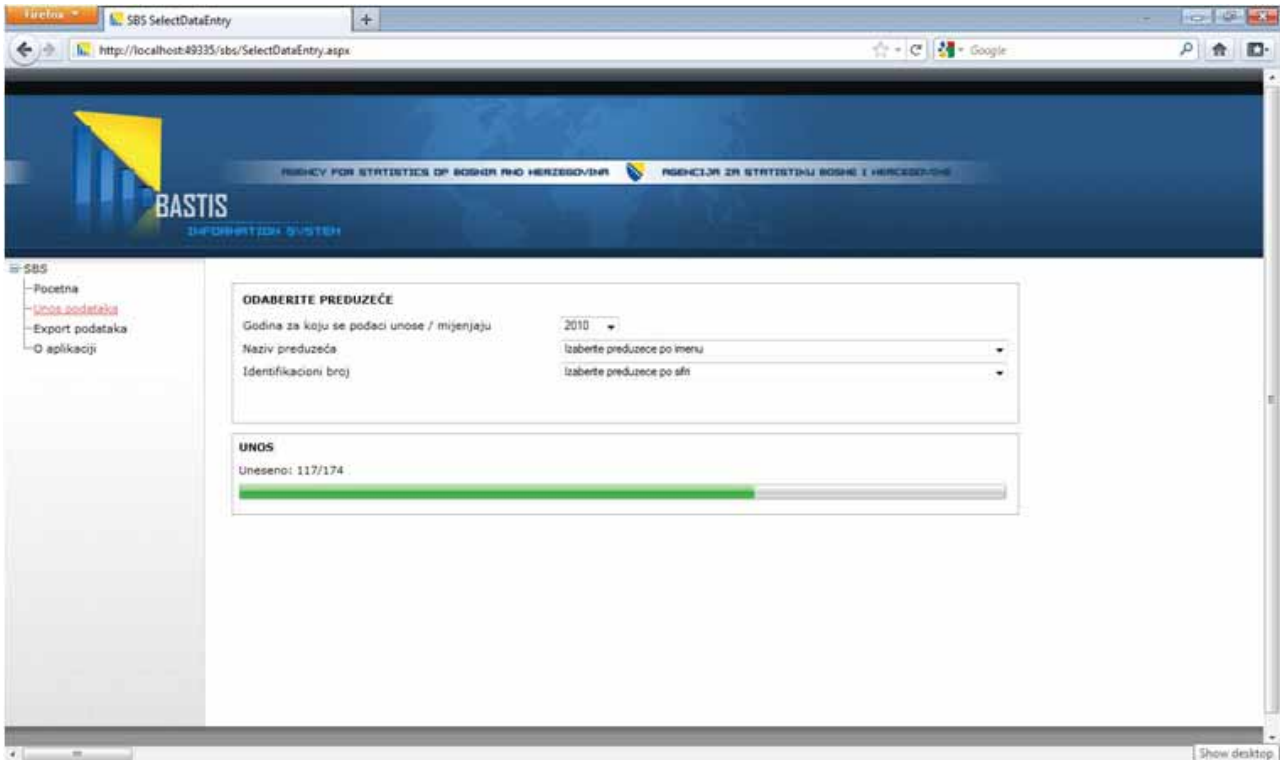
4) “Процедура за превод СПС- 2009 РС на БиХ дизајн” (Transact SQL) преводи базу РС РС на дизајн који је захтијеван од Агенције за статистику БиХ, а затим је експортује у Access базу која је достављена БХАС-у.

Између осталог важно је истаћи да је апликација инсталирана на апликативном серверу тако да јој корисник приступа са било којег компјутера (сва сигурност диктирана је правима на серверима) што

увелико олакшава одржавање, као и то да се према одабраној извјештајној јединици динамички креира тип упитника (детаљни, детаљни са прилогом или скраћени) на основу података у бази.

5.4. ИТ апликација за СПС у Брчко Дистрикту БиХ

За СПС истраживање израђена је апликација за унос и обраду података. Апликација је развијена у .NET окружењу. Ради се о web ASP апликацији са кодом писаним у Visual Basic-у. Подаци се смјештају у MS SQL намјенски развијену базу података.

Прије уноса података, у апликацију су импортовани основни подаци (порески број, назив, адреса, дјелатност и сл.) о субјектима који учествују у истраживању. Такође су импортовани подаци о врсти упитника који је послан субјекту, тако да апликација након одабира субјекта аутоматски бира једну од двије форме за унос (детаљну или скраћену) података.

Подаци из скраћеног и детаљног упитника смјештају се у исту структуру табела у бази података што је омогућио сам дизајн. Са овим приступом имамо флексибилност приликом уноса и едитовања података из различитих форми, али подаци нису смјештени у облику погодном за даљу обраду. Резултат је израда процедуре за трансформацију података из тзв. вертикалног облика у хоризонтални који је много прегледнији за људе.

TS00_HOT.sbs - dbo.Data	TS00_HOT.sbs - dbo.TabelaSkraceni05	TS00_HOT.master - C:\...formacija.sql	TS00_HOT.sbs - dbo.Data
Id	Year	FieldCode	Data
4600003010009	2010	000500	43491
4600003010009	2010	000501	29274
4600003010009	2010	000505	14217
4600003010009	2010	000700	890105
4600003010009	2010	000701	890105
4600003010009	2010	040001	5
4600003010009	2010	040002	10440
4600003010009	2010	040301	5
4600003010009	2010	040302	10440
4600004090006	2010	000100	2335067
4600004090006	2010	000101	2289531
4600004090006	2010	000102	34617
4600004090006	2010	000104	38900
4600004090006	2010	000107	-27981
4600004090006	2010	000200	2304265
4600004090006	2010	000201	1726544

TS00_HOT.sbs - dbo.TabelaSkraceni05	TS00_HOT.master - C:\...formacija.sql	TS00_HOT.sbs - dbo.Data	Object E		
Id	year	000501	000504	000505	000500
4600004090006	2010	200683	NA.LL	13104	213787
4600005810002	2010	217624	26553	NA.LL	244177
4600010570001	2010	720486	NA.LL	294770	1015256
4600013320006	2010	113391	NA.LL	NA.LL	113391
4600016770002	2010	239072	NA.LL	108889	347961
4600021770002	2010	613130	NA.LL	66486	679616
4600022150008	2010	617945	NA.LL	82588	700533
4600029240002	2010	3198981	7020	426080	3632081
4600038070004	2010	191785	NA.LL	83260	275045
4600050870008	2010	121211	NA.LL	54925	176136
4600050950001	2010	222200	NA.LL	30740	252940
4600051840005	2010	185087	NA.LL	NA.LL	185087
4600053970003	2010	156849	NA.LL	NA.LL	156849
4600057960002	2010	66614	16495	1002	84111
4600069110004	2010	254765	NA.LL	NA.LL	254765
4600069380001	2010	633951	NA.LL	39007	672958

Контроле података су проведене на нивоу базе података и резултат је табела са свим грешкама. Ово је реализовано на наведени начин због могућности вршења контрола над подацима добијеним од ентитета.

Унос података у Брчком, гдје је апликација коришћена, извршен је на паралелно три компјутера и прошао је без проблема.

5.5. Размјена података

Код обједињавања података имали смо мањих техничких проблема јер су све три институције користиле различите апликације за унос података, као и различит дизајн база података. Подаци су Агенцији за статистику БиХ могли бити достављени у два различита формата која смо прописали (вертикални и хоризонтални) јер смо имали процедуру за трансформацију података из вертикалног у хоризонтални облик.

Израђена је и SQL процедура за рачунање потребних варијабли као резултата истраживања.

6. Контрола и анализа података (уређивање података)

6.1. Теоретски аспекти и заједничке основе за уређивање и анализу података

Прије публикавања података вршена је контрола и анализа података, односно уређивање сирових података. Ова активност осигурава да подаци који се пружају корисницима након свих контрола, анализа и процијене тотала, за истраживања која се базирају дјеломично или потпуно на узорку, буду тачни, комплетни и конзистентни.

Постоје два нивоа уређивања података, и то микро и макро уређивање.

Микро уређивање односи се на кориговање података на нивоу основне јединице посматрања. Овај процес открива грешке у подацима кроз провјере појединих података на самом упитнику. Намјена ове контроле је да се утврди комплетност и тачност појединачних записа, као и логичност података на нивоу основног субјекта. Уређивање података може се обавити ручно, уз помоћ рачунског програмирања, или комбинацијом обје технике, што је најчешћи случај.

Грешке у подацима могу настати из више разлога, а најчешћи су сљедећи:

- испитаник, односно лице које попуњава упитник није разумјело питање,
- лице које попуњава упитник није попунило све тражене податке,
- лице које попуњава упитник није унијело тачне податке (пермутовало број, уписало на погрешно мјесто),
- грешка направљена приликом уноса података у компјутер и сл.

За потребе спровођења Пилот структурног пословног истраживања направљена је листа контрола која је уграђена у апликације за унос података. Грешке су обиљежене као „soft“, што представља упозорење или као „hard“ што значи да постоји грешка коју треба кориговати контактом са извјештајном јединицом или користећи неки други извор података.

Након свих провјера података на нивоу основног субјекта (логичке, рачунске и формалне контроле су извршене и направљене корекције или провјере микро података) врши се статистичка анализа тих података. Такође, на тим подацима се врши утврђивање спољних вриједности и сумњивих података и листају се outliers.

Макро уређивање, такође, открива грешке у подацима кроз анализу агреgirаних (укупних) података на нивоу дјелатности (подручја, области, домене и сл.). Подаци се упоређују са подацима из других истраживања, административних извора, или са истим подацима у претходном периоду (историјски подаци). У овој фази се анализира и провјерава компатибилност и кохерентност података.

Основни циљеви који се желе постићи макро уређивањем података могу се свести на сљедеће:

- успостава конзистентности података;
- утврђивање потпуности података;
- осигурање усклађености агреgirаних података;
- добивање и презентовање најбољих могућих резултата.

Анализе и контроле података (уређивање сирових података), као и анализе СПС варијабли и индикатора су радили ентитетски заводи за статистику и подружница Брчко Дистрикта БиХ, свако за дио који је био у његовој надлежности.

Направљене су формуле за израчунавање свих варијабли и одговарајућих индикатора у годишњој периодици које се захтијевају према Регулативи 295/2008 за дјелатности које су обухваћене Пилот истраживањем. Варијабле се рачунају на основу података прикупљених Пилот истраживањем.

Све статистичке институције су према тим формулама радиле обрачун варијабли и индикатора, које су касније статистички анализирали на микро и макро нивоу.

6.2. Уређивање микро података у Федералном заводу за статистику

Преузети подаци од кантоналних служби и уреда су спојени у једну базу и поново пуштени кроз провјеру грешака. Потом је рађена анализа стопе одговора по стратумима. За стратуме са мање од 50% одговора (стопа одговора мања од 0,5) преузети су микро подаци за јединице из узорка које нису одговориле из Статистичког анекса годишњег рачуноводственог извјештаја да би се постигла стопа одговора прихватљива за статистичку анализу. За податке који нису могли бити преузети из Статистичког анекса годишњег рачуноводственог извјештаја (број жена, структура запослених према захтјевима СПС-а, инвестиције итд.) вршена је импутација процијењеним подацима добијеним на основу структура из скупа прикупљених података или су коришћени подаци из других извора или је остао податак непопуњен с обзиром да се ради о Пилот истраживању.

Импутирани подаци за предузећа су исконтролисани на исти начин као и подаци прикупљени СПС истраживањем и спојени са тим подацима.

За варијабле за које нису постојали подаци у СПС извјештају (missing вриједности) преузети су из других статистичких истраживања, а за оне за које није било алтернативног извора урађена је импутација са најприхватљивијим CV вриједностима и у складу са субјективном процјеном статистичара. Таквих случајева било је мало.

Израчунате су СПС варијабле и индикатори који се траже Регулативом 295/2008, а према унапријед одређеним формулама направљена је листа оутлиер-а предузећа за све варијабле и индикаторе. Ова врста анализе outlier-а обично показује сумњиво велике или мале вриједности варијабли или економских индикатора. Другим ријечима, вриједности варијабли или економских индикатора које се сматрају као тачне требале би бити у прецизно одређеном интервалу, док се друге вриједности, изван тога интервала (outlieri), сматрају могућим аномалијама или грешкама и предмет су даљег третмана. Сви подаци који су одступали од прописаног интервала, додатно су провјеравани и поређени са другим изворима (углавном Статистичким анексом годишњег рачуноводственог извјештаја). У случајевима када су израчунате варијабле на основу података из других извора биле прихватљивије, рађене су корекције података у СПС-у.

Табела 6.2.1: СПС варијабле у процесу провјере података

Варијабла	Спољне вриједности за провјеру
Промет (ТО)	10.000 KM > T O > 50.000.000 KM
Вриједност производње (PV)	10.000 KM > PV > 50.000.000 KM
Међуфазна потрошња (IC)	IC > 50.000.000 KM, IC кад је VA < 0, pct ¹
Додата вриједност (VA)	0 > VA > 10.000.000 KM, Pct1, pct99
Укупни трошкови/расходи (TP)	TP < 10.000 KM, pct99
Трошкови запослених (PC)	pct1, pct99
Инвестиције (INV)	INV > 1.000.000 KM
Бруто оперативни вишак (GOS)	0 > GOS > 50.000.000 KM

Табела 6.2.2: Статистички индикатори за провјеру микроподатака

Индикатор	Формула	Спољне вриједности за провјеру
Промет по запосленом лицу	$to_w = TO/wo$	> 0 and pct99
Додата вриједност по запосленом лицу	$va_w = VA/wo$	pct1 and pct99
Учешће додате вриједности у промету	$pvt = VA/TO$	> 0 i <= 1, када је VA > 1
Трошкови рада по запосленику	$l_emp = PC/employees$	> 0 and pct99
Доприноси соц.осигурања по бруто накнадама и платама	$psc = sc/(PC - sc)$	Од минимума до максимума SC-стопе
Учешће трошкова рада у додатој вриједности	$l_va = PC/VA$	> 0 i <= 1, када је VA > 1
Профитабилност	$Ros = GOS/TO$	>= -1 i <= 1
Инвестиције по запосленом лицу	$inv_w = INV/wo$	pct1 and pct99

Генерално, све грешке у варијаблама и економским индикаторима идентификоване на овај начин, третирају се као неодговор по ставкама, те се третирају импутацијом (замјена недостајућих вриједности с вриједностима које су прихватљиве по експлицитним критеријима). Подаци из различитих извора могу се користити за импутирање недостајућих вриједности (административни подаци), као и подаци из јединица истраживања које су на неки начин сличне јединицама истраживања које имају недостајуће податке.

Извршена је hot deck импутација на означеним јединицама за импутацију коришћењем STATA software-а. Јединице са вриједностима које су јако близу прихватљивим вриједностима нису одређене за импутацију, већ само оне са одступањима већим од неке одређене вриједности, да би се тако ипак обезбиједило поузданије приказивање података. Јединице су означене за сваки индикатор према којем су одређене као outlier.

Преостали outlier-и били су само на индикаторима l_va , pvt и Ros .

Због начина на који се рачунају ови поменути индикатори одлучено је да се само импутирају вриједности на ТО и поново израчунају све варијабле које овисе од ТО замијеном старе вриједности за ТО са добијеном након импутације (тј. $PV_ново = PV_старо - ТО_старо + ТО_ново$), те и сви одговарајући индикатори. Како није било нових outlier-а након импутације само на ТО варијабли, задржана је одлука да се изврши само импутација на ТО. Импутација је урађена на нивоу NACE 2 цифре + класа запослених.

¹ pct - percentil

Извршене су импутације и само коришћењем ФБиХ података и коришћењем заједничких података и ФБиХ и БДБиХ и анализирао се утицај БДБиХ података на добијене резултате импутације, те се одлучило да се користе заједнички подаци и ФБиХ и БДБиХ, јер су резултати били субјективно бољи (више позитивних ненула вриједности), а импутација за Брчко Дистрикт БиХ се урадила такође из истог сета података.

Нови ТО (послије импутације) распоређен је и на микро нивоу на податке из којих је израчунат ТО и распоређен на појединачне ставке према процентуалном учешћу јединица које су одговориле унутар подручја на ком је вршена импутација.

Након свих едитовања или импутације података извршена је контрола сума унутар табела које имају сумаре.

6.3. Уређивање микро података у Републичком заводу за статистику Републике Српске

Едитовање података представља спровођење скупа логичких, статистичких и математичких операција с циљем идентификовања, адекватне обраде и елиминације неузорачких грешака у истраживању. Неузорачке грешке потичу од грешака или недостатака било у дизајну истраживања или самој имплементацији појединих фаза истраживања (дефинисање циљева истраживања, поступак креирања оквира за избор узорка, дефинисање варијабли, дизајн и избор узорка, дизајн инструментарија истраживања, начин сакупљања података...).

Суштина едитовања података се односи на идентификацију неузорачких грешака, које ако се не третирају на адекватан начин, могу резултирати пристрасним статистичким оцјенама, грешкама у анализи података и погрешном статистичком закључивању.

Процес едитовања података у РЗС РС је почео по завршетку уноса података са свих пристиглих образаца. Унос података је реализован користећи апликативно софтверско рјешење, развијено у РЗС РС, са имплементираним заједничким скупом логичких контрола за све статистичке институције у БиХ. У тој фази рада је извршена контрола логичке конзистентности и комплетности унесених података на нивоу појединачних предузећа, што је захтијевало значајан ангажман предметних методолога.

Поред тога, едитовање података на нивоу појединачних предузећа настављено је користећи се подацима из завршних рачуна за 2009. годину, који су постали доступни РЗС РС прије почетка обраде унесених података. Наиме, у току радног састанка СПС радне групе, састављене од статистичара из све три статистичке институције у БиХ, утврђена је листа ставки са СПС упитника које је по садржају могуће упоредити са одговарајућим позицијама (АОР-има) унутар годишњих завршних рачуна за предузећа у Републици Српској:

Редни број	Ставка упитника	АОП ЗР 2009
1.	01.02.00	202
2.	01.01.00	206
3.	01.07.00	211-212
4.	02.02.00	217
5.	02.01.00+02.03.00	218
6.	02.05.00	219
7.	02.04.00	222

Овај облик едитовања података проведен је израчунавајући процентуалну разлику између наведених ставки упитника и одговарајућих АОП-а из завршних рачуна, као и коришћењем графичке анализе (scatter plot-ови). Уколико су процентуалне разлике за неку од наведених ставки биле веће од 10%, предметни методолози су телефонским контактом са предузећем утврдили која од наведених вриједности одговара стварности.

Основни закључак након извршеног едитовања података на овај начин, јесте да би било много ефикасније овакав вид поређења података имплементирати у саму апликацију за унос података. Овакав начин рада би смањило оптерећење респондената поновним контактирањем, као и укупан трошак спровођења статистичког истраживања, с обзиром да би се предузећа контактирала само једном због неке од логичких контрола из апликације и/или поређења са подацима завршних рачуна. Такође, исти вид поређења би требало извршити истовремено и са историјским подацима СПС истраживања, уколико су доступни.

Идентификација спољних вриједности (outlier-a), као потенцијалних грешака у подацима, реализована је кроз имплементацију алгоритма Hidiroglou-Berthelot у програмском окружењу "R".

Метод спада у групу аналитичких непараметарских техника за идентификацију спољних вриједности и подразумијева коришћење двије варијабле које су у корелацији за идентификацију потенцијалних аномалија у њиховим подацима.

У тексту који слиједи биће описан Hidiroglou-Berthelot-ов алгоритам, као и примјена у едитовању СПС података у Републици Српској.

Означимо са $Y_1 = \{y_{11}, y_{12}, \dots, y_{1n}\}$ и $Y_2 = \{y_{21}, y_{22}, \dots, y_{2n}\}$ двије варијабле које су у корелацији и са

$R_{12,i} = \frac{Y_{1i}}{Y_{2i}}$ количник вриједности двије варијабле на истој јединици. Циљ метода јесте одређивање

горње и доње границе интервала који би се сматрао као регион прихватања за дистрибуцију вриједности $R_{12,i}$. Све вриједности $R_{12,i}$ које се налазе изван региона прихватања се сматрају спољним вриједностима (outlier-има).

Имајући у виду закривљеност (skewness) података у пословним истраживањима, умјесто количника $R_{12,i}$ у самом алгоритму се користи $R_{12,i}$ модификовано на сљедећи начин:

$$s_i = \begin{cases} 1 - \frac{\text{median}(R_i)}{R_i} & \text{ако је } 0 < R_i < \text{median}(R_i) \\ \frac{\text{median}(R_i)}{R_i} - 1 & \text{ако је } R_i \geq \text{median}(R_i) \end{cases}$$

Затим, вршимо трансформацију вриједности s_i са сврхом формирања вриједности тзв. ефеката E_i дефинисаних на сљедећи начин:

$$E_i = s_i \cdot \{\max[y_{1i}, y_{2i}]\}^U$$

Сврха увођења ефеката E_i јесте давање значаја максималној вриједности разлике између вриједности варијабле Y_1 и Y_2 у самој анализи модификованих вриједности R_i (односно s_i) и тај значај се регулише уведеним параметром U . На примјер, ако је $U = 0$, тада је $E_i = s_i$, односно максимална вриједност разлике нема никакв утицај на алгоритам, или ако је $U = 1$, тада је дата највећа важност максималне вриједности разлике на резултате алгоритма. Коначно, вриједности које су спољне за интервал

$$(E_{\text{median}} - C \cdot d_{Q1}, E_{\text{median}} + C \cdot d_{Q3})$$

гдје је $d_{Q1} = E_{\text{median}} - E_{Q25}$ и $d_{Q3} = E_{Q75} - E_{\text{median}}$. C је константа која директно утиче на величину региона прихваћања и одређује је у складу са кадровско-финансијским ограничењима самог истраживања.

Алгоритам је примјењен на сљедеће индикаторе:

1. Промет по запосленом лицу
2. Вриједност производње по запосленом лицу

3. Укупне набавке по запосленом лицу
4. Додата вриједност по запосленом лицу
5. Трошкови рада по запосленику
6. Учешће додане вриједности у промету
7. Учешће бруто оперативног вишка у промету (профитабилност)
8. Инвестиције по запосленом лицу

Такође, направљена је и графичка анализа наведених парова СПС варијабли по доменама од интереса, прије и након третмана спољних вриједности.

Поред свега наведеног у вези идентификовања спољних вриједности, заједно са њима извршен је и третман података предузећа која одговарају великим иницијалним пондерима (тзв. утицајне јединице), на начин да су предметни методолози били дужни посебну пажњу посветити њима, било кроз поређење са доступним административним, односно статистичким изворима или кроз поновни контакт.

Импутације података се нису радиле, него је дат приоритет коришћењу доступних административних и статистичких извора, односно поновном контакту са предузећима, јер је један од циљева овог пилот истраживања сусретање и упознавање предметних методолога са реалним проблемима на које је могуће наићи у самом третману неузорачких грешака.

6.4. Уређивање микро података у Брчко Дистрикту БиХ

Током уноса података вршена је контрола (логичка, рачунска и формална) података за свако појединачно предузеће. То су контроле које су уграђене у апликацију за унос података. Након завршеног уноса података достављена је база података Агенцији за статистику БиХ. На основу тих података направљен је обрачун свих СПС варијабли и индикатора на нивоу предузећа (микро подаци). С обзиром да је оквир, па према томе и узорак за Брчко Дистрикт БиХ веома мали (мали број јединица на нивоу домене, подручја дјелатности итд.) анализа аномалних вриједности је урађена скупа са подацима за Федерацију Босне и Херцеговине.

Све провјере које су урађене за Федерацију Босне и Херцеговине урађене су и за Брчко Дистрикт БиХ.

За утврђене спољне вриједности варијабли и индикатора вршена је провјера података од стране методолога (увидом у индивидуалне податке у упитнику, поређењем са подацима из других истраживања, или поређење са административним подацима који су били расположиви).

7. Оцјена параметара популације

7.1. Теоријски аспекти

Структурно пословно статистичко истраживање у БиХ проведено је на бази узорка, тј. сакупљени су подаци само за прави подскуп циљне популације, док се статистичко закључивање жели извести о непознатим параметрима читаве циљне популације. То значи да је потребно извршити одговарајуће пројектовање података сакупљених узорком на читаву циљну популацију. Теорија узорака заснована на теорији вјероватноће нам то омогућава на начин да се израчунају одговарајући тежински фактори (пондери) за све јединице које су одабране у узорак, помоћу којих се са подацима из узорка долази до оцјена непознатих параметара популације. Пондер додијељен некој јединици одабраној у узорак, као нумеричка вриједност, може се интерпретирати као број јединица у популацији које та јединица у узорку представља, укључујући и саму себе.

У пословним истраживањима се обично користи стратификовани случајни узорак, који подразумијева креирање подгрупа јединица узорковања (стратума) хомогених у односу на појаве које су предмет истраживања. Прије спровођења истраживања познате су само помоћне

информације о свим елементима циљне популације (нпр. дјелатност или величина), а које се могу искористити за креирање стратума.

Први корак који је потребно направити да би се дошло до оцјена непознатих параметара популације јесте израчунавање тзв. иницијалних или директних пондера јединица одабраних у узорак. Иницијални пондер јединице заправо представља реципрочну вриједност вјероватноће избора те јединице у узорак. У случају стратификованог случајног узорка, у коме је у стратуму h узорак одбрано n_h јединица, док је у стратуму укупно N_h јединица, вјероватноћа избора јединице тог стратума једнака је n_h/N_h , а иницијални пондер једнак је N_h/n_h . Најједноставнији облик оцјењивања (нпр. тотала варијабле Y у популацији U , $t = \sum_U y_i$) се може извршити користећи Horvitz-Thompsonovu формулу:

$$\hat{t} = \sum_s w_i y_i$$

која се у случају стратификованог случајног узорка трансформише у

$$\hat{t} = \sum_{h=1}^L \sum_{i=1}^{n_h} \frac{y_{hi}}{n_h / N_h} = \sum_{h=1}^L \left(\sum_{i=1}^{n_h} N_h \bar{y}_h \right)$$

Имајући у виду да се у сваком статистичком истраживању, ма колико пажљиво било проведено, јављају неузорачке грешке различитих врста, потребно је такође израчунати и одговарајуће корективне факторе иницијалних пондера. Корективни фактори служе да се, на примјер, селективно повећају иницијални пондери јединица које припадају одговору истраживања, тако да оне представљају и јединице у популацији које су класификоване као неодговор. Основна претпоставка оваквог кориговања јесте да су јединице узорка које нису одговориле, по кључним параметрима истраживања сличне онима које спадају у одговор истраживања.

Ако у случају стратификованог случајног узорка у стратуму h имамо одговор m_h јединица од укупно n_h одабраних у узорак, онда је фактор корекције иницијалног пондера једнак n_h/m_h . То значи да се тотал популације t сада оцјењује помоћу сљедеће формуле:

$$\hat{t} = \sum_{h=1}^L \sum_{i=1}^{n_h} \frac{N_h}{n_h} \cdot \frac{n_h}{m_h} \cdot y_{hi} = \sum_{h=1}^L \sum_{i=1}^{n_h} \frac{N_h}{m_h}$$

Фактори корекције се могу рачунати на различите начине са сврхом компензирања за неки тип неузорачких грешака, односно да на одговарајући начин садрже информације о помоћним варијаблама које су доступне у фази оцјењивања за све елементе циљне популације од интереса. На примјер, фактори корекције се могу израчунати на такав начин да кориговани пондер примјењен на вриједности помоћних варијабли (којих може бити више) на нивоу жељеног домена даје оцјену која се слаже са познатим тоталима, обично израчунатих користећи саму помоћну варијаблу на свим елементима популације. За овако кориговане пондере се каже да су калибрисани у односу на употребљену функцију растојања између иницијалног пондера (или чак пондера коригованог за укупан неодговор) и калибрисани пондера, и у односу једначине калибрације, које прецизирају услове које калибрисани пондер мора задовољити када се примјени на вриједности помоћне информације. Просто речено, "пондер који се добро понаша када је примјењен на помоћне варијабле, требао би такође добро се понашати када се примјени на варијабле које су предмет истраживања"².

Поступак калибрације пружа начин комбиновања података сакупљених кроз истраживање са подацима доступним кроз спољне, обично административне изворе. Најбољи резултати се добијају случајевима када су доступне помоћне информације у корелацији са варијаблама које су предмет истраживања. У поређењу са класичном поправком иницијалних пондера за укупан неодговор,

² Deville, J.C., e C.E. Särndal, "Calibration Estimators in Survey Sampling", Journal of the American Statistical Association, 87 (1992): 376-382

оцјене произведене користећи калибриране пондере су и тачније и прецизније. То значи да се калибрацијом смањују ефекти пристрасности узроковани присуством неузорачких грешака у истраживању (као и осталих извора пристрасности), односно омогућава већа прецизност (мања варијанса) оцјена.

Калибрирани пондери се добијају као резултат итеративне процедуре која минимизује величину разлике између иницијалних пондера (или пондера коригованих за неодзив) и нових, калибрираних пондера који задовољавају једначине калибрације.

7.2. Оцјењивање параметара популације у Пилот СПС истраживању за 2009. годину

Оцјене параметара популације извршене су помоћу метода калибрације. Искоришћене су све доступне информације из Статистичког пословног регистра БиХ, и то:

- Број предузећа по стратуму
- Број запослених (по стратуму)
- Укупан приход (по стратуму).

Иницијални пондери су израчунати као реципрочна вриједност вјероватноће избора јединице узорковања, а затим је извршено кориговање иницијалног пондера имајући у виду укупан неодзив. Тако кориговани иницијални пондер, познати тотали коришћених помоћних информација по стратуму, као и вриједности помоћних варијабли за јединице које су одговориле, представљају улазне информације за процес калибрације. Процесом калибрације тражимо рјешење проблема оптимизације са додатним условима (тражење везаног екстремума) који се може прецизирати на следећи начин:

$$\begin{cases} \min \sum_{i \in r} d(g_i, w_i) \\ \sum_{j \in r_h} g_j = N_h \\ \sum_{j \in r_h} g_j x_j^{emp} = X_h^{emp} \\ \sum_{j \in r_h} g_j x_j^{fin} = X_h^{fin} \end{cases} \quad h = 1, \dots, H$$

гдје је:

- d - функција дистанце (у овом случају логаритамска)
- g_i - калибрирани пондер (који је излаз процеса калибрације)
- w_i - пондер израчунат кориговањем иницијалног пондера за укупан неодзив
- N_h - број елеманата популације у стратуму h
- r_h - одговору стратуму h
- x_j^{emp} - број запослених из регистра за јединицу j (из одговора)
- x_j^{fin} - финансијски подаци из регистра за јединицу j (из одговора)
- X_h^{emp} - број запослених по стратуму
- X_h^{fin} - укупан приход по стратуму
- H - укупан број стратума.

Процес калибрације је проведен користећи пакет „survey“ програмског окружења „R“, који садржи све потребне функције за имплементацију метода. Калибрација је урађена посебно за ентитете и Брчко Дистрикт БиХ.

8. Финални резултати Пилот истраживања Структурних пословних статистика

У овој публикацији презентује се само одабрана група варијабли и индикатора за Босну и Херцеговину, ентитете и Брчко Дистрикт БиХ процијењених на основу података добивених Пилот истраживањем структурних пословних статистика.

Подаци се сматрају привременим док се не потврде кроз редовна истраживања структурних пословних статистика.

ТАБЕЛЕ И ГРАФИКОНИ

Табела 1.1. Вриједност основних СПС варијабла за БиХ и по ентитетима за 2009. годину
(Индустрија, Грађевинарство и Услуге)

	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције	Вриједносту 000 КМ		
Босна и Херцеговина														
ИНДУСТРИЈА (С,Д и Е)	6.124	173.654	173.090	13.939.872	11.845.698	10.222.657	7.828.436	4.017.262	2.528.188	1.489.073	1.305.706			
ГРАЂЕВИНАРСТВО (F)	2.600	40.984	40.610	2.814.911	2.626.295	1.965.385	1.646.529	979.767	454.755	525.013	133.251			
УСЛУГЕ (H и I)	3.037	51.159	51.034	3.524.955	3.208.903	1.927.711	1.479.038	1.729.863	875.519	854.343	545.934			
Федерација БиХ														
ИНДУСТРИЈА (С,Д и Е)	3.883	108.749	108.423	9.540.055	7.981.929	6.817.834	5.028.710	2.953.219	1.725.885	1.227.333	905.974			
ГРАЂЕВИНАРСТВО (F)	1.793	26.720	26.553	1.896.981	1.807.779	1.277.346	1.103.629	704.150	322.488	381.662	76.148			
УСЛУГЕ (H и I)	2.079	32.523	32.457	2.414.284	2.141.619	1.374.012	990.852	1.150.765	592.899	557.866	350.992			
Република Српска														
ИНДУСТРИЈА (С,Д и Е)	2.114	62.380	62.184	4.090.313	3.596.058	3.141.628	2.597.720	998.338	771.791	226.547	374.704			
ГРАЂЕВИНАРСТВО (F)	726	13.572	13.382	884.816	784.657	664.598	525.098	259.559	126.721	132.838	52.427			
УСЛУГЕ (H и I)	899	18.172	18.114	1.078.492	1.037.151	533.774	471.383	565.768	276.888	288.880	193.757			
Брчко Дистрикт БиХ														
ИНДУСТРИЈА (С,Д и Е)	127	2.525	2.483	309.504	267.711	263.195	202.006	65.705	30.512	35.193	25.028			
ГРАЂЕВИНАРСТВО (F)	81	692	675	33.114	33.859	23.441	17.802	16.058	5.546	10.513	4.676			
УСЛУГЕ (H и I)	59	464	463	32.179	30.133	19.925	16.803	13.330	5.732	7.597	1.185			

Табела 1.2. Учешће ентитета у БиХ по дјелатностима и основним варијаблама

	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције
ИНДУСТРИЈА (С, Д и Е)											
Босна и Херцеговина	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Федерација БиХ	63,4	62,6	62,6	68,4	67,4	66,7	64,2	73,5	68,3	82,4	69,4
Република Српска	34,5	35,9	35,9	29,3	30,4	30,7	33,2	24,9	30,5	15,2	28,7
Брчко Дистрикт БиХ	2,1	1,5	1,4	2,2	2,3	2,6	2,6	1,6	1,2	2,4	1,9
ГРАЂЕВИНАРСТВО (F)											
Босна и Херцеговина	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Федерација БиХ	69,0	65,2	65,4	67,4	68,8	65,0	67,0	71,9	70,9	72,7	57,1
Република Српска	27,9	33,1	33,0	31,4	29,9	33,8	31,9	26,5	27,9	25,3	39,3
Брчко Дистрикт БиХ	3,1	1,7	1,7	1,2	1,3	1,2	1,1	1,6	1,2	2,0	3,5
УСЛУГЕ (H и I)											
Босна и Херцеговина	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Федерација БиХ	68,5	63,6	63,6	68,5	66,7	71,3	67,0	66,5	67,7	65,3	64,3
Република Српска	29,6	35,5	35,5	30,6	32,3	27,7	31,9	32,7	31,6	33,8	35,5
Брчко Дистрикт БиХ	1,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,1	0,8	0,7	0,9	0,2

Табела 2. Вриједност основних СПС варијабли по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Босна и Херцеговина

Босна и Херцеговина

	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције	Вриједносту 000 КМ	
С Вађење руда и камена, укупно	247	21.049	21.038	804.998	819.868	352.645	335.505	484.363	383.459	100.904	66.966		
0 - 19 запослених	189	1.532	1.531	49.528	52.321	31.211	26.240	26.082	15.509	10.573	3.985		
20 - 49 запослених	27	748	740	21.663	21.219	15.138	14.227	6.991	8.087	-1.096	1.019		
50 и више запослених	31	18.769	18.766	733.807	746.328	306.296	295.038	451.290	359.863	91.427	61.962		
Д Прерађивачка индустрија, укупно	5.632	128.851	128.300	10.129.619	8.537.987	7.997.973	6.170.588	2.367.399	1.505.821	861.577	814.065		
0 - 19 запослених	4.458	24.440	24.073	1.778.149	1.393.382	1.461.248	1.003.566	389.814	215.309	174.506	56.277		
20 - 49 запослених	639	19.236	19.145	1.427.743	1.096.832	1.299.838	737.328	359.505	206.211	153.293	194.837		
50 и више запослених	535	85.175	85.082	6.923.727	6.047.773	5.236.887	4.429.694	1.618.080	1.084.301	533.778	562.951		
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	245	23.754	23.752	3.005.255	2.487.843	1.872.039	1.322.343	1.165.500	638.908	526.592	424.674		
0 - 19 запослених	119	602	602	533.404	60.613	503.599	31.227	29.388	7.923	21.463	1.598		
20 - 49 запослених	56	1.795	1.795	50.129	50.136	20.710	19.555	30.581	26.218	4.363	1.643		
50 и више запослених	69	21.357	21.355	2.421.721	2.377.094	1.347.730	1.271.562	1.105.531	604.767	500.765	421.432		
Ф Грађевинарство, укупно	2.600	40.984	40.610	2.814.911	2.626.295	1.965.385	1.646.529	979.767	454.755	525.013	133.251		
0 - 19 запослених	2.109	9.888	9.751	554.565	489.966	313.246	226.747	263.219	91.457	171.763	11.507		
20 - 49 запослених	310	9.024	8.890	608.247	546.772	426.339	348.317	198.456	97.977	100.479	43.154		
50 и више запослених	181	22.072	21.969	1.652.099	1.589.557	1.225.800	1.071.465	518.092	265.321	252.770	78.590		
Н Угоститељство, укупно	707	7.283	7.253	228.948	207.474	140.979	110.375	97.099	75.925	21.173	58.148		
0 - 19 запослених	624	3.002	2.987	89.111	71.331	61.494	40.094	31.237	24.628	6.609	12.331		
20 - 49 запослених	59	1.815	1.801	66.083	60.621	39.541	29.808	30.813	19.665	11.147	13.199		
50 и више запослених	24	2.466	2.465	73.754	75.522	39.944	40.473	35.049	31.632	3.417	32.618		
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	2.330	43.876	43.781	3.296.007	3.001.429	1.786.732	1.368.663	1.632.764	799.594	833.170	487.785		
0 - 19 запослених	2.141	11.091	11.029	894.581	786.924	686.141	560.683	226.240	109.640	116.600	54.232		
20 - 49 запослених	119	3.494	3.471	433.976	223.992	337.507	122.530	101.461	43.497	57.964	32.264		
50 и више запослених	70	29.291	29.281	1.967.450	1.990.513	763.084	685.450	1.305.063	646.457	658.606	401.289		

Структура у %

	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције
С Вађење руда и камена, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	76,5	7,3	7,3	6,2	6,4	8,9	7,8	5,4	4,0	10,5	6,0
20 - 49 запослених	10,9	3,6	3,5	2,7	2,6	4,3	4,2	1,4	2,1	1,1	1,5
50 и више запослених	12,6	89,2	89,2	91,2	91,0	86,9	87,9	93,2	93,8	90,6	92,5
Д Прерађивачка индустрија, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	79,2	19,0	18,8	17,6	16,3	18,3	16,3	16,5	14,3	20,3	6,9
20 - 49 запослених	11,3	14,9	14,9	14,1	12,8	16,3	11,9	15,2	13,7	17,8	23,9
50 и више запослених	9,5	66,1	66,3	68,4	70,8	65,5	71,8	68,3	72,0	62,0	69,2
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	48,6	2,5	2,5	17,7	2,4	26,9	2,4	2,5	1,2	4,1	0,4
20 - 49 запослених	22,9	7,6	7,6	1,7	2,0	1,1	1,5	2,6	4,1	0,8	0,4
50 и више запослених	28,2	89,9	89,9	80,6	95,5	72,0	96,2	94,9	94,7	95,1	99,2
Ф Грађевинарство, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	81,1	24,1	24,0	19,7	18,7	15,9	13,8	26,9	20,1	32,7	8,6
20 - 49 запослених	11,9	22,0	21,9	21,6	20,8	21,7	21,2	20,3	21,5	19,1	32,4
50 и више запослених	7,0	53,9	54,1	58,7	60,5	62,4	65,1	52,9	58,3	48,1	59,0
Н Угоститељство, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	88,3	41,2	41,2	38,9	34,4	43,6	36,3	32,2	32,4	31,2	21,2
20 - 49 запослених	8,3	24,9	24,8	28,9	29,2	28,0	27,0	31,7	25,9	52,6	22,7
50 и више запослених	3,4	33,9	34,0	32,2	36,4	28,3	36,7	36,1	41,7	16,1	56,1
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	91,9	25,3	25,2	27,1	26,2	38,4	41,0	13,9	13,7	14,0	11,1
20 - 49 запослених	5,1	8,0	7,9	13,2	7,5	18,9	9,0	6,2	5,4	7,0	6,6
50 и више запослених	3,0	66,8	66,9	59,7	66,3	42,7	50,1	79,9	80,8	79,0	82,3

Табела 2.1 Вриједност основних СПС варијабли по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Федерација Босне и Херцеговине

Федерација Босне и Херцеговине

	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције	Вриједносту 000 КМ	
С Вађење руда и камена, укупно	147	16.412	16.403	573.571	590.962	239.019	225.858	365.104	309.809	55.295	40.446		
0 - 19 запослених	105	866	866	26.260	32.113	18.763	15.625	16.488	9.033	7.456	1.640		
20 - 49 запослених	21	569	562	14.799	13.986	9.508	8.425	5.561	5.977	-417	374		
50 и више запослених	21	14.977	14.974	532.512	544.863	210.748	201.808	343.055	294.799	48.256	38.432		
Д Прерађивачка индустрија, укупно	3.608	79.024	78.709	6.829.824	5.743.160	5.175.575	3.916.279	1.826.881	1.017.316	809.564	575.304		
0 - 19 запослених	2.940	14.799	14.552	1.071.290	866.154	850.269	586.246	279.907	144.298	135.609	41.301		
20 - 49 запослених	359	11.465	11.448	892.851	735.611	863.788	495.615	239.996	139.210	100.786	118.555		
50 и више запослених	309	52.760	52.709	4.865.683	4.141.395	3.461.518	2.834.418	1.306.978	733.808	573.169	415.448		
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	128	13.313	13.311	2.136.660	1.647.807	1.403.240	886.573	761.234	398.760	362.474	290.224		
0 - 19 запослених	64	277	277	518.124	48.647	491.171	20.936	27.712	5.156	22.556	1.586		
20 - 49 запослених	29	872	872	27.703	28.008	9.911	9.962	18.046	14.661	3.385	349		
50 и више запослених	35	12.164	12.162	1.590.833	1.571.152	902.158	855.675	715.476	378.943	336.533	288.289		
Ф Грађевинарство, укупно	1.793	26.720	26.553	1.896.981	1.807.779	1.277.346	1.103.629	704.150	322.488	381.662	76.148		
0 - 19 запослених	1.472	6.438	6.438	417.856	412.758	205.297	179.893	232.865	65.680	167.185	10.814		
20 - 49 запослених	203	5.788	5.705	396.071	355.406	279.779	221.786	133.620	70.908	62.712	26.250		
50 и више запослених	118	14.494	14.410	1.083.054	1.039.615	792.270	701.950	337.665	185.900	151.765	39.084		
Н Угоститељство, укупно	530	4.896	4.874	161.214	156.102	96.877	85.396	70.705	54.476	16.228	26.496		
0 - 19 запослених	479	2.192	2.177	63.873	58.217	42.311	33.363	24.854	18.382	6.472	10.266		
20 - 49 запослених	35	1.066	1.060	43.409	41.607	24.352	19.992	21.615	12.911	8.703	5.822		
50 и више запослених	16	1.638	1.637	53.932	56.278	30.214	32.041	24.236	23.183	1.053	10.408		
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	1.549	27.627	27.583	2.253.070	1.985.517	1.277.135	905.456	1.080.060	538.423	541.638	324.496		
0 - 19 запослених	1.423	7.185	7.158	616.564	529.046	461.020	371.007	158.038	76.113	81.926	39.332		
20 - 49 запослених	76	2.267	2.257	371.529	162.738	296.883	85.087	77.651	31.438	46.213	24.834		
50 и више запослених	50	18.175	18.168	1.264.977	1.293.733	519.232	449.362	844.371	430.872	413.499	260.330		

Структура у %

	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције
С Вађење руда и камена, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	71,4	5,3	5,3	4,6	5,4	7,9	6,9	4,5	2,9	13,5	4,1
20 - 49 запослених	14,3	3,5	3,4	2,6	2,4	4,0	3,7	1,5	1,9	-0,8	0,9
50 и више запослених	14,3	91,3	91,3	92,8	92,2	88,2	89,4	94,0	95,2	87,3	95,0
Д Прерађивачка индустрија, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	81,5	18,7	18,5	15,7	15,1	16,4	15,0	15,3	14,2	16,8	7,2
20 - 49 запослених	10,0	14,5	14,5	13,1	12,8	16,7	12,7	13,1	13,7	12,4	20,6
50 и више запослених	8,6	66,8	67,0	71,2	72,1	66,9	72,4	71,5	72,1	70,8	72,2
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	50,0	2,1	2,1	24,2	3,0	35,0	2,4	3,6	1,3	6,2	0,5
20 - 49 запослених	22,7	6,5	6,6	1,3	1,7	0,7	1,1	2,4	3,7	0,9	0,1
50 и више запослених	27,3	91,4	91,4	74,5	95,3	64,3	96,5	94,0	95,0	92,8	99,3
Ф Грађевинарство, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	82,1	24,1	24,2	22,0	22,8	16,1	16,3	33,1	20,4	43,8	14,2
20 - 49 запослених	11,3	21,7	21,5	20,9	19,7	21,9	20,1	19,0	22,0	16,4	34,5
50 и више запослених	6,6	54,2	54,3	57,1	57,5	62,0	63,6	48,0	57,6	39,8	51,3
Н Угоститељство, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	90,4	44,8	44,7	39,6	37,3	43,7	39,1	35,2	33,7	39,9	38,7
20 - 49 запослених	6,6	21,8	21,7	26,9	26,7	25,1	23,4	30,6	23,7	53,6	22,0
50 и више запослених	3,0	33,5	33,6	33,5	36,1	31,2	37,5	34,3	42,6	6,5	39,3
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	91,9	26,0	26,0	27,4	26,6	36,1	41,0	14,6	14,1	15,1	12,1
20 - 49 запослених	4,9	8,2	8,2	16,5	8,2	23,2	9,4	7,2	5,8	8,5	7,7
50 и више запослених	3,2	65,8	65,9	56,1	65,2	40,7	49,6	78,2	80,0	76,3	80,2

Табела 2.2 Вриједност основних СПС варијабли по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Република Српска

Република Српска	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције	Вриједносту 000 КМ	
С Вађење руда и камена, укупно	99	4.627	4.626	230.873	228.486	113.094	109.368	119.118	73.599	45.519	26.521		
0 - 19 запослених	83	656	656	22.714	19.788	11.916	10.336	9.453	6.425	3.027	2.345		
20 - 49 запослених	6	179	178	6.864	7.233	5.630	5.802	1.430	2.110	-679	646		
50 и више запослених	10	3.792	3.792	201.295	201.465	95.548	93.230	108.235	65.064	43.171	23.530		
Д Прерађивачка индустрија, укупно	1.902	47.608	47.413	3.025.191	2.542.990	2.587.920	2.058.551	484.439	463.910	20.529	222.434		
0 - 19 запослених	1.425	9.210	9.108	671.597	497.442	584.053	399.275	98.166	67.505	30.661	14.976		
20 - 49 запослених	263	7.354	7.285	503.069	335.177	407.945	221.753	113.425	62.975	50.449	75.611		
50 и више запослених	214	31.044	31.020	1.850.525	1.710.371	1.595.922	1.437.523	272.848	333.430	-60.581	131.847		
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	113	10.145	10.145	834.249	824.582	440.614	429.801	394.781	234.282	160.499	125.749		
0 - 19 запослених	52	317	317	14.908	11.667	12.191	10.176	1.492	2.684	-1.193	12		
20 - 49 запослених	28	923	923	22.427	22.128	10.799	9.592	12.535	11.557	979	1.295		
50 и више запослених	33	8.905	8.905	796.914	790.787	417.624	410.033	380.754	220.041	160.713	124.442		
Ф Грађевинарство, укупно	726	13.572	13.382	884.816	784.657	664.598	525.098	259.559	126.721	132.838	52.427		
0 - 19 запослених	569	3.237	3.115	130.459	71.030	102.553	43.172	27.858	24.212	3.647	693		
20 - 49 запослених	95	2.910	2.861	191.167	170.744	132.363	115.743	55.001	24.442	30.559	12.338		
50 и више запослених	62	7.425	7.406	563.190	542.883	429.682	366.183	176.700	78.067	98.632	39.396		
Н Угоститељство, укупно	169	2.320	2.312	65.928	49.738	43.283	24.336	25.403	20.692	4.711	31.653		
0 - 19 запослених	138	783	783	24.577	12.593	18.880	6.522	6.071	5.947	124	2.065		
20 - 49 запослених	23	709	701	21.529	17.901	14.673	9.382	8.519	6.296	2.223	7.377		
50 и више запослених	8	828	828	19.822	19.244	9.730	8.432	10.813	8.449	2.364	22.211		
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	730	15.852	15.802	1.012.564	987.413	490.491	447.047	540.365	256.196	284.169	162.104		
0 - 19 запослених	672	3.701	3.666	258.011	239.854	212.512	179.109	60.745	31.288	29.457	14.900		
20 - 49 запослених	40	1.181	1.169	56.115	55.733	36.009	33.675	22.057	11.509	10.548	7.284		
50 и више запослених	18	10.970	10.967	698.438	691.826	241.970	234.263	457.563	213.399	244.164	139.920		

Структура у %

	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције
С Вађење руда и камена, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	83,8	14,2	14,2	9,8	8,7	10,5	9,5	7,9	8,7	6,6	8,8
20 - 49 запослених	6,1	3,9	3,8	3,0	3,2	5,0	5,3	1,2	2,9	-1,5	2,4
50 и више запослених	10,1	82,0	82,0	87,2	88,2	84,5	85,2	90,9	88,4	94,8	88,7
D Прерађивачка индустрија, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	74,9	19,3	19,2	22,2	19,6	22,6	19,4	20,3	14,6	149,4	6,7
20 - 49 запослених	13,8	15,4	15,4	16,6	13,2	15,8	10,8	23,4	13,6	245,7	34,0
50 и више запослених	11,3	65,2	65,4	61,2	67,3	61,7	69,8	56,3	71,9	-295,1	59,3
E Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	46,0	3,1	3,1	1,8	1,4	2,8	2,4	0,4	1,1	-0,7	0,0
20 - 49 запослених	24,8	9,1	9,1	2,7	2,7	2,5	2,2	3,2	4,9	0,6	1,0
50 и више запослених	29,2	87,8	87,8	95,5	95,9	94,8	95,4	96,4	93,9	100,1	99,0
F Грађевинарство, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	78,4	23,9	23,3	14,7	9,1	15,4	8,2	10,7	19,1	2,7	1,3
20 - 49 запослених	13,1	21,4	21,4	21,6	21,8	19,9	22,0	21,2	19,3	23,0	23,5
50 и више запослених	8,5	54,7	55,3	63,7	69,2	64,7	69,7	68,1	61,6	74,2	75,1
H Угоститељство, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	81,7	33,8	33,9	37,3	25,3	43,6	26,8	23,9	28,7	2,6	6,5
20 - 49 запослених	13,6	30,6	30,3	32,7	36,0	33,9	38,6	33,5	30,4	47,2	23,3
50 и више запослених	4,7	35,7	35,8	30,1	38,7	22,5	34,6	42,6	40,8	50,2	70,2
I Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	92,1	23,3	23,2	25,5	24,3	43,3	40,1	11,2	12,2	10,4	9,2
20 - 49 запослених	5,5	7,5	7,4	5,5	5,6	7,3	7,5	4,1	4,5	3,7	4,5
50 и више запослених	2,5	69,2	69,4	69,0	70,1	49,3	52,4	84,7	83,3	85,9	86,3

Табела 2.3 Вриједност основних СПС варијабли по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Брчко Дистрикт БиХ

Брчко Дистрикт БиХ	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције	Вриједносту 000 КМ	
С Вађење руда и камена, укупно	1	10	9	554	420	532	279	141	51	90	-	-	
0-19 запослених	1	10	9	554	420	532	279	141	51	90	-	-	
20-49 запослених	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
50 и више запослених	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Д Прерађивачка индустрија, укупно	122	2.219	2.178	274.604	251.837	234.478	195.758	56.079	24.595	31.484	16.327	16.327	
0-19 запослених	93	431	413	35.262	29.786	26.926	18.045	11.741	3.506	8.236	-	-	
20-49 запослених	17	417	412	31.823	26.044	28.105	19.960	6.084	4.026	2.058	671	671	
50 и више запослених	12	1.371	1.353	207.519	196.007	179.447	157.753	38.254	17.063	21.190	15.656	15.656	
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	4	296	296	34.346	15.454	28.185	5.969	9.485	5.866	3.619	8.701	8.701	
0-19 запослених	3	8	8	372	299	237	115	184	83	100	-	-	
20-49 запослених	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
50 и више запослених	1	288	288	33.974	15.155	27.948	5.854	9.301	5.783	3.519	8.701	8.701	
Ф Грађевинарство, укупно	81	692	675	33.114	33.859	23.441	17.802	16.058	5.546	10.513	4.676	4.676	
0-19 запослених	68	213	198	6.250	6.178	5.396	3.682	2.496	1.565	931	-	-	
20-49 запослених	12	326	324	21.009	20.622	14.197	10.788	9.835	2.627	7.208	4.566	4.566	
50 и више запослених	1	153	153	5.855	7.059	3.848	3.332	3.727	1.354	2.373	110	110	
Н Угоститељство, укупно	8	67	67	1.806	1.634	819	643	991	757	234	-	-	
0-19 запослених	7	27	27	661	521	303	209	312	299	13	-	-	
20-49 запослених	1	40	40	1.145	1.113	516	434	679	458	221	-	-	
50 и више запослених	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	51	397	396	30.373	28.499	19.106	16.160	12.339	4.975	7.363	1.185	1.185	
0-19 запослених	46	205	205	20.006	18.024	12.609	10.567	7.457	2.239	5.217	-	-	
20-49 запослених	3	46	45	6.332	5.521	4.615	3.768	1.753	550	1.203	146	146	
50 и више запослених	2	146	146	4.035	4.954	1.882	1.825	3.129	2.186	943	1.039	1.039	

Структура у %

	Број предузећа	Број запослених лица	Број запосленика	Промет	Вриједност производње	Укупне набавке	Међуфазна потрошња	Додата вриједност по факторским трошковима	Трошкови запослених	Бруто оперативни вишак	Бруто инвестиције
С Вађење руда и камена, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-
20 - 49 запослених	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50 и више запослених	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D Прерађивачка индустрија, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	76,2	19,4	19,0	12,8	11,8	11,5	9,2	20,9	14,3	26,2	-
20 - 49 запослених	13,9	18,8	18,9	11,6	10,3	12,0	10,2	10,8	16,4	6,5	4,1
50 и више запослених	9,8	61,8	62,1	75,6	77,8	76,5	80,6	68,2	69,4	67,3	95,9
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	75,0	2,7	2,7	1,1	1,9	0,8	1,9	1,9	1,4	2,8	-
20 - 49 запослених	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50 и више запослених	25,0	97,3	97,3	98,9	98,1	99,2	98,1	98,1	98,6	97,2	100,0
Ф Грађевинарство, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	84,0	30,8	29,3	18,9	18,2	23,0	20,7	15,5	28,2	8,9	-
20 - 49 запослених	14,8	47,1	48,0	63,4	60,9	60,6	60,6	61,2	47,4	68,6	97,6
50 и више запослених	1,2	22,1	22,7	17,7	20,8	16,4	18,7	23,2	24,4	22,6	2,4
Н Угоститељство, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	87,5	40,3	40,3	36,6	31,9	37,0	32,5	31,5	39,5	5,6	-
20 - 49 запослених	12,5	59,7	59,7	63,4	68,1	63,0	67,5	68,5	60,5	94,4	-
50 и више запослених	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 19 запослених	90,2	51,6	51,8	65,9	63,2	66,0	65,4	60,4	45,0	70,9	-
20 - 49 запослених	5,9	11,6	11,4	20,8	19,4	24,2	23,3	14,2	11,1	16,3	12,3
50 и више запослених	3,9	36,8	36,9	13,3	17,4	9,9	11,3	25,4	43,9	12,8	87,7

Табела 3. Основни СПС индикатори по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Босна и Херцеговина

Босна и Херцеговина

	Промет по запосленом лицу (КМ)	Додата вриједност по запосленом лицу	Учешће додате вриједности у промету (%)	Трошкови рада по запослену (КМ)	Трошкови рада по додатој вриједности	Профитабилност	Инвестиције по запосленом лицу (КМ)
С Вађење руда и камена, укупно	38.243	23.011	60,17	18.227	0,79	0,13	3.181
0 - 19 запослених	32.322	17.021	52,66	10.127	0,59	0,21	2.600
20 - 49 запослених	28.962	9.347	32,27	10.921	1,16	-0,05	1.362
50 и више запослених	39.097	24.044	61,50	19.176	0,80	0,12	3.301
Д Прерађивачка индустрија, укупно	78.614	18.373	23,37	11.737	0,64	0,09	6.318
0 - 19 запослених	72.755	15.950	21,92	8.944	0,55	0,10	2.303
20 - 49 запослених	74.220	18.689	25,18	10.771	0,57	0,11	10.128
50 и више запослених	81.288	18.997	23,37	12.744	0,67	0,08	6.609
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	126.516	49.066	38,78	26.899	0,55	0,18	17.878
0 - 19 запослених	885.900	48.807	5,51	13.159	0,27	0,04	2.655
20 - 49 запослених	27.929	17.038	61,00	14.607	0,86	0,09	915
50 и више запослених	113.392	51.764	45,65	28.319	0,55	0,21	19.732
Ф Грађевинарство, укупно	68.681	23.905	34,81	11.198	0,46	0,19	3.251
0 - 19 запослених	56.082	26.619	47,46	9.380	0,35	0,31	1.163
20 - 49 запослених	67.398	21.990	32,63	11.021	0,49	0,17	4.782
50 и више запослених	74.850	23.472	31,36	12.077	0,51	0,15	3.560
Н Угоститељство, укупно	31.436	13.332	42,41	10.468	0,78	0,09	7.984
0 - 19 запослених	29.688	10.407	35,05	8.246	0,79	0,07	4.108
20 - 49 запослених	36.408	16.976	46,63	10.922	0,64	0,17	7.272
50 и више запослених	29.905	14.211	47,52	12.830	0,90	0,05	13.226
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	75.122	37.213	49,54	18.263	0,49	0,25	11.117
0 - 19 запослених	80.659	20.399	25,29	9.942	0,48	0,13	4.890
20 - 49 запослених	124.208	29.039	23,38	12.530	0,43	0,13	9.234
50 и више запослених	67.170	44.556	66,33	22.078	0,50	0,33	13.700

Табела 3.1. Основни СПС индикатори по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Федерација Босне и Херцеговине

Федерација Босне и Херцеговине

	Промет по запосленом лицу (КМ)	Додата вриједност по запосленом лицу	Учешће додате вриједности у промету (%)	Трошкови рада по запослену (КМ)	Трошкови рада по додатој вриједности	Профитабилност	Инвестиције по запосленом лицу (КМ)
С Вађење руда и камена, укупно	34.948	22.245	63,65	18.887	0,85	0,10	2.464
0 - 19 запослених	30.323	19.040	62,79	10.430	0,55	0,28	1.894
20 - 49 запослених	26.009	9.773	37,57	10.626	1,07	-0,03	656
50 и више запослених	35.555	22.905	64,42	19.687	0,86	0,09	2.566
Д Прерађивачка индустрија, укупно	86.427	23.118	26,75	12.925	0,56	0,12	7.280
0 - 19 запослених	72.389	18.914	26,13	9.916	0,52	0,13	2.791
20 - 49 запослених	77.877	20.933	26,88	12.160	0,58	0,11	10.341
50 и више запослених	92.223	24.772	26,86	13.922	0,56	0,12	7.874
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	160.483	57.176	35,63	29.955	0,52	0,17	21.798
0 - 19 запослених	1.867.306	99.872	5,35	18.580	0,19	0,04	5.716
20 - 49 запослених	31.763	20.690	65,14	16.810	0,81	0,12	399
50 и више запослених	130.779	58.817	44,97	31.157	0,53	0,21	23.699
Ф Грађевинарство, укупно	70.995	26.353	37,12	12.145	0,46	0,20	2.849
0 - 19 запослених	64.907	36.171	55,73	10.202	0,28	0,40	1.679
20 - 49 запослених	68.426	23.084	33,74	12.429	0,53	0,16	4.535
50 и више запослених	74.725	23.297	31,18	12.900	0,55	0,14	2.696
Н Угоститељство, укупно	32.930	14.442	43,86	11.187	0,77	0,10	5.412
0 - 19 запослених	29.143	11.340	38,91	8.444	0,74	0,10	4.683
20 - 49 запослених	40.734	20.282	49,79	12.184	0,60	0,20	5.463
50 и више запослених	32.922	14.794	44,94	14.159	0,96	0,02	6.353
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	81.554	39.094	47,94	19.520	0,50	0,24	11.745
0 - 19 запослених	85.807	21.994	25,63	10.634	0,48	0,13	5.473
20 - 49 запослених	163.902	34.256	20,90	13.927	0,40	0,12	10.955
50 и више запослених	69.601	46.458	66,75	23.716	0,51	0,33	14.323

Табела 3.2. Основни СПС индикатори према дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Република Српска

Република Српска

	Промет по запосленом лицу (КМ)	Додата вриједност по запосленом лицу	Учешће додате вриједности у промету (%)	Трошкови рада по запослену (КМ)	Трошкови рада по додатој вриједности	Профитабилност	Инвестиције по запосленом лицу (КМ)
С Вађење руда и камена, укупно	49.895	25.743	51,59	15.909	0,62	0,20	5.731
0 - 19 запослених	34.606	14.401	41,62	9.788	0,68	0,13	3.572
20 - 49 запослених	38.347	7.993	20,85	11.855	1,47	-0,10	3.609
50 и више запослених	53.086	28.544	53,77	17.159	0,60	0,21	6.205
Д Прерађивачка индустрија, укупно	63.543	10.175	16,01	9.784	0,96	0,01	4.672
0 - 19 запослених	72.920	10.658	14,62	7.411	0,69	0,05	1.626
20 - 49 запослених	68.403	15.422	22,55	8.644	0,56	0,10	10.281
50 и више запослених	59.610	8.789	14,74	10.749	1,22	-0,03	4.247
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	82.240	38.917	47,32	23.095	0,59	0,19	12.396
0 - 19 запослених	47.083	4.710	10,01	8.477	1,80	-0,08	39
20 - 49 запослених	24.305	13.585	55,89	12.525	0,92	0,04	1.403
50 и више запослених	89.493	42.758	47,78	24.710	0,58	0,20	13.974
Ф Грађевинарство, укупно	65.190	19.123	29,33	9.469	0,49	0,15	3.862
0 - 19 запослених	40.297	8.605	21,35	7.773	0,87	0,03	214
20 - 49 запослених	65.693	18.900	28,77	8.543	0,44	0,16	4.239
50 и више запослених	75.846	23.796	31,37	10.541	0,44	0,18	5.305
Н Угоститељство, укупно	28.416	10.949	38,53	8.951	0,81	0,07	13.643
0 - 19 запослених	31.404	7.757	24,70	7.599	0,98	0,01	2.638
20 - 49 запослених	30.348	12.009	39,57	8.983	0,74	0,10	10.399
50 и више запослених	23.938	13.058	54,55	10.203	0,78	0,12	26.823
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	63.878	34.089	53,37	16.213	0,47	0,28	10.226
0 - 19 запослених	69.722	16.415	23,54	8.535	0,52	0,11	4.026
20 - 49 запослених	47.508	18.674	39,31	9.845	0,52	0,19	6.167
50 и више запослених	63.669	41.711	65,51	19.458	0,47	0,35	12.755

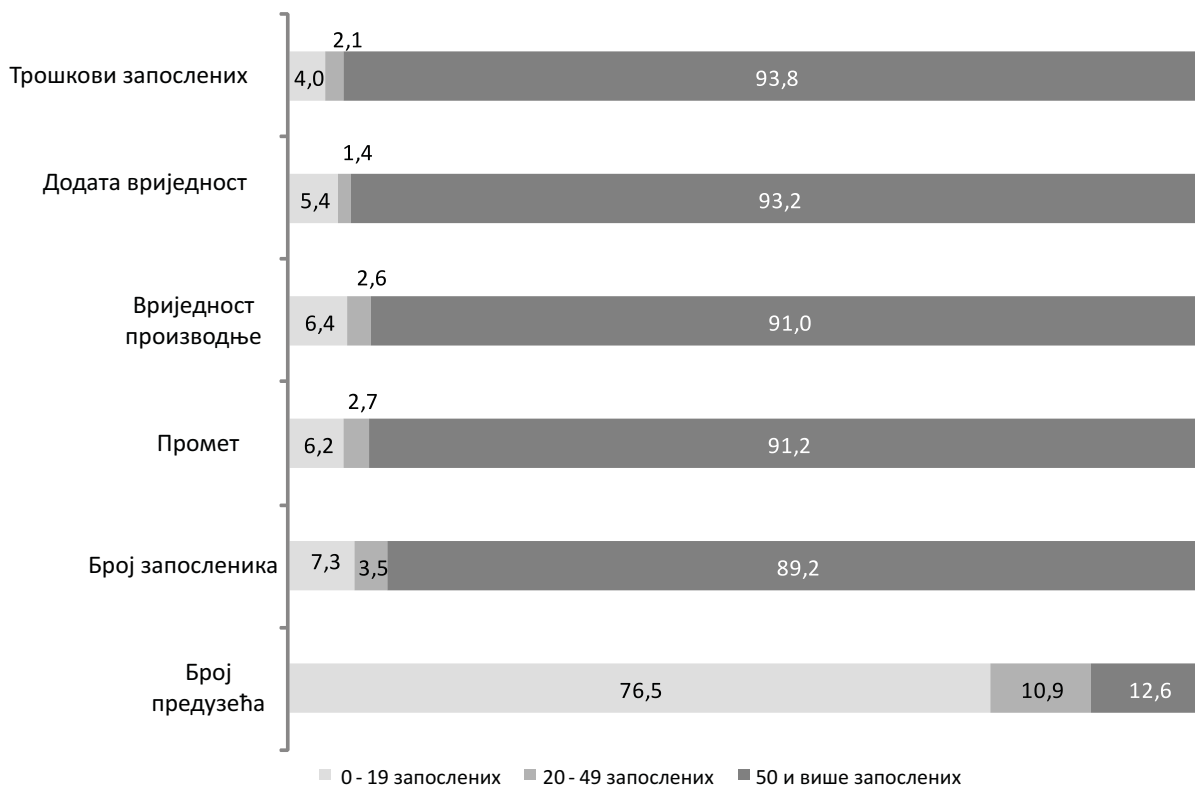
Табела 3.3. Основни СПС индикатори по дјелатностима и класама запослених за 2009. годину, Брчко Дистрикт БиХ

Брчко Дистрикт БиХ	Промет по запосленом лицу (КМ)	Додата вриједност по запосленом лицу	Учешће додате вриједности у промету (%)	Трошкови рада по запослену (КМ)	Трошкови рада по додатој вриједности	Профитабилност	Инвестиције по запосленом лицу (КМ)
С Вађење руда и камена, укупно	55.414	14.109	25,46	5.623	0,36	0,16	-
0 - 19 запослених	55.414	14.109	25,46	5.623	0,36	0,16	-
20 - 49 запослених	-	-	-	-	-	-	-
50 и више запослених	-	-	-	-	-	-	-
Д Прерађивачка индустрија, укупно	123.709	25.263	20,42	11.293	0,44	0,11	7.355
0 - 19 запослених	81.781	27.231	33,30	8.482	0,30	0,23	-
20 - 49 запослених	76.275	14.582	19,12	9.777	0,66	0,06	1.608
50 и више запослених	151.324	27.894	18,43	12.613	0,45	0,10	11.416
Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом, укупно	116.034	32.044	27,62	19.816	0,62	0,11	29.394
0 - 19 запослених	46.524	22.963	49,36	10.408	0,45	0,27	-
20 - 49 запослених	-	-	-	-	-	-	-
50 и више запослених	117.964	32.296	27,38	20.077	0,62	0,10	30.210
Ф Грађевинарство, укупно	47.800	23.180	48,49	8.218	0,35	0,32	6.749
0 - 19 запослених	29.297	11.699	39,93	7.916	0,63	0,15	-
20 - 49 запослених	64.365	30.130	46,81	804	0,27	0,34	13.988
50 и више запослених	38.264	24.360	63,66	8.850	0,36	0,41	718
Н Угоститељство, укупно	26.837	14.731	54,89	11.256	0,76	0,13	-
0 - 19 запослених	24.214	11.430	47,20	10.954	0,96	0,02	-
20 - 49 запослених	28.626	16.982	59,33	11.462	0,67	0,19	-
50 и више запослених	-	-	-	-	-	-	-
И Саобраћај, складиштење и комуникације, укупно	76.542	31.094	40,62	12.569	0,40	0,24	2.986
0 - 19 запослених	97.678	36.405	37,27	10.934	0,30	0,26	-
20 - 49 запослених	137.655	38.115	27,69	12.219	0,31	0,19	3.181
50 и више запослених	27.638	21.431	77,54	14.970	0,70	0,23	7.114

СТРУКТУРА ОСНОВНИХ ВАРИЈАБЛИ ПО ДЈЕЛАТНОСТИМА И ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ

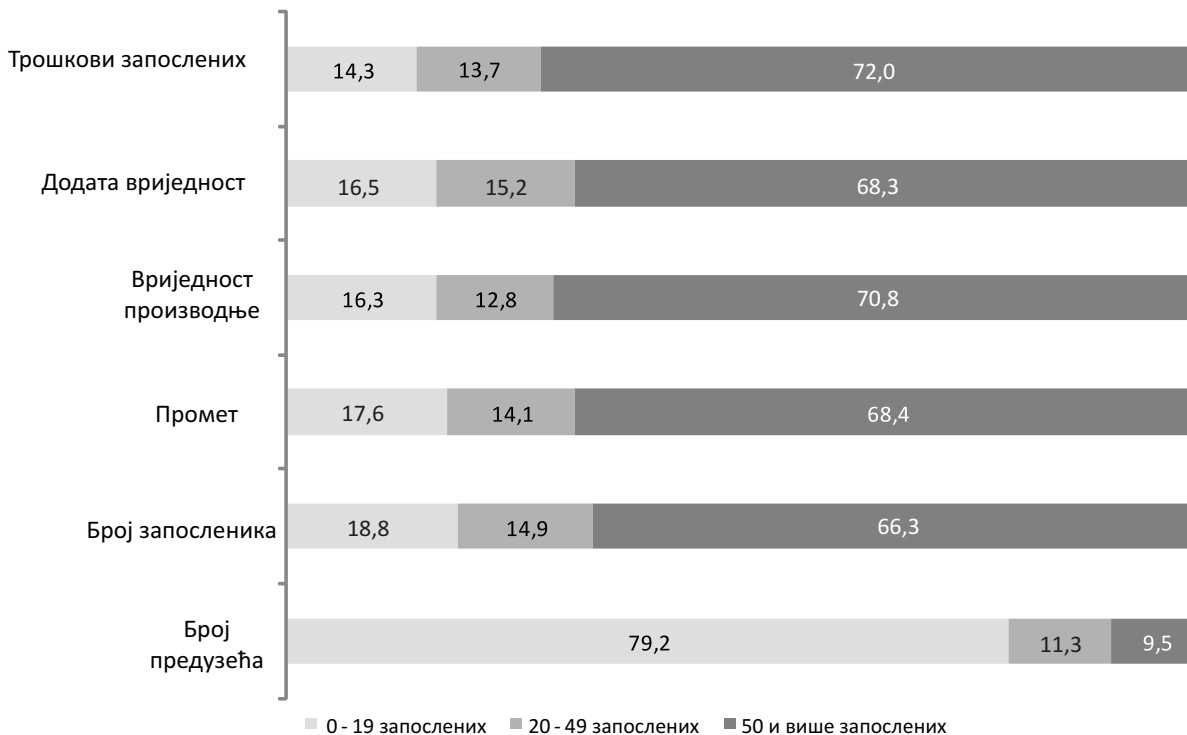
Графикон 1.

С Вађење руда и камена

Графикон 2.

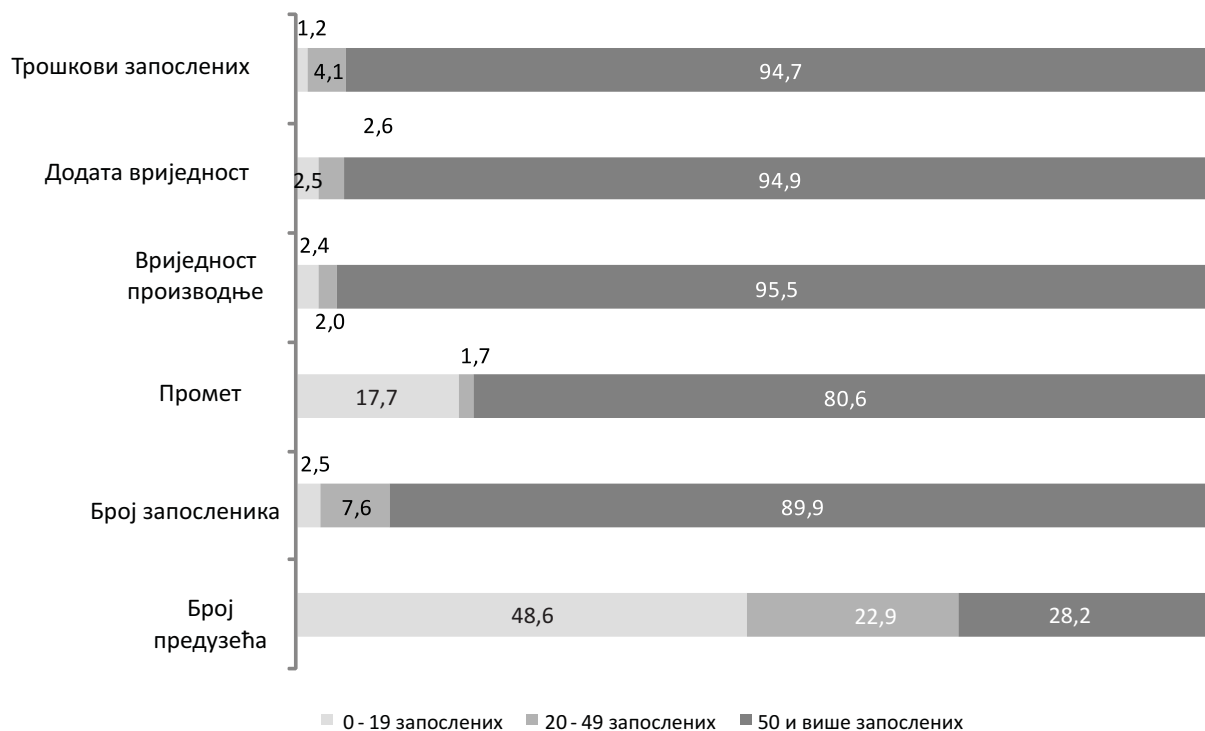
Д Прерађивачка индустрија

СТРУКТУРА ОСНОВНИХ ВАРИЈАБЛИ ПО ДЈЕЛАТНОСТИМА И ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ (наставак)

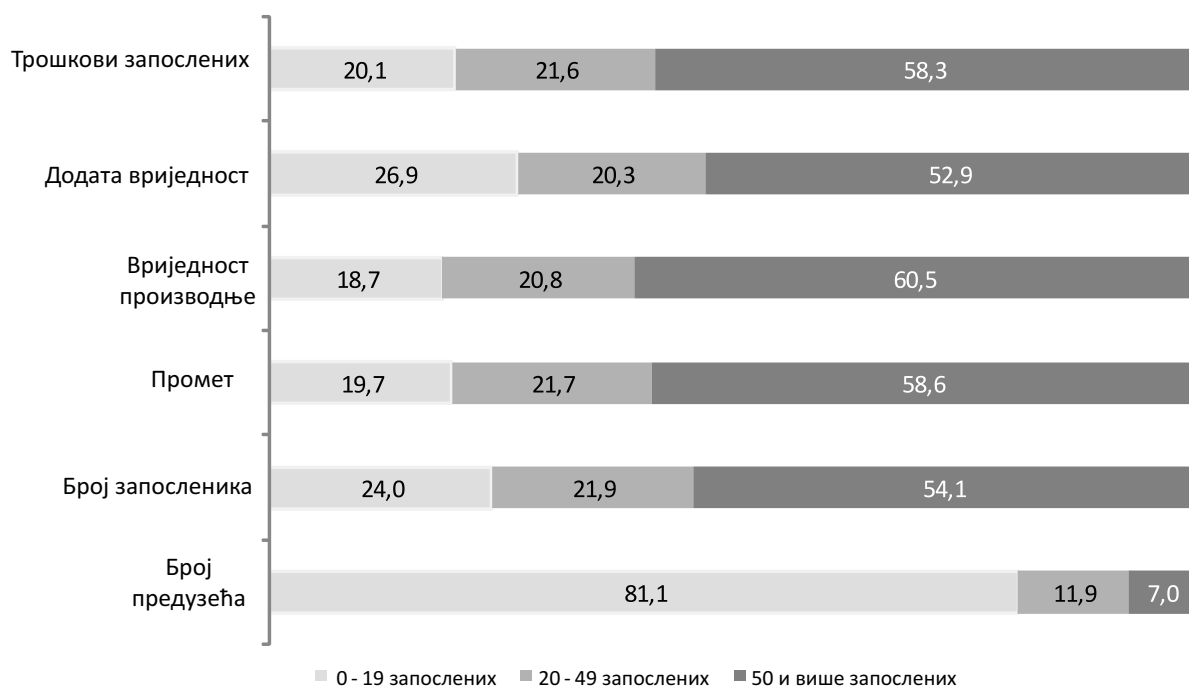
Графикон 3.

Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом

Графикон 4.

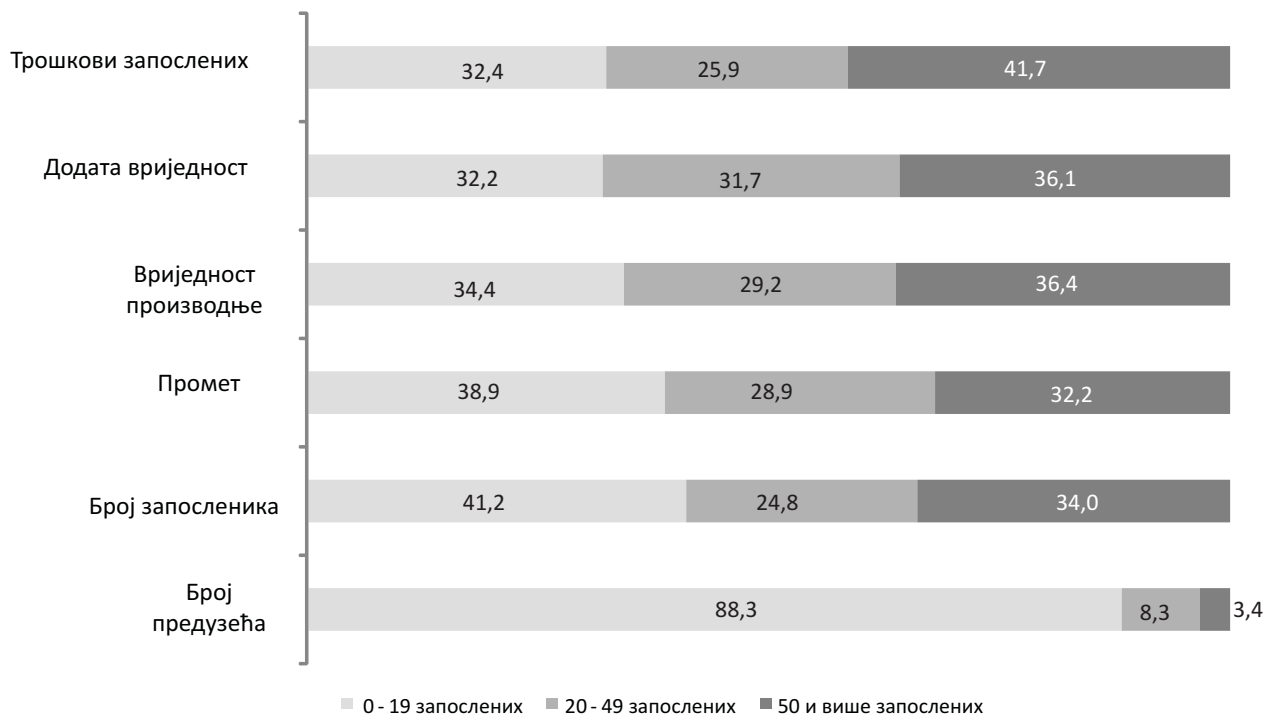
Ф Грађевинарство

СТРУКТУРА ОСНОВНИХ ВАРИЈАБЛИ ПО ДЈЕЛАТНОСТИМА И ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ (наставак)

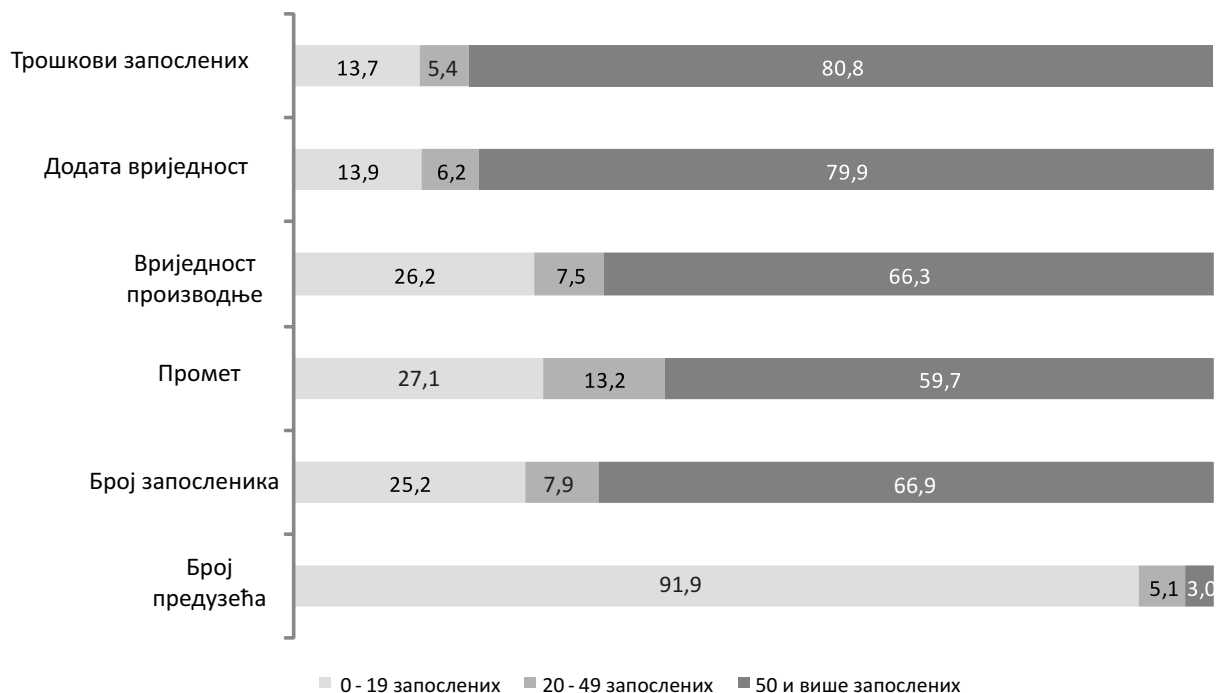
Графикон 5.

Н Угоститељство

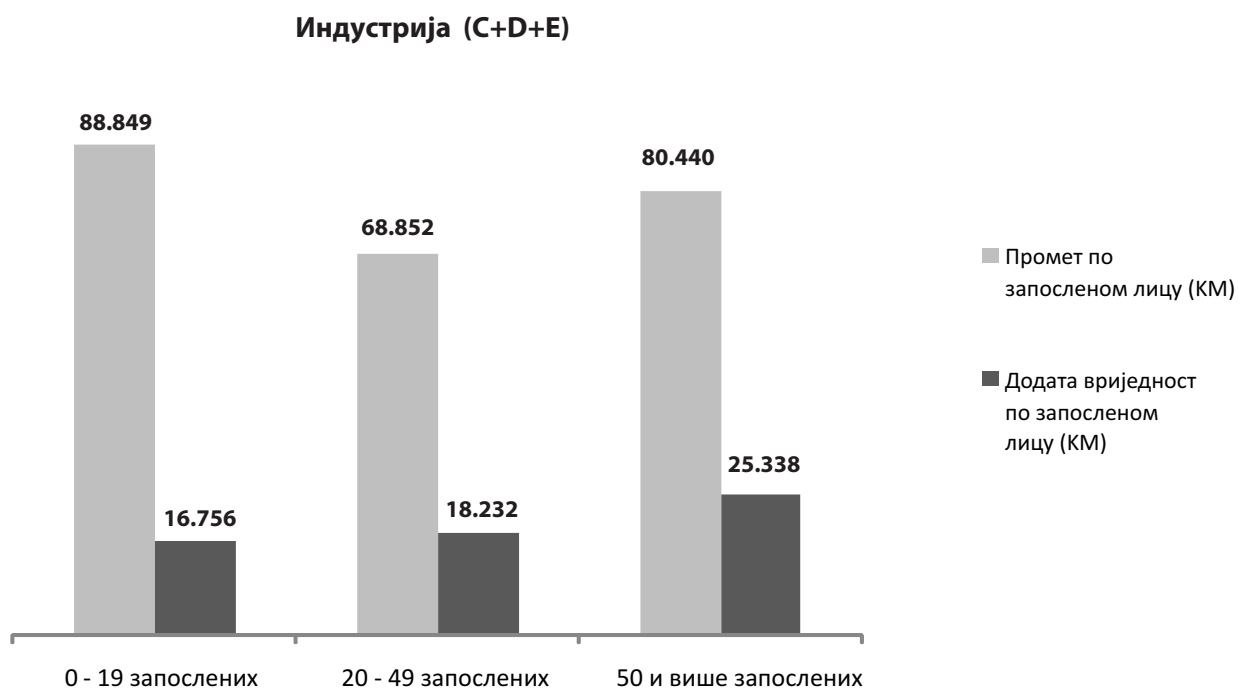
Графикон 6.

І Саобраћај, складиштење и комуникације

ИНДИКАТОРИ ПО ДЈЕЛАТНОСТИМА И ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ

Графикон 7.

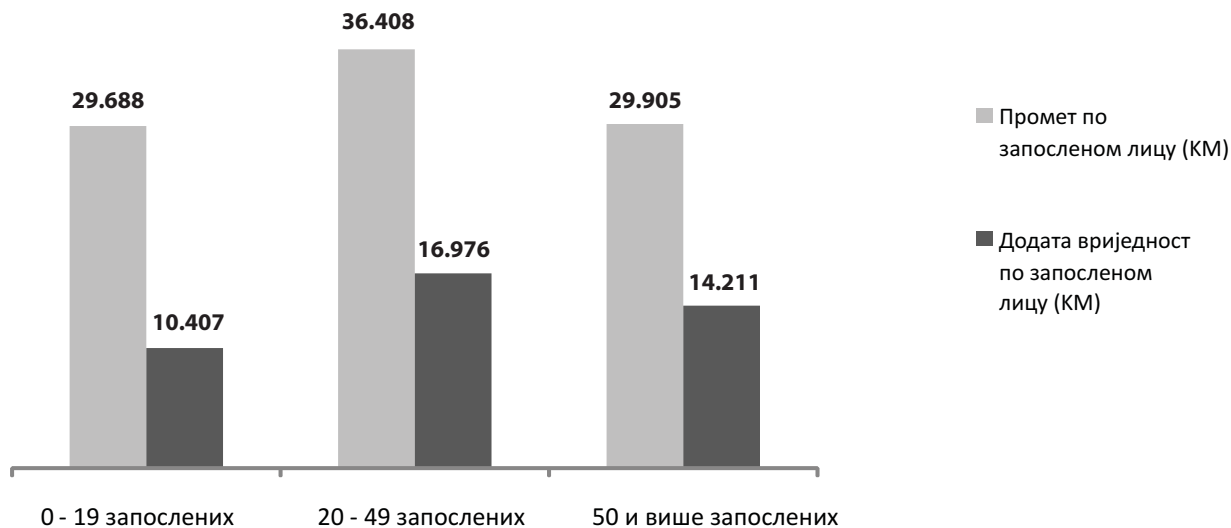
Графикон 8.

ИНДИКАТОРИ ПО ДЈЕЛАТНОСТИМА И ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ (наставак)

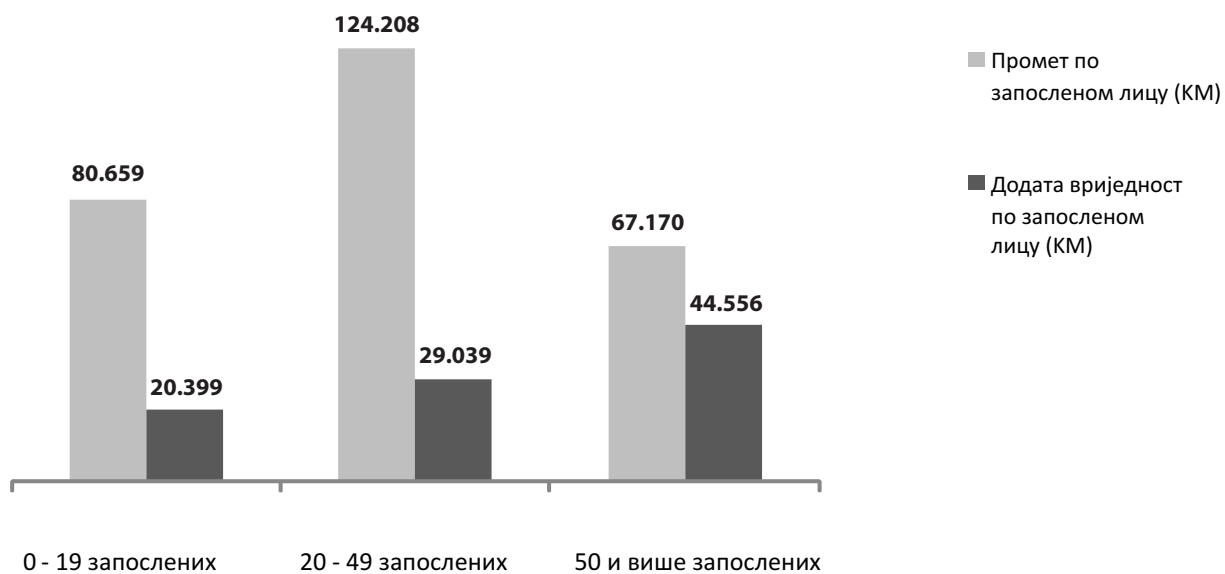
Графикон 9.

Н Угоститељство

Графикон 10.

I Саобраћај, складиштење и комуникације

9. Планови за даљи развој и унапређење структурних пословних статистика

У 2011. години статистичке институције проводе прво редовно годишње истраживање за референтну 2010. годину на основу којих ће се произвести све варијабле које се захтјевају Анексима I-IV у годишњој периодици (за анекс I нису покривене све дјелатности) за ниво БиХ и ентитета.

Активности планиране на даљем развоју структурних пословних статистика у наредне 2-3 године су сљедеће:

- Проширење обухвата дјелатности које нису покривене Анексом I, тако да се обухвате све дјелатности које су обухваћене наведеним Анексом према Регулативи 295/2008;
- Редизајнирање СПС упитника за потребе укључивања нових дјелатности;
- Допуна постојећих упитника СПС да би се обезбједиле вишегодишње серије података које се захтијевају Анексима I-IV;
- Размотрити могућност да подаци који се прикупљају СПС истраживањем за Анексе I - IV преузимају из административних извора;
- Прилагодити метод истраживања са циљем побољшања квалитета варијабли и индикатора;
- Направити стандардну документацију СПС истраживања и
- Унаприједити дисеминацију резултата и припремити податке за трансмисију ЕУРОСТАТУ.

ЛИТЕРАТУРА

Eurostat, (2008) Eurostat "Manual on the Production of Structural Business Statistics", Eurostat, Luxembourg

Eurostat, (1998) "Handbook on the Design and Implementation of Business Surveys", Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg

Hidioglou, M.A., and Berthelot J.-M, (1986) "Statistical Editing and Imputation for Periodic Business Surveys" Survey Methodology, 12, 73-83

Deville, J.C., e C.E. Särndal. "Calibration Estimators in Survey Sampling", Journal of the American Statistical Association, 87 (1992): 376-382

ISTAT и три статистичке институције у БиХ, (2008) "Пословне статистике - Планирање нових структурних пословних истраживања у Босни и Херцеговини"

ДОДАТАК 1

СПС дефиниције и класификације

СПС ДЕФИНИЦИЈЕ И КЛАСИФИКАЦИЈЕ

Основне ЕУ методолошке одлуке у вези са структурним пословним статистикама (за СПС анексе I-IV) су изложене у овом додатку.

Дио методологије који се односи на дефиниције карактеристика примијењен је у Пилот истраживању за 2009. годину.

1. Правни основ за структурне пословне статистике

Структурне пословне статистике (СПС) се базирају на правно успостављеној обавези кроз нову Регулативу ЕС бр. 295/2008. Одредбе ове регулативе се примијењују за 2008. референтну годину и надаље. СПС статистиком обухваћене су све тржишне активности економије са изузетком пољопривредних активности, које су покривене кроз друге статистике.

Уз ову основну регулативу донешене су и регулативе за њену имплементацију у статистику и то 250/2009. која се односи на дефиниције СПС варијабли, 251/2009. која регулише серије података и формате за трансмисију СПС података Еуростату и 275/2010. која се односи се на критерије за извјештаје о квалитету података.

Правни основ за спровођење структурних пословних истраживања су петогодишњи Програм статистичких активности Босне и Херцеговине, Годишњи план рада који се доноси на основу Закона о статистици у БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 26/04 и 42/04).

2. Статистичке јединице у структурним пословним статистикама

Неколико различитих врста статистичких јединица користи се за спровођење СПС истраживања. Највећи број СПС серија података односи се на "предузеће" као статистичку јединицу. Друге серије СПС података тичу се "јединица према врсти активности" и "локалних јединица".

Предузеће - Коришћење предузећа као статистичке јединице за већину СПС серија података има важну импликацију за интерпретацију података. Предузећима се додјељује одређена шифра активности на бази његове главне дјелатности. Међутим, статистички подаци за предузеће односе се на све активности спроведене од стране тог предузећа укључујући и његове секундарне активности. СПС истраживања о предузећима укључују податке који се односе на сва предузећа; није допуштено постављање одређеног прага према величини предузећа (то значи да се укључују и информације о предузећима са 0 запослених лица). СПС подаци се ограничавају искључиво на активности извршене унутар економске територије земље; ово значи да се сви показатељи који се односе на огранке легалне јединице у иностранству требају искључити, с једне стране, и да се сви показатељи о активностима огранака иностране правне јединице која је активна на националној територији земље требају укључити у податке.

Јединица према врсти активности - Јединица према врсти активности групише све дијелове једног предузећа који доприносе извршавању једне одређене активности на нивоу класе NACE класификације (4 цифре) и сачињавају је један или више оперативних дијелова предузећа. Систем информација једног предузећа треба бити у могућности да за сваку јединицу према врсти дјелатности идентификује најмање сљедеће показатеље: вриједност производње, међуфазну потрошњу, трошкове рада, оперативни вишак, број запослених и остварене инвестиције. Сви трошкови помоћних активности предузећа морају се распоредити на главну и секундарне активности и према томе на његове јединице по врсти активности.

3. Класификације које се користе у структурним пословним статистикама

NACE класификација дјелатности

Пилот истраживање структурних пословних статистика спроведено је по КД класификацији дјелатности која је усклађена са EU NACE-Rev 1.1.

Редовна истраживања структурних пословних статистика спроводити ће се по КД БиХ класификацији дјелатности која је усклађена са Европском класификацијом дјелатности NACE-Rev 2.

NUTS класификација регија

У оквиру СПС истраживања подаци се прикупљају и обрађују по регионима. За класификацију региона земље ЕУ користе NUTS 2007 класификацију у складу са ЕУ Регулацијом бр.205/2007. NUTS је хијерархијска класификација која у складу са одређеним критеријима дијели државе у регионе и подрегионе итд. Како у Босни и Херцеговини још није уведена класификација регија у складу са NUTS класификацијом подаци се приказују само по административним јединицама.

CPA класификација производа према активностима

Одређени СПС показатељи су према групама производа на бази CPA класификације. БиХ класификација производа по дјелатностима је КППД БиХ која је усклађена са европском CPA 2008 класификацијом.

4. Дефиниције карактеристика које се користе у структурним пословним статистикама

11 110 Број предузећа

Број предузећа обухвата сва предузећа која се баве тржишном производњом и која су регистрована у пословном регистру у популацију која је предмет посматрања. Овај број се коригује за грешке, посебно грешке оквира узорка. Укључују се само активне јединице, предузећа која су остварила промет или имају запослене у било којем временском периоду током референтне године. Искључују се све привремено неактивне (успаване) или стварно неактивне јединице. У податак о броју предузећа треба укључити све јединице које су биле активне најмање један дио референтног периода.

11 210 Број локалних јединица

Обухвата број локалних јединица како су дефинисане у Регулацији ЕУ Савјета br. 696/93, а које су регистроване у пословном регистру у популацији која је предмет посматрања. Број се коригује за грешке, посебно грешке оквира узорка. Локалне јединице морају бити укључене чак и ако немају плаћеног запосленог лица. Податак треба укључити све јединице које су биле активне током бар једног дијела референтног периода.

11 310 Број јединица према врсти активности

Обухвата број јединица према врсти активности како су дефинисане у Уредби ЕУ Савјета бр. 696/93, а које су регистроване у бизнис регистру у популацији која је предмет посматрања. Број се коригује за грешке, посебно грешке оквира узорка. Прави се процјена броја јединица, када овај тип јединица није регистрован. Податак треба укључити све јединице према врсти активности које су биле активне током једног дијела референтног периода.

12110 Остварени промет

Остварени промет укључује фактурисане износе током референтног периода од стране извјештајне јединице, и то одговара тржишним продајама добара и услуга трећим лицима. Продаја добара и услуга укључује продају добара и услуга произведених од стране саме јединице, али и продају трговачке робе набављене од стране трговина и друге имовине која је набављена и држана за препродају. Пружање услуга укључује извршење уговорно договорених задатака од стране предузећа током договореног временског периода. Приходи од дугорочних уговора (нпр. уговори о изградњи) разврставају се према фазама завршетка уговора, а не по методу завршеног уговора. Добра произведена за властиту финалну потрошњу или инвестиције не укључују се у остварени промет. Остварени промет укључује све царине и порезе на добра и услуге фактурисане од стране јединице са изузетком пореза на додану вриједност (ПДВ) и свих пореза тог типа. Остварени промет, такође, укључује све друге трошкове (транспорт, паковање, итд.) прослијеђене на купца, чак и ако су ови трошкови посебно исказани у фактурама. Умањења цијена, рабати и дисконти, као и вриједност повратне амбалаже не укључују се у ову ставку. Приходи који су у рачунима предузећа класификовани као други оперативни приходи, финансијски приход и ванредни приходи и приходи од употребе имовине предузећа од стране трећих лица (који доноси камате, ауторске хонораре, дивиденде и друге приходе) се не укључују у остварени промет. Оперативне субвенције примљене од владиних институција, такође, су искључене.

12120 Вриједност производње

Вриједност производње мјери вриједност стварно произведених добара и услуга од стране предузећа, јединице посматрања. Податак се базира на продаји, укључујући промјене на залихама и препродају добара и услуга. Вриједност производње се дефинише као: остварени промет или приход од продаје добара и испорука услуга; плус или минус промјене на залихама завршених производа, производње у току и добара и услуга набављених за препродају; минус набавке добара и услуга за препродају (само за добра и услуге продате током извјештајног периода и искључујући трошкове складиштења и транспорта добара набављених за препродају); плус капитализована производња; плус други оперативни приходи (искључујући субвенције). Приходи и расходи класификовани као финансијски или као приходи у облику камата и дивиденди у рачунима предузећа искључују се из вриједности производње. У набавке добара и услуга за препродају укључују се и набавке услуга које су набављене са намјером да буду пружене трећим лицима у непромијењеном стању. Капитализована производња укључује производњу за властиту рачун свих добара која су задржана од стране њихових произвођача као остварене инвестиције. Ово укључује производњу фиксне материјалне имовине (грађевина, итд.), као и производњу нематеријалне имовине (развој софтвера, итд.). Како је капитализована производња непродата производња она се вреднује према трошковима производње. Ова произведена капитална добра такође се укључују у ставку инвестиција.

12150 Додата вриједност по факторским трошковима

Додата вриједност по факторским трошковима је бруто доходак из оперативних активности након његовог прилагођавања за оперативне субвенције и индиректне порезе. Додата вриједност према факторским трошковима се израчунава из оствареног промета, плус капитализована производња, плус други оперативни приход, плус или минус промјене на залихама, минус набавка добара и услуга, минус други порези на производе који су везани за промет али нису одбитни, минус царине и порези везани за производњу. Царине и порези везани за производњу су обавезна, неповратна плаћања, у кешу или натура који су наметнути од стране владе, у вези са производњом и увозом добара и услуга, запошљавањем радне снаге, власништвом или употребом земљишта, зграда или друге имовине коришћених у процесу производње, независно од количине или вриједности произведених или продатих добара и услуга. Алтернативно, додата вриједност према факторским трошковима се

израчунава из бруто оперативног вишка додавањем персоналних трошкова. Приходи и расходи који се класификују као финансијски у рачуноводству предузећа искључују се из додате вриједности. Приходи и расходи класификовани као доходак од камата, доходак од дивиденди, добит од иностране размјене, од посуђивања стране валуте, од откупа и гашења дуга или финансијских трошкова искључују се из додате вриједности. Додата вриједност према факторским трошковима се израчунава „бруто“ прије него су подешавања вриједности (као што су амортизација и умањење губитака) одузета.

12 170 Бруто оперативни вишак

Бруто оперативни вишак је вишак створен обављањем активности након што је извршена накнада за уложени фактор рада. Бруто оперативни вишак се израчунава из додате вриједности према факторским трошковима, када се она умањи за трошкове запослених. То је салдо који остаје на располагању предузећу, а који му допушта да надокнади снабдјеваче властитих фондова и дуг, да плати порезе и коначно да финансира сва, или дио, улагања у своје инвестиције. Приходи и расходи класификовани као финансијски или ванредни у рачуноводству предузећа се искључују из бруто оперативног вишка.

13 110 Укупне набавке добара и услуга

Набавке добара и услуга укључују вриједност свих добара и услуга набављених током обрачунског периода за препродају или потрошњу у производном процесу, искључујући потрошњу капиталних добара која се региструје као потрошња фиксног капитала. Добра и услуге која су у питању могу бити препродата са или без даље дораде, потпуно искоришћена у производном процесу или стављена на залихе. У ове набавке су укључени материјали који директно улазе у произведена добра (сирови материјал, међуфазни производи, компоненте), плус ситни алати и опрема која не спада у стална средства. Такође укључени су и помоћни материјали (мазива, вода, материјали за паковање, одржавање и поправке, канцеларијски материјали), као и енергетски производи. У ову ставку укључене су и набавке материјала извршене за производњу властитих капиталних добара. Услуге које су плаћене током референтног периода су, такође, укључене независно од тога дали су индустријске или нису. У овој ставци су укључена и плаћања за сав рад извршен од стране трећих лица у име јединице, укључујући и текуће поправке и одржавање, инсталационе радове и израду техничких студија. Износи плаћени за инсталирање капиталних добара и вриједност капитализованих добара се искључују. Укупне набавке, такође, укључују сва плаћања извршена за неиндустријске услуге као што су накнаде за правне и рачуноводствене услуге, накнаде за коришћење патената и лиценци (када оне нису капитализоване), премије осигурања, трошкови састанака акционара и управљачких органа, доприноси уплаћени пословним и професионалним удружењима, трошкови поште, телефона и електронских комуникација, транспортне услуге за добра и особље, трошкови рекламе, провизије (када нису укључене у плате и накнаде), закупнине, банкарски трошкови (искључујући плаћање камата), као и све друге пословне услуге обезбјеђене предузећу од стране трећих лица. Укључују се и услуге које су трансформисане и капитализоване од стране јединице посматрања као производња инвестиција за властите потребе. Расходи који се класификују као финансијски расходи у облику камата и дивиденди се искључују из укупних набавки добара и услуга. Набавке добара и услуга се вреднују по набавним цијенама, тј. у цијенама које је купац стварно платио за производе, укључују и све порезе минус субвенције на купљене производе, а искључујући вриједност свих пореза типа ПДВ-а. Сви други порези и царине на производе се стога не одбијају при вредновању набавки добара и услуга. Третман пореза на производњу није релевантан при вредновању набавки добара и услуга.

13 120 Набавка добара и услуга набављених за препродају без даље обраде

Набавке добара и услуга за препродају су набавке које су намијењене за препродају трећим лицима

без даље обраде. То, такође, укључује и набавке услуга од стране „фактурних“ услужних компанија, тј. оних компанија чији је остварени промет састављен не само од агенцијских хонорара зарачунатих на трансакцију услуге већ такође и од стварног износа обухваћеног у трансакцији услуге, нпр. набавке транспорта од стране путничких агената. Набавка добара и услуга набављених за препродају у истом стању како су и примљене вреднују се по набавним цијенама искључујући одбитни ПДВ и друге одбитне порезе везане директно за остварени промет. Сви други порези и царине на производе се, дакле, не одбијају при вредновању набавки добара и услуга.

13 13 1 Плаћања за агенцијске раднике

У овај податак укључују се плаћања агенцијама за привремено запошљавање и другим сличним организацијама које обезбјеђују раднике пословним клијентима - предузећима - на одређени временски период, са циљем да допуне или привремено замијене радну снагу предузећа. Обезбјеђени радници се сматрају запосленицима јединице која је пружила привремену услугу запошљавања. Међутим, ове агенције и организације не врше директан надзор њихових запосленика у радном простору предузећа клијента. Само се плаћања за набавку особља која нису везана за пружање посебне индустријске или неиндустријске услуге укључују.

13 21 0 Промјене на залихама добара и услуга

Промјене на залихама (позитивне или негативне) су разлика између вриједности залиха на крају и на почетку референтног периода. Промјене на залихама се мјере вриједношћу улаза на залихе од којих се одузима вриједност повлачења са залиха и вриједност губитака добара држаних на залихама. Залихе се исказују у набавним цијенама искључујући ПДВ ако су оне набављене од других јединица, у супротном по производним трошковима. Међу залихама (и промјенама на залихама), прави се сљедећа подјела: залихе готових производа; залихе производње у току; залихе добара и услуга набављених за препродају у истом стању како су и преузете и залихе сировог материјала и потрошне робе. Укључују се залихе готових производа или залихе производње у току, које је произвела јединица, али који још увијек нису продати. Ове залихе укључују и производњу у току која припада јединици, чак и ако су производи који су у питању у посједу трећих лица. Једнако тако, производи којисе држе на залихама јединице посматраља, а који припадају трећим лицима се искључују. Укључене су залихе добара и услуга купљене са искључивом намјером да буду препродате у истом стању у каквом су набављене. Искључују се залихе добара и услуга које се обезбјеђују трећим лицима на бази провизије. Производи набављени за препродају и складиштење од стране услужних предузећа могу укључивати добра (индустријску опрему у случају техничког уговора или објеката у случају стамбеног насеља, итд.), као и услуге (право да користи рекламни простор, транспорт, смјештај итд.). У ову ставку такође су укључене залихе сировина и помоћних материјала, међуфазних производа, компоненти, енергије, некапитализованог ситног алата и услуга које припадају јединици.

13 21 1 Промјене на стању залиха добара и услуга набављених за препродају

Ова варијабла се дефинише као промјене на стању залиха између краја и почетка референтног периода, а исказује се у набавним цијенама искључујући ПДВ. Промјене на стању залиха мјере се вриједношћу улазака на залихе производа набављених за препродају од које се одузме вриједност повлачења са залиха и вриједност свих периодичних губитака добара држаних на залихама. У ове залихе укључују се добра и услуге купљене за искључиву сврху препродаје у истом стању у каквом су и набављени. Искључују се залихе добара и услуга које се обезбјеђују трећим лицима на бази провизије.

13 21 3 Промјене на залихама готових производа и производње у току

Ова варијабла се дефинише као промјена у вриједности стања залиха између првог и посљедњег дана

референтног периода свих готових производа или производње у току, који су произведени од стране јединице, а који још увијек нису продати. Ови производи укључују производњу у току која припада јединици, чак и ако су производи који су у питању у посједу трећих лица. Једнако тако, производи држани од стране јединице, а који припадају трећим лицима се искључују. Залихе се вреднују по производним трошковима, и вреднују се прије него се изврши усклађивање вриједности (као што је губитак на вриједности).

13310 Трошкови запосленика

Трошкови запосленика се дефинишу као укупне надокнаде, у кешу или натури, плаћене од стране послодавца запосленику (редовним или привременим запосленицима, као и радницима који раде код куће) у замјену за извршени рад од стране запосленика током референтног периода. Трошкови запосленика такође укључују порезе и доприносе за социјално осигурање задржане од стране јединице, као и обавезне и добровољне доприносе на терет послодавца. Трошкови запосленика се дијеле на: плате и накнаде (13 32 0) и трошкове доприноса на терет послодавца (13 33 0). Трошкови запосленика укључују све надокнаде плаћене током референтног периода, без обзира на то да ли је то плаћено на бази радног времена, учинка или по комаду, и да ли је то плаћено редовно или не. Укључене су награде, допунске награде, тринаесте плате (и сличне допунске награде), као и плаћања извршена запосленицима у вези са отпуштањем, смјештајем, превозом, трошковима живота и породичним додацима, провизијама, накнадама за дежуре, прековременим и ноћним радом итд. Порези и доприноси за социјално осигурање и други износи којим се задужују запосленици, а задржани као извор од стране послодавца се укључују. Такође су укључени и трошкови социјалног осигурања за послодавца. Ово укључује послодавчеве доприносе социјалног осигурања за пензионо осигурање, здравствено, породично, инвалидско, незапосленост, несреће и болести на послу, породичне додатке, као и друге шеме. Назначени трошкови су укључени без обзира да ли су они одређени законом, колективним уговорима, те да ли су регулисани или су добровољни по карактеру. Плаћања за агенцијске раднике нису укључена у трошкове запосленика.

13320 Плате и накнаде

Плате и накнаде се дефинишу као „укупна примања (плата, награда), у кешу или у натури, која се исплаћују свим лицима које се воде на платном списку предузећа (укључујући и раднике код куће), као накнада за извршени рад током рачуноводственог периода“. Не прави се разлика да ли се плаћање врши на бази радног времена, учинка или по комаду и да ли је то плаћање редовно или не. Плате и накнаде укључују вриједност свих социјалних доприноса, пореза на доходак, итд. који се исплаћују на терет запосленика, чак и ако су средства задржана од стране послодавца и плаћена директно шемама социјалног осигурања, пореским властима, итд. у име запосленика. Плате и накнаде не укључују доприносе за социјално осигурање који се плаћају на терет послодавца. Плате и накнаде укључују: све награде, бонусе, *ex gratis* уплате, „тринаесте плате“, плаћања за раскид радног односа (напуштање фирме), смјештај, превоз, породичне додатке, напојнице, провизије, дежурства, итд. примљене од стране запосленика. Плате и накнаде које послодавац наставља да плаћа у случају болести, професионалне незгоде, породичног одсуства или скраћеног радног времена могу се евидентирати под овом ставком или под трошкове социјалног осигурања, зависно од рачуноводствене праксе јединице. Плаћања за агенцијске раднике не укључују се у плате и накнаде.

13330 Трошкови социјалног осигурања

Послодавчеви трошкови социјалног осигурања одговарају износу који је једнак вриједности социјалних доприноса које плаћа послодавац са циљем да за своје запосленике обезбједи право на коришћење одређених видова социјалних олакшица. Трошкови социјалног осигурања на терет послодавца укључују послодавчеве доприносе за социјално осигурање шемама за пензионо,

здравствено, породилско, инвалидско осигурање, затим за незапосленост, професионалне незгоде и болести, породичне доплатке, као и за друге социјалне шеме. Укључују се трошкови за све запосленике укључујући раднике који раде код куће и приправнике. Укључују се трошкови за све шеме, без обзира да ли су они прописани законом, колективним споразумом, уговорени или добровољни по природи. Плате и накнаде које послодавац наставља да плаћа у случају болести, професионалне незгоде, породилског одсуства или скраћеног радног времена могу се евидентирати под овом ставком или под плате и накнаде, зависно од рачуноводствене праксе јединице посматрања.

13411 Плаћања за дугорочни рентал и оперативни лизинг добара

Плаћања за дугорочни рентал укључују све трошкове који се односе на изнајмљивање материјалних добара од стране јединице за период дужи од једне године.

Оперативни лизинг је онај лизинг који на закупца суштински не преноси све ризике и добитке који су повезани са правним власништвом закупца. Под уговором о оперативном лизингу, закупца набавља права употребе трајног добра за одређени временски период, који може бити дужи или краћи и није неопходно да буде утврђен унапријед. Када период лизинга истекне, најмодавац очекује да своје добро прими натраг у више или мање истом стању у каквом га је и изнајмио, изузимајући нормално хабање и застаријевање. Према томе период лизинга не покрива сав, или највећи дио, економског животног вијека уступљеног добра.

Плаћање за оперативни лизинг добара односи се на трошкове коришћења материјалних добара стављених на располагање јединици кроз уговор о оперативном лизингу.

Када се сви ризици и добици у вези са власништвом, „de facto“ и ако не и „de jure“ преносе од стране најмодавца на закупца, тада се ради о финансијском лизингу. У финансијском лизингу, период лизинга покрива сав, или највећи дио економског животног вијека трајног добра. На крају периода лизинга закупца често има могућност да купи добро по номиналној цијени.

Сва плаћања у вези са финансијским лизингом требају бити искључена из ове варијабле. Код финансијског лизинга се набавна цијена добра, које је у питању, треба исказати под ставком бруто инвестиције у вријеме када је набавка добра извршена.

15110 Бруто инвестиције у материјална добра

Ова ставка укључује сва инвестициона улагања у сва материјална добра током референтног периода. Обухватају се сва нова и постојећа материјална капитална добра (средства за производњу), без обзира да ли су купљена од трећих лица, набављена уговором о финансијском лизингу (тј. право да користи трајно добро у замјену за плаћање рентала током унапријед одређеног и дужег временског трајања) или произведена за властиту употребу (капитализирана производња материјалних капиталних добара). Материјална капитална добра имају вијек кориштења дужи од годину дана, а укључују и непроизведена материјална добра као што је земљиште.

Набавка добара вреднује се у набавним цијенама, тј. са укљученим транспортним и инсталационим трошковима, хонорарима, порезима и другим трошковима преноса власништва. Вриједност добара стечених путем финансијског лизинга одговара тржишној вриједности добара као да су она набављена само у години стицања. Ова вриједност је у принципу позната из уговора или може бити процијењена сумирањем оних дијелова рата који покривају надокнаду издатака за капитална добра. Дио рате који одговара плаћању камате се искључује. За добра стечена путем финансијског лизинга вриједност се треба биљежити у вријеме када је добро испоручено закупцу.

Материјална добра произведена за властиту употребу вреднују се по производним трошковима. Добра стечена кроз реструктурирање јединице посматрања (спајање, преузимање, расформирање, подјелу) се искључују. Набавка ситног алата који није капитализиран укључује се у текуће расходе. У ову ставку се, такође, укључују сва додавања, преправке, унапређења и реновирања која продужавају употребни вијек или повећавају продуктивни капацитет капиталних добара (средстава за производњу).

Трошкови текућег одржавања се искључују, као и вриједности и текући трошкови који су везани са кориштењем капиталних добара под уговорима о изнајмљивању и оперативном лизингу. Годишња плаћања за имовину кориштену према уговору о финансијском лизингу требају бити, такође, искључена. Инвестициона улагања у нематеријалну и финансијску имовину су, исто тако, искључена. Када је у питању биљежење инвестиција гдје се фактурисање, испорука, плаћање и прва употреба добра могу одвијати у различитим референтним периодима, предлаже се слиједећи метод као објективан. Инвестициона улагања биљеже се када је власништво пренијето на јединицу која намјерава да га користи.

Капитализирана производња (за властиту употребу) се биљежи када је произведена.

У вези са биљежењем инвестиционих улагања која су завршена према утврђеним етапама, сваки инвестициони дио треба се биљежити у референтном периоду у коме је завршен.

15 120 Бруто инвестиције у земљиште

Под овом варијаблом, поред земљишта, укључују се и подземни депозити, шуме и унутрашње воде. Када се земљиште набавља са постојећим грађевинама и вриједност ове двије компоненте није могуће раздвојити, укупна ставка се биљежи под овај наслов ако се процијењује да вриједност земљишта премашује вриједност грађевина. Ако се процијењује да је вриједност постојећих грађевина већа од вриједности земљишта, укупна ставка се биљежи под ставку бруто инвестиције у постојеће грађевине и структуре (15 13 0). Овдје се, такође, укључују и инвестиције у значајно унапређење земљишта нивелисањем, полагањем цјевовода или обезбјеђењем друмова и путева. Земљиште стечено путем преструктурирања (као што су спајање, преузимање, расформирање, раздвајање) се искључује.

15 130 Бруто инвестиције у постојеће зграде и грађевине (структуре)

Ово инвестиционо улагање укључује трошкове набавке постојећих зграда и грађевина (које су биле раније кориштене), а које су стечене током референтног периода. Када се земљиште набавља са постојећим грађевинама и ако вриједност ове двије компоненте није могуће раздвојити, укупна ставка се биљежи под овај наслов ако се процијењује да вриједност постојећих грађевина премашује вриједност земљишта. Ако се процијењује да је вриједност земљишта већа од вриједности постојећих грађевина, укупна ставка се биљежи под ставку бруто инвестиције у земљиште (15 12 0). Куповина нових грађевина, које никада раније нису биле кориштене, искључује се из ове ставке. Постојеће грађевине и структуре стечене путем преструктурирања (као што су спајање, преузимање, расформирање, раздвајање) се искључују.

15 140 Бруто инвестиције у изградњу и побољшање грађевина

Ова ставка покрива расходе током референтног периода на изградњу или проширење и побољшање грађевина. Под овај наслов укључује се куповина нових грађевина које никада раније нису биле кориштене. Овдје се такође укључују сва додавања, промјене, унапређења и реновирања која продужавају употребни вијек или повећавају производне капацитете грађевина.

Овдје се укључују улагања у трајне инсталације, као што су инсталације за снабдевање водом, централно гријање, климатизација, освјетљење итд., као и грађевински трошкови у вези са нафтним изворима, оперативним рудницима, цјевоводима, водовима за пренос енергије, гасоводима, жељезничким линијама, лучким инсталацијама, путевима, мостовима, вијадуктима, сливницима и другим унапређењима терена (градилишта). Трошкови текућег одржавања се искључују.

15 150 Бруто инвестиције у машине и опрему

Ова варијабла обухвата машине (канцеларијске машине и др.), специјална возила која се користе у

радном простору, остале машине и опрему, сва возила и бродове који се користе у вези са пословањем. Укључени су моторна возила, комерцијална возила, камиони као и специјална возила свих типова, бродови, жељезнички вагони итд., набављени као нови или половни током референтног периода. Машине и опрема стечени путем реструктурирања (као што су спајање, преузимање, расформирање, раздвајање) се искључују. Овдје се такође укључују сва додавања, промјене, унапређења и реновирања која продужавају употребни вијек или повећавају производне капацитете машина и опреме. Трошкови текућег одржавања се искључују.

15 21 0 Продаја материјалних инвестиционих добара

Продаја материјалних добара укључује вриједност остварену продајом трећим лицима постојећих материјалних капиталних добара (средстава за производњу). Продаја материјалних капиталних добара се вреднује у цијенама стварно примљеним (искључујући ПДВ), а не по књиговодственој вриједности, послје одузимања свих трошкова преноса власништва који терете продавца.

15 42 0 Бруто инвестиције у концесије, патенте, лиценце, трговачке марке и слична права

Инвестиције у концесије, патенте, лиценце, трговачке марке и слична права се препознају као неопипљива (нематеријална) имовина ако је, и само ако је, вјероватно да ће будуће економске користи које се приписују имовини утицати на предузеће и ако се трошкови имовине могу поуздано измјерити. Овај услов примјењује се независно од тога да ли је нематеријална имовина набављена извана или је произведена интерно за властиту употребу.

Концесија је посао који се обавља под уговором или дозволом који су повезани са степеном ексклузивности у извршавању посла унутар одређеног географског подручја. На примјер, спортска арена или јавни парк могу имати концесионе штандове; јавне услуге као што је снабдијевање водом могу се обављати као концесије. Власник концесије - концесионар - послује као независан посао и плаћа или фиксну таксу, или проценат од прихода или профита, или обоје јединици која је у капацитету да додјели ексклузивно право за простор или погодност. Концесија укључује пренос права концесионару да користи неке постојеће инфраструктуре потребне за обављање одређеног посла (какав је систем снабдијевања водом у граду).

Патент је правни наслов индустријске имовине којим се одобрава његовом власнику ексклузивно право комерцијалног експлоатисања проналаска на одређеном територију и у одређено вријеме. Патент даје право његовом власнику да спријечи друге од (између осталих ствари) израде, кориштења или продаје таквог изума без ауторизације. У накнаду за ексклузивно право искориштавања, објављују се технички детаљи проналаска. Патентирани проналазак посједује својства: новост, инвентивност и индустријску примјењивост проналаска.

Власник лиценце додјељује кориснику лиценце под <интелектуалном својином> да обавља неке послове (као нпр. да копира софтвер или да користи патентирани проналазак) без бојазни да ће прекршити право интелектуалне својине купљене од власника лиценце. Лиценце под интелектуалном својином обично имају неколико саставних дијелова, укључујући трајање, територију, продужење, као и друге захтјеве ограничења важне за власника лиценце.

Трговачка марка је препознатљив знак који може бити представљен графички. Као конкурентски инструмент, то је средство за индустријске произвођаче и друге послове да привуку и задрже пажњу потрошача на начин да они разликују њихова добра и услуге од производа њихове конкуренције. Знак се користи да омогући разликовање производа или услуга. Трговачка марка може бити дво или тро димензионална и може бити састављена од ријечи, слика, боја, и /или звучних ефеката и др.

15 44 1 Инвестиције у набавку софтвера

Инвестиције у набавку софтвера се прихватају као неопипљива (нематеријална) имовина ако, и само ако, је вјероватно да ће будуће економске користи које су приписане имовини утицати на предузеће и

ако се трошкови имовине могу поуздано мјерити. Када набавка софтвера не задовољава претходне услове онда се то сматра текућим трошковима и они се укључују у вриједност варијабле 13 11 0 Укупне набавке добара и услуга.

Инвестиције у набавку софтвера укључују њихову набавну цијену, укључујући све увозне дажбине и неодбитне набавне порезе, и све директно припадајуће расходе на изради софтвера за његову намјерану употребу. Директно припадајући расходи укључују, нпр. хонораре професионалцима за њихову инсталацију. Искључују се сви рабати и попусти остварени при постизању цијене коштања.

16 11 0 Број запослених лица

Број запослених лица дефинише се као укупан број лица која раде у јединици посматрања (укључујући власнике који раде, партнере који редовно раде у јединици, и неплаћене чланове породице који редовно раде у јединици), као и лица која раде изван јединице којој припадају и која их плаћа (нпр. трговачки представници, достављачи, тимови за поправке и одржавање). Податак укључује особље одсутно краћи временски период (нпр. боловање, плаћено одсуство или изванредно одсуство), и такође особље у штрајку, али не особље одсутно на неодређени период. Такође се укључују радници са скраћеним радним временом који се таквим сматрају у складу са законом и који су на платном списку, као и сезонски радници, приправници и радници који раде код куће, а на платном су списку јединице посматрања.

Број запослених лица искључује радну снагу која је обезбјеђена јединици од стране других предузећа, особље које обавља послове поправки и одржавања у јединици посматрања у име другог предузећа, као и лица на обавезној војној служби.

Категорија неплаћени чланови породице односи се на лица која живе са власником јединице посматрања и раде регуларно за ту јединицу, али немају уговор о услузи и не примају фиксни износ плате за рад који обављају. Ово се ограничава само на лица која нису укључена на платни списак неког другог предузећа у својству њиховог основног занимања.

16 12 0 Број неплаћених запослених лица

Број неплаћених запослених лица се дефинише као број лица која раде редовно у јединици посматрања и која не примају надокнаду за рад у облику плата, накнада, хонорара, награда, плаћања по комаду или накнаде у природи (неплаћени чланови породице, власници који раде, а не примају надокнаду у форми плате и накнаде).

16 13 0 Број запосленика

Број запосленика обухвата она лица која раде за послодавца и која имају уговор о запослењу и примају надокнаду у форми плате, накнаде, хонораре, награде, плаћања по комаду или плату у природи. Сва лица за које су плаћања забиљежена у оквиру ставке трошкови запосленика у билансу успјеха предузећа требају бити укључени чак и ако у неким случајевима не постоји уговор о запослењу. Веза послодавац запосленик постоји када постоји споразум, који може бити званичан или незваничан, између предузећа и лица (наравно ако су у тај однос ушли добровољно од обје стране) по коме лице ради за предузеће у замјену за надокнаду (плату и др.) у кешу или природи. Сматра се да је радник зарадио плату у одређеној јединици ако прима плату или накнаду од јединице без обзира гдје је рад обављен (у сједишту јединице или изван производне јединице). Радници агенција за привремено запошљавање се сматрају да су запосленици тих агенција, а не јединице посматрања (муштерије) у којој они раде.

Посебно, и слиједећи запослени се сматрају запосленицима: плаћени власници који раде; студенти који имају званично ангажовање при чему они доприносе процесу производње јединице у замјену за накнаду и/или услуге образовања; радници који раде код своје куће ако постоји одређен споразум да се радници код куће плаћају на бази извршеног посла и да су они укључени на платни списак.

Број запосленика укључује раднике са скраћеним радним временом, сезонске раднике, лица у штрајку или на краткорочном одсуству, али искључује лица на дугорочном одсуству. Број запосленика не укључује волонтере.

16 140 Број запосленика у јединици исказан у еквиваленту пуног радног времена (FTE)

Број запосленика у јединици исказан у еквиваленту пуног радног времена (FTE) је број запосленика претворен у еквивалент пуног радног времена. Подаци о броју лица које раде мање од стандардног радног времена у односу на раднике која раде цијелу годину пуно радно вријеме, требају се претворити у еквиваленте пуног радног времена. Конверзија се врши према подацима за запосленика у јединици који је радио пуно радно вријеме током цијеле године. FTE је збир извршених радних часова подјелен са просјечним годишњим бројем радних часова, на пословима са пуним радним временом, унутар економске територије. Пошто се дужина пуног радног времена мијења током временског периода и разликује се по појединим дјелатностима, у свакој групи посла морају бити кориштене методе које успостављају просјечну пропорцију и просјечне часове за послове краће од пуног радног времена. Прво мора бити процијењено стандардно седмично пуно радно вријеме за сваку групу посла. Ако је могуће, групе послова могу бити дефинисане, унутар дјелатности, према полу и (или) врсти посла. Одговарајући критерији за одређивање ових података могу се утврдити на основу часова који су регулисани уговором запосленика. Еквивалент пуног радног времена се рачуна посебно у свакој групи посла, а потом сумира. У ову категорију су укључени људи који раде мање од стандардног радног дана, мање од стандардног броја радних дана у седмици, или мање од стандардног броја седмица (или мјесеци) у години. Конверзија се врши на бази одрађеног броја часова, дана, седмица или мјесеци.

16 150 Број извршених часова од стране запосленика

Укупан број часова извршен од стране запосленика представља агрегирани број часова који су стварно извршени за остварену производњу у извјештајној јединици током референтног периода.

Ова варијабла искључује плаћене часове, а који нису стварно извршени као што су годишњи одмори, празници и боловање и сл. Ово такође искључује паузу за доручак или ручак и путовање на релацији кућа и посао. Укључени су часови стварно извршени током редовног радног времена, додатни радни часови, вријеме које је проведено на мјесту рада на задацима, као што су нпр. припрема градилишта и вријеме које одговара кратким периодима паузе за вријеме посла.

Ако тачан број извршених часова није познат, процијењује се на бази теоретског броја радних часова и просјечне стопе одсуства (болест, породилско одсуство итд.).

20 110 Набавка енергетских производа (у вриједности)

Набавка свих енергетских производа током референтног периода укључује се под ову ставку само онда ако су они набављени да буду кориштени као гориво. Енергетски производи набављени као сирови материјал или за препродају без даље трансформације требају бити искључени.

21 110 Инвестиције у опрему и фабрике за контролу загађења и специјални прибор (углавном опрема која се поставља на крају цјевовода и испуста)

Дефинишу се као капитални издаци за методе, технологије, процесе или опрему који су дизајнирани да прикупе и отклоне загађење и загађиваче (нпр. испуштања у ваздух, истјецања или чврсти отпад) након њиховог стварања; да спријече ширење и да мјере ниво загађења и третирају и одлажу загађиваче који се стварају при пословним дјелатностима предузећа.

То је збир расхода у подручје заштите животне средине: заштита ваздушног простора и климе; управљање отпадним водама и остале дјелатности заштите животне средине. Остале дјелатности

заштите животне средине укључују: заштиту и побољшање тла, подземних вода и површинских вода; смањење буке и подрхтавања; заштиту разноврсности биљних врста и околине; заштиту од радијације; истраживање и развој; општи менаџмент и администрацију заштите животне средине; образовање, обучавање и информисање и дјелатности неспоменуте на другом мјесту. Главна сврха или функција ових капиталних издатака је заштита животне средине и укупни издаци за ту намјену требају се овдје исказати.

Укупни расходи на заштиту животне средине исказују се бруто, прије било кога поравнања које резултира из продаје нус-производа који се могу продати, уштеда или примљених субвенција.

Набавка добара вреднује се по набавним цијенама искључујући одбитни ПДВ и остале одбитне порезе директно повезане с прометом.

21 120 Инвестиције у опрему и постројења везане за технологије за чишћење („интегрисана технологија“)

Дефинишу се као капитални издаци за нове или побољшања постојећих метода, технологија, процеса, опреме (или њихових дијелова) обликовани да заштите или смање количину загађења створених на извору (нпр. испуштање у ваздух, истјецања или чврсти отпад), те на тај начин смање утицај на животну средину заједно са ослобађањем од загађивача и/или са дјелатностима загађивања.

То је сума издатака у еколошке домене: заштита зрачног простора и климе; управљање отпадним водама; управљање отпадом и остале дјелатности заштите животне средине. Остале дјелатности заштите животне средине укључују: заштиту и побољшање тла, подземних вода и површинских вода; смањење буке и подрхтавања; заштиту разноврсности биљних врста и крајолика; заштиту од радијације; истраживање и развој; општи менаџмент и администрирање заштите животне средине; образовање, обучавање и информисање; дјелатности које воде у нераздјеливе издатке и дјелатности неklasификоване на другом мјесту.

Укупни расходи на заштиту животне средине исказују се у бруто износу, прије било кога поравнања које резултира из продаје нус-производа који се могу продати, уштеда или примљених субвенција.

Набавка добара вреднује се по набавним цијенама искључујући одбитни ПДВ и остале одбитне порезе директно повезане са прометом.

21 140 Укупни текући расходи на заштиту животне средине

Укупни текући расходи на заштиту животне средине су расходи за извршавање и одржавање активности, технологија, процеса, опреме (или дијелова) који су намијењени да спријече, редукују, третирају или елиминирају загађиваче и загађење (нпр. издувне гасове, отпадне воде или чврсти отпад) или било коју другу деградацију околине која је посљедица пословне активности компаније.

То је сума издатака у еколошке домене: заштита ваздушног простора и климе; управљање отпадним водама; управљање отпадом и остале дјелатности заштите животне средине. Остале дјелатности заштите животне средине укључују: заштиту и побољшање тла, подземних вода и површинских вода; смањење буке и подрхтавања; заштиту разноврсности биљних врста и крајолика; заштиту од радијације; истраживање и развој; општи менаџмент и администрирање заштите животне средине; образовање, обучавање и информисање; дјелатности које воде у нераздјеливе издатке и дјелатности неklasификоване на другом мјесту.

Укупни расходи на заштиту околине исказују се у бруто износу, прије било кога поравнања које резултира из продаје нус-производа који се могу продати, уштеда или примљених субвенција.

Текући расходи су сума унутрашњих трошкова и набавки услуга везаних за заштиту животне средине. Унутрашњи трошкови укључују све текуће расходе на заштити околине изузев набавки услуга везаних за заштиту околине од других јединица. То је збир трошкова радне снаге, употребе сировина и потрошне робе укључујући трошкове енергије и плаћање за оперативни лизинг.

ДОДАТАК 2
СПС упитници

Назив статистичких институција

Правна основа

ГОДИШЊЕ ДЕТАЉНО СТРУКТУРНО ПОСЛОВНО СТАТИСТИЧКО ИСТРАЖИВАЊЕ
ЗА ПРЕДУЗЕЋА ЗА 2009. ГОДИНУ

(РУДАРСТВО, ИНДУСТРИЈА, ЕНЕРГИЈА, ГРАЂЕВИНАРСТВО, УГОСТИТЕЉСТВО, САОБРАЋАЈ, СКЛАДИШТЕЊЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ)

Молимо прочитајте приложено Упутство прије попуњавања овог упитника

Молимо проверите уписане идентификационе податке. Уколико су подаци некоректно уписани унесите исправке у празан ред испод и упишите шифру 1.Уколико је дошло до стварне промјене одређених података упишите промијењене податке у празан ред, упишите шифру 2 и датуме промјена.

ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕЋУ ЗА КОЈЕ СЕ ПОДНОСИ ИЗВЈЕШТАЈ

1) Назив предузећа _____	Шифра 1 или 2 □	Датум промјене □ □ □ □ □ □ мјесец година
2) Матични број јединственог регистра (само за РС) <u>□□□□□□□□□□</u>		
3) Идентификациони број предузећа <u>□□□□□□□□□□</u>		
4) Адреса и општина _____ (шифра општине) □ □ □ □ □ □	Шифра 1 или 2 □	Датум промјене □ □ □ □ □ □ мјесец година
5) Дјелатност _____ (шифра дјелатности) □ □ □ □ □ □	Шифра 1 или 2 □	Датум промјене □ □ □ □ □ □ мјесец година

Молимо да у овом боксу обавезно опишете дјелатност(и) коју(е) предузеће обавља. Описи су нам неопходни за прешифрирање у складу са новом Класификацијом дјелатности КД БиХ 2010 која је већ донијета, а примјењуваће се обавезно од 01.01.2011. (Структура КД БиХ 2010 са објашњењима налази се на интернет адреси http://www.bhas.ba/Arhiva/Klasifikacije/KD_2010_strukturasaoobjasnjenjima.pdf)

6) Детаљан опис садашње главне (претежне) дјелатности ¹⁾ _____	□ □ □ □ □ □ (Шифрира статистика)
7) Детаљан опис најважније споредне (секундарне) дјелатности ²⁾ _____	□ □ □ □ □ □ (Шифрира статистика)

8) Број локалних јединица на дан 31.12.2009. ³⁾	□ □ □																		
9) Број запослених на дан 31.12.2009.	□ □ □ □ □ □																		
10) Статус предузећа / фирме у вријеме попуњавања упитника (заокружити један од модалитета)	<table border="0"> <tr> <td>активно</td> <td>1</td> <td rowspan="3">} од када</td> <td rowspan="3">□ □ □ □ □ □ мјесец година</td> </tr> <tr> <td>трајно неактивно</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>привремено неактивно</td> <td>3</td> </tr> </table>	активно	1	} од када	□ □ □ □ □ □ мјесец година	трајно неактивно	2	привремено неактивно	3										
активно	1	} од када	□ □ □ □ □ □ мјесец година																
трајно неактивно	2																		
привремено неактивно	3																		
11) Ако је дошло до реструктурирања предузећа / фирме заокружити одговарајући статус за посљедњу промјену: (заокружити један од модалитета)	<table border="0"> <tr> <td>спајање</td> <td>1</td> <td>стечај</td> <td>5</td> <td rowspan="5">} од када</td> <td rowspan="5">□ □ □ □ □ □ мјесец година</td> </tr> <tr> <td>припајање</td> <td>2</td> <td>ликвидација</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>раздвајање</td> <td>3</td> <td>није било промјене</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>издвајање</td> <td>4</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	спајање	1	стечај	5	} од када	□ □ □ □ □ □ мјесец година	припајање	2	ликвидација	6	раздвајање	3	није било промјене	7	издвајање	4		
спајање	1	стечај	5	} од када	□ □ □ □ □ □ мјесец година														
припајање	2	ликвидација	6																
раздвајање	3	није било промјене	7																
издвајање	4																		
12) Ко води рачуноводство предузећа / фирме? (заокружити један од модалитета)	<table border="0"> <tr> <td>рачуноводство предузећа / фирме</td> <td>1</td> <td rowspan="3">}</td> </tr> <tr> <td>рачуноводствена агенција</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>овлаштени рачуновођа</td> <td>3</td> </tr> </table>	рачуноводство предузећа / фирме	1			}	рачуноводствена агенција	2	овлаштени рачуновођа	3									
рачуноводство предузећа / фирме	1	}																	
рачуноводствена агенција	2																		
овлаштени рачуновођа	3																		

1) Главна (претежна) дјелатност је дјелатност из које се остварује највећи приход или у којој ради највећи број радника.

2) Споредне (секундарне) дјелатности су дјелатности различите од основне, које као резултат дају одређене производе или услуге за тржиште.

3) Локална јединица је предузеће или његов дио (радионица, творница, складиште, канцеларија) смјештено на географски одређеној локацији.

Табела 01. ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ⁴⁾

Шифра	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
01.01	Приходи од продаје властитих производа и услуга (искључујући ПДВ)		
01.02	Приходи од продаје робе за препродају (искључујући ПДВ)		
01.03	Приходи од активирања учинака (само капитализована производња)		
01.04	Субвенције на производе		
01.05	Субвенције на производњу		
01.06	Други пословни приходи (искључујући финансијске приходе)		
01.07	Промјене на залихама готових производа +/-		
01.08	Промјене на залихама полупроизвода и производње у току +/-		
01.00	УКУПНО (01.01+ 01.02+ 01.03+ 01.04+ 01.05+ 01.06 ± 01.07 ± 01.08)		
01.00.01	Од тога - Приходи остварени на основу подговарања (за подручје грађевинарства и индустрије)		

Табела 02. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ ⁵⁾

Шифра	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
02.01	Трошкови набавке материјала за израду, помоћног и осталог материјала (без ПДВ)		
02.02	Набавна вриједност продате робе		
02.03	Трошкови горива и енергије		
02.04	Трошкови производних услуга (02.04.01. до 02.04.14.)		
02.04.01	- Услуге трећих лица на изради и доради властитих учинака		
02.04.02	- Услуге редовног одржавања од стране трећих лица (искључујући инвестиционо)		
02.04.03	- Транспортне услуге за робе и особе (превоз за властити рачун укључити под 02.03)		
02.04.04	- Услуге поште и телекомуникација		
02.04.05	- Услуге рекламе, пропаганде и приређивања сајмова		
02.04.06	- Услуге истраживања и развоја и израда студија (искључујући капитализовани)		
02.04.07	- Компјутерске и сродне, консултантске, савјетодав., правне, рачуноводствене, ревизионе и сл.		
02.04.08	- Трошкови премија осигурања за штете у вези са пословним средствима		
02.04.09	- Ројалитети, трошкови накнада за кориштење лиценци, ауторских права, патената и сл.		
02.04.10	- Трошкови одстрањивања отпада и трошкови воде		
02.04.11	- Трошкови платног промета, банкарске услуге (искључујући плаћање камата)		
02.04.12	- Запослени путем агенција и остали спољни сарадници (привремено и повремено)		
02.04.13	- Трошкови ренте и оперативног лизинга (пословни објекти, машине и опрема)		
02.04.14	- Трошкови осталих непоменутих услуга (заштита, чишћење, ресторани, паковање и др.)		
02.05	Трошкови запослених (брutto зараде и накнаде зарада за запослене према платној листи)		
02.06	Трошкови амортизације		
02.07	Резерве за ризике и друге намјене		
02.08	Остали нематеријални трошкови пословања (02.08.01 до 02.08.06)		
02.08.01	- Трошкови накнада (службено путовање, теренски додатак, одвојени живот и сл.)		
02.08.02	- Трошкови стручног усавршавања (образовање запослених, котизације, стипендије и кредити)		
02.08.03	- Трошкови репрезентације (пиће, храна, поклони)		
02.08.04	- Чланарине пословним и другим облицима удруживања		
02.08.05	- Административне таксе		
02.08.06	- Други оперативни трошкови (искључени финансијски трошкови)		
02.09	Порези на производе (акцизе, таксене марке и др.), осим ПДВ и увозних пореза		
02.10	Трошкови пореза на производњу (на земљиште, фиксну активу и кориштени рад, сл.)		
02.00	УКУПНО (02.01+ 02.02+ 02.03+ 02.04+ 02.05+ 02.06+ 02.07+ 02.08+ 02.09+ 02.10)		
02.00.01	Од тога - Плаћања подговарачима за испоручене производе и услуге или рад (за подручје грађевинарства и индустрије)		

4) Подаци се преузимају из биланса успјеха и аналитичке евиденције; финансијски и ванредни приходи се не укључују.

5) Подаци се преузимају из биланса успјеха и аналитичке евиденције; финансијски и ванредни расходи се не укључују.

Табела 03. ПРОМЈЕНЕ НА ЗАЛИХАМА РЕПРОМАТЕРИЈАЛА И РОБЕ - НЕТО (Крајње минус Почетно стање)⁶⁾

Вриједност у КМ

Шифра	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
03.01	Промјене на залихама репроматеријала +/-		
03.02	Промјене на залихама робе за препродају +/-		

б) Подаци се преузимају из биланса стања, упоређује се стање на почетку и стање на крају пословне године.

Табела 04. ЗАПОСЛЕНОСТ

Шифра	Запослени према статусу у запослености		Број запослених (годишњи просјек)		Број одрађених часова, укупно
			Укупно	од тога: жене	
04.01	Неплаћена лица	- власници и сувласници који раде у предузећу	1	2	3
04.02		- чланови породице који раде у предузећу	1	2	3
04.03	Плаћени запосленици	- руководећи и административни радници	1	2	3
04.04		- остали радници <i>(све врсте оперативних радника)</i>	1	2	3
04.05		- радници који раде код куће <i>(на платном списку)</i>	1	2	3
04.00	УКУПНО (04.01 до 04.05)		1	2	3

Табела 05. ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИХ

Шифра	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
05.01	Нето плате и накнаде запосленика <i>(укључујући годишњи одмор, празнике, боловање)</i>		
05.02	Доприноси за социјално осигурање који терете запосленике		
05.03	Порези на плате		
05.04	Остали трошкови запосленика који се третирају као лична примања <i>(топли оброк, превоз на посао, отпремнине, регрес)</i>		
05.05	Доприноси за социјално осигурање који терете послодавца		
05.00	УКУПНО (05.01 до 05.05)		

Табела 06. СПОЉНИ САРАДНИЦИ И ЊИХОВИ ТРОШКОВИ

Шифра	Врста професионалне услуге	Број спољних сарадника (годишњи просјек)		Број одрађених часова, укупно	Трошкови спољних сарадника у КМ
		Укупно	од тога: жене		
06.01	Радници запослени путем агенција за пружање пословних услуга и посредовање при запошљавању	1	2	3	4
06.02	Остали спољни сарадници <i>(нпр. уговори са физичким лицима о привременом и повременим пословима)</i>	1	2	3	4

Табела 07. ОСТВАРЕНЕ БРУТО ИНВЕСТИЦИЈЕ У МАТЕРИЈАЛНА И НЕМАТЕРИЈАЛНА СТАЛНА СРЕДСТВА⁷⁾

Шифра	Врста инвестиције	Вриједност у КМ
07.01.	Укупне инвестиције у материјална средства (07.01.01 до 07.01.06)	
07.01.01	- Набавка земљишта и улагања у унапређење земљишта	
07.01.02	- Набавка постојећих зграда и грађевинских објеката <i>(искључујући нове, које нису биле кориштене)</i>	
07.01.03	- Набавка новоизграђених зграда и других грађевинских објеката	
07.01.04	- Доградња, реконструкција и побољшање зграда и грађевинских објеката	
07.01.05	- Набавка нових машина, постројења, опреме и транспортних средстава	
07.01.06	- Набавка кориштених машина, постројења, опреме и транспортних средстава	
07.02	Инвестиције у нематеријална средства <i>(софтвери, концесије, патенти, лиценце, трговачке марке, РИД)</i>	
07.00	УКУПНО (07.01 + 07.02))	

7) Остварене инвестиције представљају вриједност ефективно извршене изградње, израде или набавке објеката, опреме и осталог током године, без обзира да ли исплата извршена или није у току референтне године.

Табела 08. ИНВЕСТИЦИЈЕ И ТЕКУЋИ ТРОШКОВИ ЗА ЗАШТИТУ ОКОЛИНЕ (дио укупних инвестиција из Табеле 07) - Вриједност у КМ

Шифра	Назив ставке	Активности на заштити животне средине			
		Заштита ваздуха	Управљање отпадним водама	Управљање отпадом	Остале активности ⁸⁾
08.01	Инвестиције у опрему и постројења за контролу загађења и специјалне уређаје против загађења <i>(углавном опрема на крају процеса)</i>	1	2	3	4
08.02	Инвестиције у опрему и постројења повезане са технологијом за чишћу производњу <i>(интегрисана технологија)</i>	1	2	3	4
08.03	Текући трошкови за заштиту животне средине	1	2	3	4

8) Заштита земљишта и површинских вода: бука и смањење вибрација; заштита биодиверзитета и тла; заштита од радијације; истраживање и развој и остале активности везане за заштиту животне средине

Табела 09. ОСТАЛИ ПОДАЦИ

Шифра	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
09.01	Фактурисани ПДВ на испоруке добара и услуга		
09.02	Одбитни ПДВ за куповину сировина, материјала и добара		
09.03	ПДВ на увоз		
09.04	Извоз производа и услуга		
09.05	Увоз производа и услуга		
09.08	Примљене накнаде за штете од осигуравајућих друштава		
09.09	Приходи од ренте и оперативног лизинга (<i>објекти и опрема</i>)		
09.10	Приходи од дивиденди и учешћа у добити		
09.11	Приходи од ројалитета, лиценци, софтвера и других ауторских права		
09.12	Грантови у капиталним добрима додијељени од стране владе и јавне администрације		
09.13	Приходи од продаје материјалних сталних средстава (<i>вриједност реализације</i>)		
09.14	Директни порези плаћени у референтном периоду		
09.15	Трошкови ванредног одржавања од стране трећих лица на пословним објектима и опреми		
09.16	Приходи од камата на депозите		
09.17	Камате плаћене током референтног периода		
09.18	Трошкови за истраживање и развој, независно од извора средстава (<i>искључујући текуће</i>)		

Табела 10. РЕТРОСПЕКТИВНИ ПОДАЦИ ЗА ПРЕДУЗЕЋЕ / ФИРМУ - 2008.

10.01.	Број запослених (<i>годишњи просјек</i>)	
10.02.	Приходи од продаје производа, услуга и робе у КМ	

ИНФОРМАЦИЈЕ О ПОПУЊАВАЊУ УПИТНИКА И КОНТАКТ ИНФОРМАЦИЈЕ

1) Молимо да наведете колико вам је било потребно времена за попуњавање упитника

часови минута

2) Да ли предузеће/ фирма има е-mail адресу Да _____ Не
молимо упишите адресу

3) Да ли предузеће/ фирма има web страницу Да _____ Не
молимо упишите адресу

4) Да ли сте заинтересовани да упитник попуњавате on-line, путем интернета Да Не

5) Потпис одговорног лица, које потврђује дате податке _____ Телефон: _____

6) Који је статус одговорног лица? _____
(Власник, Директор, Менаџер, Рачуновођа)

Које требамо упутити питања за случај потребе за појашњењима? — на горњу адресу
 на доњу адресу (нпр. рачуновођа)

7) Име и презиме лица које је попунило упитник _____ 8) Телефон: _____
(уписати штампаним словима)

9) Адреса _____ 10) Датум: _____

М.Р

ПРОСТОР ЗА ВАШЕ КОМЕНТАРЕ, ПРИМЈЕДБЕ И СУГЕСТИЈЕ

Молимо упишите било коју сугестију или коментар који нам може помоћи да унаприједимо овај Упитник:

Долунски образац уз СПС 2009 упитник за предузећа (са листе пун обухват)

Вежа јединица са предузећем → 13- цифрени Идентификациони број предузећа

Табела 11. Подаци за предузеће распоређени по локалним јединицама према врсти дјелатности

(В обавезно попуњити) → 8- цифрени Матични број предузећа (само за РС)

Идентификациони подаци за јединице према врсти дјелатности		Економски подаци за јединице према врсти дјелатности												
Р.Б. Јединице	Назив локалне јединице по врсти дјелатности	Адреса локалне јединице према врсти дјелатности (мјесто обављања дјелатности)	Шифра опште (шифрира статистика)	Шифра дјелатности ниво области (Уписати двоцифрену шифру изабране области из Извода КД са полеђине обрасца)	Приходи од продаје производа, услуга и робе (КМ)	Приходи од активирања, учинка и други пословни приходи (КМ)	Промјене на залихама (+/-) готови производи + производња у току + роба за препродају (КМ)	Трошкови набавке (материјал, гориво и енергија + производне услуге + остали нематеријални трошкови) (КМ)	Набавна вриједност продате робе	Промјене на залихама сировина и материјала (КМ)	Трошкови запослених (на платном списку) (КМ)	Укупан број запослених (годишњи просјек)	Укупан број одрађених часова	Укупне Инвестиције (КМ)
а	б	с	д	е	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Код попуњавања табеле пратити везу садржаја податка који се траже по колонама 1 -10 за ЉВД са шифрама података из СПС обрасца. Подаци за ЉВД су део података из СПС обрасца за предузеће.													
1					(01.01+01.02)	(01.03+01.06)	(01.07+01.08+03.02)	(02.01+02.02+02.03+02.04+02.08)	(02.02)	(03.01)	(05.00)	(04.00.01)	(04.00.03)	(07.00)
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
Копирати у случају да има више од 8 ЉВД														
0	УКУПНО (Збир података ових ЉВД треба да одговара подацима датим за предузеће у СПС обрасцу)													

Упутства, дефиниције и примјери за препознавање локалних јединица према врсти дјелатности: Локална јединица према врсти дјелатности (ЉВД) смјештена је на једној локацији у којој спроводе само једну производну дјелатност (која није помоћна) уз стално особље. Дјелатност ЉВД може бити главна, споредна или помоћна. Помоћне дјелатности требају бити приказане одвојено само ако су и смјештене одвојено (имају различите адресе).

Главна (претежна) дјелатност је дјелатност из које се остварује највећи приход или у којој ради највећи број радника. Споредна (секундарна) дјелатност је дјелатност која је различита од основне, која као резултат даје одређене производе или услуге на тржиште. Оутпут споредне дјелатности је секундарни производ (да би га узели у обзир треба да представља више од 10% од укупне дјелатности јединице). Помоћна дјелатност је подржавајућа дјелатност предузећа у оквиру предузећа, а у циљу стварања услуга унутар којих се могу обављати главна или секундарне дјелатности. Оутпут помоћне дјелатности није намијењен за кориштење изван предузећа. Помоћне дјелатности обично производе оутпуте који су заједнички инпуту за готово све врсте производних дјелатности, како малих тако и великих предузећа. Главна и секундарне дјелатности се, углавном, спроводе уз потпору великог броја "помоћних дјелатности", као што су рачуноводство, превоз, складиштење, набавка, унапређење продаје, поправак и одржавање, ИТД.

Конкретан примјер:

Предузеће има двије дјелатности - грађевинарство и продају грађевинског материјала.

Општа управа, администрација и одјел набавке налазе се на истој адреси са трговинском грађевинском материјала.

Управљање грађевинским радovima, грађевинским машинама и опремом и складиште налазе се на другој адреси.

Основна дјелатност предузећа је грађевинарство и оно има 3 локалне јединице према врсти дјелатности:

- општа управа, администрација и одјел набавке (помоћна дјелатност, која је одвојена од главне дјелатности)
- продаја грађевинског материјала
- грађевинарство

Општи примјери:

1. Једна дјелатност на једној адреси = 1 локална јединица према врсти дјелатности
2. Једна дјелатност на двије адресе = 2 локалне јединице према врсти дјелатности
3. Двије дјелатности на једној адреси = 2 локалне јединице према врсти дјелатности

Упутство: Молимо да за сваку локалну јединицу према врсти дјелатности уписану у Табелу 11. из понуђеног извода КД изаберете одговарајућу област дјелатности којом се та јединица бави, те припадајућу двоцифрену шифру упишете у колону "е" поред сваке локалне јединице по в.д.

Извод из Класификације дјелатности КД БИХ, ниво подручја и области

Шифра	Назив подручја и области дјелатности	Шифра	Назив подручја и области дјелатности	Шифра	Назив подручја и области дјелатности
	А Пољопривреда, лов и шумарство	23	Производња кокса, деривата нафте и нуклеарног горива		Г Трговина на велико и трговина на мало; поправак моторних возила, мотоцикла и предмета за личну употребу и домаћинство
01	Пољопривреда, лов и припадајуће услужне дјелатности	24	Производња хемикалија и хемијских производа	50	Трговина, одржавање и поправак моторних возила и мотоцикла; трговина на мало моторним горивима и мазивима
02	Шумарство и искоришћавање шума и припадајуће услужне дјелатности	25	Производња производа од гуме и пластичних маса	51	Трговина на велико и посредовање у трговини, сем трговине моторним возилима и мотоциклима
05	В Рибарство	26	Производња осталих производа од неметалних минерала	52	Трговина на мало, сем трговине моторним возилима и мотоциклима; поправак предмета за личну употребу и домаћинство
	Риболов; узгој рибе и припадајуће услужне дјелатности	27	Производња базних метала		Н Угоститељство
10	С Вађење руда и камена	28	Производња металних производа, сем машина и опреме	55	Угоститељство
	Вађење угља и лигнита; вађење тресета	29	Производња машина и уређаја, д.н.		И Саобраћај, складиштење и комуникације
11	Вађење сирове нафте и природног гаса; припадајуће услужне дјелатности, сем истраживачких радова	30	Производња канцеларијских машина и компјутера	60	Копнени саобраћај; цјевоводни транспорт
12	Вађење руда урана и торија	31	Производња електричних машина и апарата, д.н.	61	Водени саобраћај
13	Вађење руда метала	32	Производња радио, телевизијске и комуникационе опреме и апарата	62	Ваздушни саобраћај
14	Вађење осталих руда и камена	33	Производња медицинских, прецизних и оптичких инструмената, часовника	63	Праћење и помоћне дјелатности у саобраћају; дјелатност путничких агенција
15	Д Прерађивачка индустрија	34	Производња моторних возила, приколица и полуприколица	64	Пошта и телекомуникације
	Производња прехранбених производа и пића	35	Производња осталих саобраћајних средстава		К Пословање некретнинама, изнајмљивање и пословне дјелатности
16	Производња дуванских производа	36	Производња намјештаја; остала прерађивачка индустрија, д.н.	70	Пословање некретнинама
17	Производња текстила	37	Рециклажа	71	Изнајмљивање машина и опреме без руковоаца и изнајмљивање предмета за личну употребу и домаћинство
18	Производња одјевних предмета, дорада и бојење крана		Е Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	72	Компјутерске и средње дјелатности
19	Штављење и обрада коже; производња кофера, ручних торби, седларских и сарацких производа и обуће	40	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и топлим водом	73	Истраживање и развој
20	Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, сем намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала	41	Сакупљање, пречишћавање и дистрибуција воде	74	Остале пословне дјелатности
21	Производња целулозе, папира и производа од папира		Ф Грађевинарство		
22	Издавачка дјелатност; штампање и умножавање (репродукција) снимљених записа	45	Грађевинарство		

Назив статистичких институција

Правна основа

**ГОДИШЊЕ СКРАЋЕНО СТРУКТУРНО ПОСЛОВНО СТАТИСТИЧКО ИСТРАЖИВАЊЕ
ЗА МАЛА ПРЕДУЗЕЋА ЗА 2009. ГОДИНУ**

(РУДАРСТВО, ИНДУСТРИЈА, ЕНЕРГИЈА, ГРАЂЕВИНАРСТВО, УГОСТИТЕЉСТВО, САОБРАЋАЈ, СКЛАДИШТЕЊЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ)

Молимо прочитајте приложено Упутство прије попуњавања овог упитника

Молимо провјерите уписане идентификационе податке. Уколико су **подаци некоректно уписани** унесите исправке у празан ред испод и упишите **шифру 1**. Уколико је дошло до **стварне промјене одређених података** упишите промијењене податке у празан ред, упишите **шифру 2** и датуме промијена.

ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕЋУ ЗА КОЈЕ СЕ ПОДНОСИ ИЗВЈЕШТАЈ

1) Назив предузећа _____ Шифра 1 или 2 Датум промјене _____
 _____ мјесец година

2) Матични број јединственог регистра (само за РС)

3) Идентификациони број предузећа

4) Адреса и општина _____ Шифра 1 или 2 Датум промјене _____
 _____ (шифра општине) _____ мјесец година

5) Дјелатност _____ Шифра 1 или 2 Датум промјене _____
 _____ (шифра дјелатности) _____ мјесец година

Молимо да у овом боксу обавезно опишете дјелатност(и) коју(е) предузеће обавља. Описи су нам неопходни за прешифрирање у складу са новом Класификацијом дјелатности КД БиХ 2010 која је већ донијета, а примјењиваће се обавезно од 01.01.2011. (Структура КД БиХ 2010 са објашњењима налази се на интернет адреси http://www.bhas.ba/Arhiva/Klasifikacije/KD_2010_strukturasaojbsnjenjima.pdf)

6) Детаљан опис садашње главне (претежне) дјелатности ¹⁾ _____ Шифрира статистика)

7) Статус предузећа / фирме у вријеме попуњавања упитника активно 1 } од када мјесец година
 (заокружити један од модалитета) трајно неактивно 2 }
 привремено неактивно 3 }

8) Ако је дошло до реструктурирања предузећа / фирме заокружити одговарајући статус за последњу промјену:
 (заокружити један од модалитета)

спајање 1 стечај 5 } од када мјесец година
 припајање 2 ликвидација 6 }
 раздвајање 3 није било промјене 7 }
 издвајање 4 }

1) Главна (претежна) дјелатност је дјелатност из које се остварује највећи приход или у којој ради највећи број радника.

Табела 01. ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ²⁾

Шифра	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
01.01	Приходи од продаје властитих производа и услуга (искључујући ПДВ)		
01.02	Приходи од продаје робе за препродају (искључујући ПДВ)		
01.03	Приходи од активирања учинака (само капитализована производња)		
01.04	Субвенције		
01.06	Други пословни приходи (искључујући финансијске приходе)		
01.07	Промјене на залихама готових производа и производње у току +/-		
01.00	УКУПНО (01.01+ 01.02+ 01.03+ 01.04+ 01.05+ 01.06 + 01.07 + 01.08)		
01.00.01	Од тога - Приходи остварени на бази подуговарања (за подручје грађевинарства и индустрије)		

2) Подаци се преузимају из биланса успјеха и аналитичке евиденције; финансијски и ванредни приходи се не укључују.

Табела 02. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ ³⁾

Шифра	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
02.01	Трошкови набавке материјала за израду, помоћног и осталог материјала (без ПДВ)		
02.02	Набавна вриједност продате робе		
02.03	Трошкови горива и енергије		
02.04	Трошкови производних услуга		
02.05	Трошкови запослених(брutto зараде и накнаде зарада за запослене према платној листи)		
02.06	Трошкови амортизације		
02.07	Резерве за ризике и друге намјене		
02.08	Остали нематеријални трошкови пословања		
02.09	Порези на производе (акцизе, таксене марке и др.) осим ПДВ и увозних пореза		
02.10	Остали порези на производњу (на земљиште, фиксну активу и кориштени рад, сл.)		
02.00	УКУПНО (02.01+ 02.02+ 02.03+ 02.04+ 02.05+ 02.06+ 02.07+ 02.08+ 02.09+ 02.10)		
02.00.01	Од тога - Плаћања подуговарачима за испоручене производе и услуге или рад (за подручје грађевинарства и индустрије)		

3) Подаци се преузимају из биланса успјеха и аналитичке евиденције; финансијски и ванредни расходи се не укључују.

Табела 03. ПРОМЈЕНЕ НА ЗАЛИХАМА РЕПРОМАТЕРИЈАЛА И РОБЕ - НЕТО (Крајње минус Почетно стање) ⁴⁾

Шифра	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
03.01	Промјене на залихама репроматеријала +/-		
03.02	Промјене на залихама робе за препродају +/-		

4) Подаци се преузимају из биланса стања, упоређује се стање на почетку и стање на крају пословне године.

Табела 04. ЗАПОСЛЕНОСТ

Шифра	Запослени према статусу у запослености	Годишњи просјек запослених	Број одрађених часова
04.01	Неплаћена лица (власници, сувласници, чланови породице који раде у предузећу)	1	2
04.03	Плаћени запосленици	1	2
04.00	УКУПНО (04.01 и 04.03)	1	2

Табела 05. ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИХ

Šifra	Назив ставке	Дио групе / конта	Вриједност у КМ
05.01	Плате и накнаде запосленика (укључујући годишњи одмор, празнике, боловање)		
05.04	Остали трошкови запослених који се третирају као лична примања (топли оброк, превоз на посао, отпремнице, регрес)		
05.05	Доприноси и порези који терете послодавце		
05.00	УКУПНО (05.01 + 05.04 + 05.05)		

Табела 06. СПОЉНИ САРАДНИЦИ И ЊИХОВИ ТРОШКОВИ

Шифра	Назив ставке	Број часова	Трошкови у КМ
06.01	Радници запослени путем агенција и остали спољни сарадници	1	2

Табела 07. ОСТВАРЕНЕ БРУТО ИНВЕСТИЦИЈЕ У МАТЕРИЈАЛНА И НЕМАТЕРИЈАЛНА СТАЛНА СРЕДСТВА ⁵⁾

Шифра	Врста инвестиције	Вриједност у КМ
07.01.	Укупне инвестиције у материјална средства	
07.02	Инвестиције у нематеријална средства (софтвери, концесије, патенти, лиценце, трговачке марке)	
07.00	УКУПНО (07.01 + 07.02)	

5) Остварене инвестиције представљају вриједност ефективно извршене изградње, израде или набавке објеката, опреме и осталог током године, без обзира да ли исплата извршена или није у току референтне године.

ИНФОРМАЦИЈЕ О ПОПУЊАВАЊУ УПИТНИКА И КОНТАКТ ИНФОРМАЦИЈЕ

1) Молимо да наведете колико вам је било потребно времена за попуњавање упитника			
2) Да ли предузеће / фирма има е-mail адресу	Да	молимо упишите адресу	Не
3) Да ли предузеће / фирма има веб страницу	Да	молимо упишите адресу	Не
4) Да ли сте заинтересовани да упитник попуњавате on-line, путем интернета	Да		Не
5) Потпис одговорног лица, које потврђује дате податке			
7) Име и презиме лица које је попунило упитник	(уписати штампаним словима)		8) Телефон:
9) Адреса			10) Датум:
М.П.			
Сугестије и примједбе : Молимо упишите било коју сугестију или коментар који нам могу помоћи да унаприједимо овај Упитник:			

ДОДАТАК 3

Упутство за попуњавање СПС упитника

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ СПС-Д / 2009 УПИТНИКА

ОПШТА УПУТСТВА

Упутством су посебно објашњене само ставке из Упитника које би могле бити тумачене на различите начине. За остале ставке нису дата детаљнија тумачења пошто њихов садржај произилази из самог назива. Као помоћни индикатори у Упитнику су, за већину ставки, наведени бројеви конта из аналитичког контног плана под којим се ставке воде у рачуноводственим евиденцијама. За одређене податке потребно је да извршите додатне обрачуне или да урадите најбоље могуће процјене. Субјекти који су у 2009. години имали статусне промјене требају обезбједити податке за цијелу годину.

ТАБЕЛА 01.– ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

01.01 Приходи од продаје властитих производа и услуга - укључују укупан годишњи приход остварен од обављања дјелатности (продаја властитих готових производа и извршених услуга). Укључени су сви трошкови који се зарачунавају клијентима (транспорт, паковање, осигурање, итд.) и сви индиректни порези осим ПДВ који је фактурисан клијентима. ПДВ фактурисан на испоруке производа и услуга приказује се у Табели 9 „Остали подаци“.

01.02 Приходи од продаје робе за препродају - укључују укупан годишњи приход од обављених трговачких активности. Укључују се и приходи од препродаје добара обављене од стране фирме које се не баве трговином, али које повремено продају робу, сировине и друге материјале, а да на њима нису вршиле никакве дораде. Вриједност нето продаје укључује све трошкове који се стављају на терет купца (превоз, паковање, осигурање и др.), чак и када су ови трошкови приказани одвојено у фактури. Приходи од продаје приказују се без рабата, попушта, каса-сконта, акциза, ПДВ-а и осталих пореза који се наплаћују уз продате производе.

01.03 Приходи од активирања учинака – стална средства за властите потребе - представљају вриједност сталних средстава изграђених или развијених за властиту употребу од стране фирме, као и вриједност поправки и ванредног одржавања властитих постројења и опреме, које је обавила сама фирма. Вредновање се врши по произвођачким цијенама, тј. према трошковима који су настали током обављања радова. Ови трошкови укључују: трошкове материјала за израду, помоћног и потрошног материјала; трошкове рада и разне друге трошкове.

01.04 Субвенције на производе (које се могу исказати по јединици производа или услуге) и **01.05 Субвенције на производњу** (односе се на производњу као такву и не могу се исказати по јединици производа или услуге) - укључују само субвенције примљене од државе или других јавних органа са циљем утицаја на ниво производње или цијена производа или услуга. Нису укључене субвенције за капитални рачун и износи који се односе на ослобађања од трошкова социјалног осигурања. Субвенције за капитални рачун се приказују под одговарајућом ставком у Табели 9.

01.06 Други пословни приходи - укључују приходе од закупнина, приходе од ројалитета и патената и друге пословне приходе који не спадају у финансијске и ванредне приходе. Одређени финансијски приходи приказани су у Табели 9.

01.07 Промјене на залихама готових производа и 01.08 Промјене на залихама производње у току - повећање или смањење залиха готових производа и производње у току преузима се из Биланса успјеха.

01.00.01 - Приходи остварени на основу подуговарања (за грађевинарство и индустрију) - дио су укупних прихода из редовне дјелатности, који је јединица остварила пружањем услуга трећој страни у подуговарачком односу.

ТАБЕЛА 02. – ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ

02.01 Трошкови набавке сировина и материјала, потрошних и помоћних материјала - обухватају укупну вриједност набављених (а не потрошених) сировина, основног и потрошног материјала, ситног инвентара, алата, резервних дијелова и помоћног материјала (амбалажа, материјал за чишћење и текуће одржавање, канцеларијски материјал и сл.) набављених у току обрачунског периода. Ова ставка укључује и трошкове материјала настале у вези са производњом инвестиција за властиту употребу, као и редовно и ванредно одржавање основних средстава које фирма обавља за властиту рачун.

Вриједност набавки треба да буде исказана без ПДВ фактурисаног од стране добављача, али са трошковима који су настали до мјеста складиштења. Одбитни ПДВ за набавку сировина и материјала приказује се под одговарајућом ставком у Табели 9.

02.02 Набавна вриједност продате робе без даље дораде - представља вриједност продате робе, обрачунате по набавној вриједности укључујући и трошкове превоза и порезе на производе, као што су акцизе. ПДВ је искључен из обрачуна вриједности, а приказује се под одговарајућом ставком у Табели 9. Такође, и нетрговачка предузећа приказују набавну вриједност продате робе, за сировине и друге материјале која су препродала без икакве даље дораде.

02.03 Трошкови горива и енергије - обухватају укупну вриједност енергената (струја, гас, нафта, бензин итд.) набављених у току референтног периода. Не обухватају се енергенти купљени као сировине или за препродају у истом стању у којем су набављени. Набавке се исказују по набавној вриједности, без ПДВ.

02.04 Трошкови производних услуга - обухватају трошкове услуга трећих лица на: изради и доради властитих учинака, поправкама и одржавању, инсталационим радовима (осим за капитална добра); трошкове транспорта (искључујући оне који су укључени у износе под шифрама 20.01, 20.02, и 20.03); ППТ трошкове; трошкове закупнина, сајмова, рекламе и пропаганде, истраживања и развоја; консултантске, компјутерске, савјетодавне, правне, рачуноводствене и сл. трошкове; трошкове накнада за коришћење лиценци, патената, софтвера, ауторских права и сл.; трошкове премија осигурања (годишњи износ плаћених премија свих врста осигурања: осигурање од посљедица незгоде, повреда на раду и професионалних обољења, осигурања моторних и других возила, осигурање робе у превозу, имовине од пожара и других опасности и других врста неживотног осигурања); текуће трошкове одлагања отпада; трошкове банкарских услуга (искључујући камате); трошкове запослених путем агенција за запошљавање и осталих спољних сарадника (накнаде по уговорима о привременим и повременим пословима које послодавац закључује са агенцијама за посредовање и физичким лицима); трошкове ренте и оперативног лизинга (годишњи износ трошкова по основу уговора о закупу основних средстава: опреме, пословног, складишног, канцеларијског и другог простора, земљишта и сл.) и остале непоменуте услуге (укључују све текуће издатке плаћене за услуге трећим лицима које нису обухватиле претходне ставке).

02.05 Трошкови запосленика - представљају укупне бруто зараде и накнаде зарада за запослене према платној листи - податак је једнак збирном податку у Табели 5 „Трошкови запослених“. Погледати упутство дато уз Табелу 5.

02.08 Остали нематеријални трошкови пословања – обухватају: трошкове накнада (службено путовање, коришћење сопственог возила у службене сврхе, смјештај и исхрану на терену, накнаде трошкова послодавцима и другим физичким лицима које нису запослене, солидарна и друга давања лицима које нису запослене); трошкове стручног усавршавања (обухватају и стипендије и кредите ученицима и студентима); трошкове репрезентације; чланарине, административне таксе и друге оперативне трошкове (све текуће издатке које нису обухватиле претходне ставке, а који немају карактер финансијских и ванредних расхода).

02.09 Порези на производе, осим ПДВ и увозних пореза - укључују порезе на производе, који се плаћају на количину или вриједност производа и услуга произведених или размјењених (искључујући ПДВ и порезе на увоз). Укључују: порезе на специфичне производе, таксене марнице, правне документе, трошкове регистрације, порезе за рекламу итд.

02.10 Остали индиректни порези на производњу - плаћају се на производне дјелатности независно од количине или вриједности произведених производа или услуга. Они укључују: порезе плаћене на имовину или употребу земљишта, зграда или других објеката који се користе у производним дјелатностима, порезе на коришћење фиксног капитала, порезе плаћене за прибављање професионалних и пословних лиценци, порезе плаћене за загађење околине које стварају производне дјелатности итд.

02.00.01 Плаћања подуговарачима за испоручене производе и услуге или рад (за грађевинарство и индустрију) – дио су укупних плаћања, која врши јединица трећој страни у замјену за испоручене производе, услуге или рад у подуговарачком односу.

ТАБЕЛА 03. – ПРОМЈЕНЕ НА ЗАЛИХАМА РЕПРОМАТЕРИЈАЛА И РОБЕ

03.01 и 03.02 Подаци се преузимају из Биланса стања, упоређује се стање на почетку и крају пословне године.

ТАБЕЛА 04. – ЗАПОСЛЕНОСТ

04.01 до 04.04 Годишњи просјек броја запослених према појединачним категоријама статуса у запослености - израчунава се тако што се за сваку категорију сабира број запослених на крају сваког мјесеца и дијели са дванаест. Укључују се и запослени према приправничком уговору, уговору о замјени привремено одсутног радника, сезонски радници, као и радници који раде скраћено радно вријеме. За сваку категорију треба исказати (од укупног броја) и годишњи просјек запослених жена. Подаци о броју запослених укључују и раднике који су привремено одсутни са посла због болести, одмора и раднике који су вишак. Искључују се радници који раде у иностранству и који нису резиденти у БиХ.

04.01 до 04.04 Одрађени радни часови – укључују укупан број стварно одрађених часова током читаве године (редовно радно вријеме, прековремени рад, рад недјељом и празницима и рад ноћу) за сваку категорију према статусу у запослености. Искључују се часови који су плаћени, али нису одрађени због празника, болести итд.

ТАБЕЛА 05. – ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИКА - обухватају све зараде и накнаде које запосленици остваре за обављени рад и вријеме проведено на послу, доприносе за социјално осигурање који терете запосленике, доприносе за социјално осигурање који терете послодавце и порезе на зараде и накнаде. Различите компоненте ове табеле, шифре 05.01 до 05.05 анализирају трошкове запосленика који су настали у референтној години. Укупан износ, шифра 05.00, једнак је истоименој ставци у Табели 2 (Бруто трошкови запосленика, шифра 02.05).

05.01 Плате и накнаде запосленика– укључују основну плату и друга слична давања која већ нису укључена у основну плату (подјела добитка, прековремени рад, рад празницима, недјељом и државним празницима, вјерске празнике, тринаесту плату и друга плаћања, плаћања у натура).

05.04 Остали трошкови запосленика који се третирају као лична примања - обухватају: тзв. топли оброк, накнаде трошкова за превоз на посао/са посла, отпремнине, јубиларне накнаде, регрес и сл. То укључује све накнаде зарада и сва друга примања запосленика која су изједначена са зарадом. Трошкови који се односе на запослено особље које ради у иностранству и које није резидентно у БиХ, морају се искључити из трошкова запосленика, а укључити у остале нематеријалне трошкове пословања, ставка 02.08 у Табели 2.

ТАБЕЛА 06. СПОЉНИ САРАДНИЦИ И ЊИХОВИ ТРОШКОВИ

06.01 и 06.02 Спољни сарадници и њихови трошкови - привремени и повремени радници, радници по уговору (запослени путем агенција за запошљавање или на други начин) не третирају се у обрачунима на исти начин као запосленици фирме и стога се подаци о њиховом броју, одрађеним часовима и трошковима морају исказати посебно. За израчунавање годишњег просјека броја радника и одрађених часова погледати упутство уз Табелу 04. Трошкови спољних сарадника су дио трошкова производних услуга (Табела 02, шифра 02.04.12)

ТАБЕЛА 07. – ОСТВАРЕНЕ БРУТО ИНВЕСТИЦИЈЕ У МАТЕРИЈАЛНА И НЕМАТЕРИЈАЛНА СТАЛНА СРЕДСТВА

– представљају трошкове набавке нових и коришћених сталних средстава, трошкове одржавања и ванредних поправки на већ стеченим капиталним средствима (да би се продужио вијек трајања или да би се побољшала продуктивност). Набавка сталних средстава (и улагања у њихову изградњу) вреднује се по набавној вриједности, према фактурама примљеним од добављача тј. извођача радова. Код дугорочних уговора о изградњи, инвестиције би требало приказати у пропорцији са степеном извршења уговорених радова (привремене ситуације). У износ набавне вриједности треба укључити све индиректне порезе, таксе и накнаде (изузев ПДВ-а), који су плаћени по основу набавке тј. изградње. Такође, треба укључити и трошкове који су настали везано за набавку (планирање, транспорт, монтажа, тестирање итд.), али не и оне који се односе на финансирање инвестиција (плаћене камате, провизије итд.). Дати аванси за набавку сталних средстава, као и плаћања за добра купљена и фактурисана у претходној години су искључена. Накнадне корекције набавне вриједности и расходовање основних средстава се не обухватају. У стицање сталних средстава мора се укључити и вриједност сталних средстава које је произвела фирма за своју употребу као и ванредно одржавање које је урадила сама фирма (Табела 01, шифра 01.03). Вриједност се одређује на основу трошкова укључених у такву производњу или поправке, погледати објашњење уз шифру 01.03. Средства које је фирма стекла као резултат преузимања или спајања са другим фирмама се не укључују.

ТАБЕЛА 08. – ИНВЕСТИЦИЈЕ И ТЕКУЋИ ТРОШКОВИ ЗА ЗАШТИТУ ОКОЛИНЕ

– инвестиције у заштиту околине (шифре **08.01 и 08.02**), уколико их је било у референтном периоду, представљају дио укупних инвестиција приказаних у Табели 07. Вриједност инвестиција је потребно разврстати према врстама активности на заштити околине. Текуће трошкове за заштиту околине (шифра **08.03**) такође треба приказати према активностима.

ТАБЕЛА 09. – ОСТАЛИ ПОДАЦИ

- који се у овој табели траже, користиће се у комбинацији са подацима из претходних табела, за израчунавање економских података и индикатора који ће дати комплетнију слику за више нивое статистичког агрегирања. Из назива већине ставки (те из придружених конта) јасан је садржај па их није потребно даље објашњавати.

09.13 Приходи од продаје материјалних сталних средстава (дезинвестиције)

- обухватају остварени годишњи износ од продаје свих врста материјалних сталних средстава за обављање дјелатности. Обрачун се врши по продајној цијени, а не по рачуноводственој вриједности, после одбитка свих трошкова продаје и преноса власништва.

ТАБЕЛА 10. РЕТРОСПЕКТИВНИ ПОДАЦИ ЗА ПРЕДУЗЕЋЕ / ФИРМУ ЗА 2008. ГОДИНУ

10.01 Број запослених (годишњи просјек) за претходну годину обрачунава се на исти начин као и за референтну годину. (видјети упуте за Табелу 04. Запосленост, шифра 04.00)

10.02 Приходи из продаје производа, услуга и роба за претходну годину обрачунавају се на исти начин као и за референтну годину. (видјети упуте за Табелу 01. Приходи из редовне дјелатности, шифра 01.00)

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ СПС-С / 2009 УПИТНИКА

ОПШТА УПУТСТВА

Упутством су посебно објашњене само ставке из Упитника које би могле бити тумачене на различите начин. За остале ставке нису дата детаљнија тумачења пошто њихов садржај произилази из самог назива. Као помоћни индикатори у Упитнику су за већину ставки наведени бројеви конта из аналитичког контног плана, под којим се оне воде у рачуноводственим евиденцијама. За одређене податке потребно је да извршите додатне обрачуне или урадите до најбоље могуће процјене. Субјекти који су у 2009. години имали статусне промјене требају обезбједити податке за цијелу годину.

ТАБЕЛА 01. – ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

01.01 Приходи од продаје властитих производа и услуга - укључују укупан годишњи приход остварен од обављања дјелатности (продаја властитих готових производа и извршених услуга). Укључени су сви трошкови који се зарачунавају клијентима (транспорт, паковање, осигурање, итд.) и сви индиректни порези осим ПДВ који је фактурисан клијентима.

01.02 Приходи од продаје робе за препродају - укључују укупан годишњи приход од обављених трговачких активности. Укључују се и приходи од препродаје добара обављене од стране фирме које се не баве трговином, али које повремено продају робу, сировине и друге материјале, а да на њима нису вршиле никакве дораде. Вриједност нето продаје укључује све трошкове који се стављају на терет купца (превоз, паковање, осигурање и др.), чак и када су ови трошкови приказани одвојено у факури. Приходи од продаје приказују се без рабата, попушта, каса-сконта, акциза, ПДВ-а и осталих пореза који се наплаћују уз продате производе.

01.03 Приходи од активирања учинака – стална средства за властите потребе - представљају вриједност сталних средстава изграђених или развијених за властиту употребу од стране фирме, као и вриједност поправки и ванредног одржавања властитих постројења и опреме, које је обавила сама фирма. Вредновање се врши по произвођачким цијенама, тј. према трошковима који су настали током обављања радова. Ови трошкови укључују: трошкове материјала за израду, помоћног и потрошног материјала; трошкове рада и разне друге трошкове.

01.04 Субвенције - укључују само субвенције примљене од државе или других јавних органа са циљем утицаја на ниво производње или цијена производа или услуга. Нису укључене субвенције за капитални рачун и износи који се односе на ослобађање од трошкова социјалног осигурања.

01.06 Други пословни приходи - укључују приходе од закупнина, приходе од ројалитета и патената и друге пословне приходе који не спадају у финансијске и ванредне приходе. Одређени финансијски приходи приказани су у Табели 9.

01.07 Промјене на залихама готових производа и производње у току - повећање или смањење залиха готових производа и производње у току преузима се из Биланса успјеха.

01.00.01 - Приходи остварени на основу подуговарања (за грађевинарство и индустрију) – дио су укупних прихода из редовне дјелатности, који је јединица остварила пружењем услуга трећој страни у подуговарачком односу.

ТАБЕЛА 02.– ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ

02.01 Трошкови набавке сировина и материјала, потрошних и помоћних материјала - обухватају укупну вриједност набављених (а не потрошених) сировина, основног и потрошног материјала, ситног инвентара, алата, резервних дијелова и помоћног материјала (амбалажа, материјал за чишћење и текуће одржавање, канцеларијски материјал и сл.) набављених у току обрачунског периода. Ова ставка укључује и трошкове материјала настале у вези са производњом инвестиција за властиту употребу, као и редовно и ванредно одржавање основних средстава које фирма обавља за властити рачун.

Вриједност набавки треба да буде исказана без ПДВ фактурисаног од стране добављача, али са трошковима који су настали до мјеста складиштења. Одбитни ПДВ за набавку сировина и материјала приказује се под одговарајућом ставком у Табели 9.

02.02 Набавна вриједност продате робе без даље дораде - представља вриједност продате робе, обрачунате по набавној вриједности укључујући и трошкове превоза и порезе на производе, као што су акцизе. ПДВ је искључен из обрачуна вриједности. Такође, и нетрговачка предузећа приказују набавну вриједност продате робе, за сировине и друге материјале које су препродала без икакве даље дораде.

02.03 Трошкови горива и енергије - обухватају укупну вриједност енергената (струја, гас, нафта, бензин итд.) набављених у току референтног периода. Не обухватају се енергенти купљени као сировине или за препродају у истом стању у којем су набављени. Набавке се исказују према набавној вриједности, без ПДВ.

02.04 Трошкови производних услуга - обухватају трошкове услуга трећих лица на: изради и доради властитих учинака, поправкама и одржавању, инсталационим радовима (осим за капитална добра); трошкове транспорта; ППТ трошкове; трошкове закупнина, сајмова, рекламе и пропаганде, истраживања и развоја; консултантске, компјутерске, савјетодавне, правне, рачуноводствене и сл. трошкове; трошкове накнада за коришћење лиценци, патената, софтвера, ауторских права и сл.; трошкове премија осигурања (годишњи износ плаћених премија свих врста осигурања: осигурање од посљедица незгоде, повреда на раду и професионалних обољења, осигурања моторних и других возила, осигурање робе у превозу, имовине од пожара и других опасности и других врста неживотног осигурања); текуће трошкове одлагања отпада; трошкове банкарских услуга (искључујући камате); трошкове запослених путем агенција за запошљавање и осталих спољних сарадника (накнаде по уговорима о привременим и повременим пословима које послодавац закључује са агенцијама за посредовање и физичким лицима); трошкове ренте и оперативног лизинга (годишњи износ трошкова по основу уговора о закупу основних средстава: опреме, пословног, складишног, канцеларијског и другог простора, земљишта и сл.) и остале непоменуте услуге (укључују све текуће издатке плаћене за услуге трећим лицима које нису обухватиле претходне ставке).

02.05 Трошкови запосленика - представљају укупне бруто зараде и накнаде зарада за запослене према платној листи - податак је једнак збирном податку у Табели 5 „Трошкови запосленика“. Погледати упутство дато уз Табелу 5.

02.08 Остали нематеријални трошкови пословања – обухватају: трошкове накнада (службено путовање, коришћење сопственог возила у службене сврхе, смјештај и исхрану на терену, накнаде трошкова послодавцима и другим физичким лицима које нису запослене, солидарна и друга давања лицима које нису запослене); трошкове стручног усавршавања (обухватају и стипендије и кредите ученицима и студентима); трошкове репрезентације; чланарине, административне таксе и друге оперативне трошкове (све текуће издатке које нису обухватиле претходне ставке, а који немају карактер финансијских и ванредних расхода).

02.09 Порези на производе, осим ПДВ и увозних пореза - укључују порезе на производе, који се плаћају на количину или вриједност производа и услуга произведених или размијењених (искључујући ПДВ и порезе на увоз). Укључују: порезе на специфичне производе, таксене маркице, правне документе, трошкове регистрације, порезе за рекламу итд.

02.10 Остали индиректни порези на производњу - плаћају се на производне дјелатности независно од количине или вриједности произведених производа или услуга. Они укључују: порезе плаћене на имовину или употребу земљишта, зграда или других објеката који се користе у производним дјелатностима, порезе на коришћење фиксног капитала, порезе плаћене за прибављање професионалних и пословних лиценци, порезе плаћене за загађење околине које стварају производне дјелатности итд.

02.00.01 Плаћања подуговарачима за испоручене производе и услуге или рад (за грађевинарство и индустрију) – дио су укупних плаћања која врши јединица трећој страни у замјену за испоручене производе, услуге или рад у подуговарачком односу.

ТАБЕЛА 03. – ПРОМЈЕНЕ НА ЗАЛИХАМА РЕПРОМАТЕРИЈАЛА И РОБЕ - Подаци се преузимају из Биланса стања.

ТАБЕЛА 04. – ЗАПОСЛЕНОСТ

04.00.01 Годишњи просјек броја запослених по појединачним категоријама статуса у запослености - израчунава се тако што се за сваку категорију сабира број запослених на крају сваког мјесеца и дијели са дванаест. Укључују се и запослени по приправничком уговору, уговору о замјени привремено одсутног радника, сезонски радници, као и радници који раде скраћено радно вријеме. Подаци о броју запослених укључују и раднике који су привремено одсутни са посла због болести, одмора и раднике који су вишак. Искључују се радници који раде у иностранству и који нису резиденти у БиХ.

04.00.02 Одрађени радни часови – укључују укупан број стварно одрађених часова током читаве године (редовно радно вријеме, прековремени рад, рад недјељом и празницима и рад ноћу) за сваку категорију према статусу у запослености. Искључују се часови који су плаћени, али нису одрађени због празника, болести итд.

ТАБЕЛА 05. – ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИКА - обухватају све зараде и накнаде које запосленици остваре за обављени рад и вријеме проведено на послу, доприносе за социјално осигурање који терете запосленике, доприносе за социјално осигурање који терете послодавце и порезе на зараде и накнаде. Укупан износ, шифра 05.00, једнак је истоименој ставци у Табели 2 (Бруто трошкови запосленика, шифра 02.05).

05.01 Плате и накнаде запосленика – укључују основну плату и друга слична давања која већ нису укључена у основну плату (подјела добитка, прековремени рад, рад празницима, недјељом и државним празницима, вјерске празнике, тринаесту плату и друга плаћања, плаћања у натура).

05.04 Остали трошкови запосленика који се третирају као лична примања - обухватају: тзв. топли оброк, накнаде трошкова за превоз на посао/са посла, отпремнине, јубиларне накнаде, регрес и сл. То укључује све накнаде зарада и сва друга примања запослених која су изједначена са зарадом. Трошкови који се односе на запослене који раде у иностранству и нису резидентни у БиХ, морају се искључити из трошкова запослених, а укључити у остале нематеријалне трошкове пословања, ставка 02.08 у Табели 2.

ТАБЕЛА 06. - СПОЉНИ САРАДНИЦИ И ЊИХОВИ ТРОШКОВИ - привремени и повремени радници, радници по уговору (запослени путем агенција за запошљавање или на други начин) не

третирају се у обрачунима на исти начин као запосленици фирме и стога се подаци о њиховом броју, одрађеним часовима и трошковима морају исказати посебно. Трошкови спољних сарадника су дио трошкова производних услуга (Табела 02.)

ТАБЕЛА 07. – ОСТВАРЕНЕ БРУТО ИНВЕСТИЦИЈЕ У МАТЕРИЈАЛНА И НЕМАТЕРИЈАЛНА СТАЛНА СРЕДСТВА

– представљају трошкове набавке нових и коришћених сталних средстава, трошкове одржавања и ванредних поправки на већ стеченим капиталним средствима (да би се продужио вијек трајања или да би се побољшала продуктивност). Набавка сталних средстава (и улагања у њихову изградњу) вреднује се по набавној вриједности, према фактурама примљеним од добављача тј. извођача радова. Код дугорочних уговора о изградњи, инвестиције би требало приказати у пропорцији са степеном извршења уговорених радова (привремене ситуације). У износ набавне вриједности треба укључити све индиректне порезе, таксе и накнаде (изузев ПДВ-а), који су плаћени по основу набавке тј. изградње. Такође, треба укључити и трошкове који су настали везано за набавку (планирање, транспорт, монтажа, тестирање итд.), али не и оне који се односе на финансирање инвестиција (плаћене камате, провизије итд.). Дати аванси за набавку сталних средстава, као и плаћања за добра купљена и фактурисана у претходној години су искључена. Накнадне корекције набавне вриједности и расходовање основних средстава се не обухватају. У стицање сталних средстава мора се укључити и вриједност сталних средстава које је произвела фирма за своју употребу, као и ванредно одржавање које је урадила сама фирма (Табела 01, шифра 01.03). Вриједност се одређује на основу трошкова укључених у такву производњу или поправке, погледати објашњење уз шифру 01.03.

Средства која је фирма стекла као резултат преузимања или спајања са другим фирмама се не укључују.

ДОДАТАК 4
СПС контроле

ГОДИШЊЕ СТРУКТУРНО ПОСЛОВНО СТАТИСТИЧКО ИСТРАЖИВАЊЕ СПС (2009)

ОПИС ФОРМАЛНИХ, ЛОГИЧКИХ И РАЧУНСКИХ КОНТРОЛА КОЈЕ ПОЈЕДИНИ ПОДАЦИ СПС УПИТНИКА ТРЕБАЈУ ЗАДОВОЉИТИ ПРИ УНОСУ У МБП

ТИП ПОДАТКА: За сваки податак је одређен тип (Т = текстуални податак; N = нумерички податак; D= датум у одређеном формату)

ОБАВЕЗНОСТ УНОСА ПОДАТКА: O = обавезан унос када податак мора бити уписан; M = могућ унос ако податак не мора бити уписан

БРОЈ ГРЕШКЕ: ако постављени услови нису задовољени јавити грешку под одређеним бројем или шифром
ТИП ГРЕШКЕ: H = hard не дозволити унос податка; S = soft дозволити унос податка па ићи на други (слиједећи) ниво контроле

ШИФРА	НАЗИВ ПОДАТКА	Тип податка	Обавезност уноса	ОПИС КОНТРОЛЕ ПОДАТКА Услови који морају бити задовољени	ДОДАТНА КОНТРОЛА ИЛИ ОПИС ПОДАТКА	БРОЈ ГРЕШКЕ	ТИП ГРЕШКЕ
-------	---------------	-------------	------------------	---	-----------------------------------	-------------	------------

А: ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕЋУ ЗА КОЈЕ СЕ ПОДНОСИ ИЗВЈЕШТАЈ

1.)	Назив предузећа						
	- предштампани	T	O	уписан назив пословног субјекта из СГР			H
	- поправљени	T	M	поље је празно ако нису уписани шифра и датум промјене			H
	- шифра промјене	N	M	могуће вриједности су: празно, 1 или 2	поље је празно ако податак није поправљен; 1 или 2 ако је поправљен		H
	- датум промјене	D	M	датум промјене мора бити уписан ако је шифра промјене 2	могуће вриједности су 1-12 за мјесеце и 1996 - 2009. за године		H
2.)	МБРЈ	N	O у РС	предштампан 8- цифрени број, обавезан само у РС			H
3.)	Идентификациони број	N	O у ФБиХ	предштампан 13- цифрени број, обавезан у ФБиХ у РС могућ			H
4.)	Адреса и општина						
	- предштампани	T	O	уписани адреса и општина пословног субјекта из СГР			H
	- поправљени	T	M	поље је празно ако није уписана шифра и датум промјене; одвојити шифру општине од назива и предвидјети само унос шифре	обавезна контрола шифре према шифарнику општине		H
	- шифра промјене	N	M	могуће вриједности су: празно, 1 или 2	поље је празно ако податак није поправљен; 1 или 2 ако је поправљен		H
	- датум промјене	D	M	датум промјене мора бити уписан ако је шифра промјене 2	могуће вриједности су 1-12 за мјесеце и 1996 - 2009. за године		H
5.)	Дјелатност						
	- прештампана	T	O	уписани назив и шифра дјелатности пословног субјекта из СГР			H
	- поправљени назив	T	M	поље је празно ако нису уписани шифра и датум промјене			H
	- поправљена шифра главне дјелатности	N	M	поље је празно ако нису уписани шифра и датум промјене	обавезна контрола шифре дјелатности према КД		H
	- шифра промјене	N	M	могуће вриједности су: празно, 1 или 2	поље је празно ако податак није поправљен; 1 или 2 ако је поправљен		H
	- датум промјене	D	M	датум промјене мора бити уписан ако је шифра промјене 2	могуће вриједности 1-12 за мјесеце и 1996 - 2009. за године		H
6.)	Опис садашње главне дјелатности	T	M	текст описа главне дјелатности не мора бити уписан			S
	- шифра главне дјелатности	N		ако је уписан опис дјелатности мора бити уписана и шифра дјелатности	обавезна контрола шифре дјелатности према КД		S

7.)	Опис најважније споредне дјелатности	T	M	текст описа споредне дјелатности не мора бити уписан			S
	- шифра споредне дјелатности	N	M	ако је уписан опис дјелатности мора бити уписана и шифра дјелатности	обавезна контрола шифре дјелатности према КД		S
8.)	Број локалних јединица на дан	N	M	поље може бити празно			S
9.)	Број запослених на дан	N	O	могући су бројеви од 1 до 3000	податак може одступати + 20 % од податка на ставци 04.00.01		S
10.)	Статус предузећа						
	- модалитети	N	O	мора бити уписан један број: 1 или 2 или 3	ако није уписано онда уписати 1		S
	- датум	D	O	мора бити уписан датум	могуће године су 1900. до 2009.		S
11.)	Реструктурирање						
	- модалитети	N	O	мора бити уписан један број од 1 до 7	ако није уписано онда уписати 7		S
	- датум	D	M	датум мора бити уписан за модалитете 1 до 6	за модалитет 7 не може бити уписан датум		S
12.)	Ко води рачуноводство предузећа	N	O	мора бити уписан само један број: 1 или 2 или 3;	ако није уписано онда уписати 1		S

Табела 01. ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

01.01.00	Приходи од продаје властитих производа и услуга	N	O	податак мора бити мањи или једнак податку 01.00.00	ако је шифра "1" код питања 10 податак мора бити већи од нуле (изузетак је ако је нека ставка од 01.02. до 01.06. већа од нуле)		H
01.02.00	Приходи од продаје робе	N	M	податак за свако поље мора бити мањи од податка под 01.00.00			S
01.03.00	Приходи од активирања учинака						S
01.04.00	Субвенције на производе						S
01.05.00	Субвенције на производњу						S
01.06.00	Други пословни приходи						S
01.07.00	Промјене на залихама готових производа	N	M	податак мора бити мањи од податка 01.00.00	податак може бити негативан (-)		S
01.08.00	Промјене на залихама производње у току	N	M	податак мора бити мањи од податка 01.00.00	податак може бити негативан (-)		S
01.00.00	УКУПНО ПРИХОДИ	N	O	податак једнак збиру свих ставки од 01.01.00 до 01.08.00			H
01.00.01	Од тога - Приходи остварени на бази подуговарања <i>(за подручје грађевинарства и индустрије)</i>	N	M	податак мора бити мањи или једнак податку 01.00.00	чешћа појава за дјелатности грађевинарства и индустрије; није обавезан за остале дјелатности		H

Табела 02. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ

02.01.00	Трошкови набавке материјала	N	O	податак је мањи од податка 01.00.00	податак мора бити већи од нуле ако предузеће има приходе тј. податак под ставком 01.00.00		H	
02.02.00	Набавна вриједност продате робе	N	O	податак је мањи од податка под 02.00.00			S	
02.03.00	Трошкови горива и енергије	N	O	податак је мањи од податка под 02.00.00			S	
02.04.00	Трошкови производних услуга	N	O	податак је једнак збиру свих података од 02.04.01. до 02.04.14.	податак је мањи од податка под 02.00.00		H	
02.04.01	- Услуге трећих лица на изради учинака	N	M	податак је мањи од збирног податка под ставком 02.04.00; једнак је само у случају да је он једини члан у том збиру			S	
02.04.02	- Услуге редовног одржавања	N	M				S	
02.04.03	- Транспортне услуге	N	M				S	
02.04.04	- Услуге поште и телекомуникација	N	M				S	
02.04.05	- Услуге рекламе, пропаганде	N	M				S	
02.04.06	- Услуге истраживања и развоја	N	M				S	
02.04.07	- Компјутерске и сродне, савјетодавне и сл.	N	M				S	
02.04.08	- Трошкови премија осигурања	N	M				S	
02.04.09	- Ројалитети, трошкови за кориштење лиценци	N	M				S	
02.04.10	- Трошкови отпада и трошкови воде	N	M				S	
02.04.11	- Трошкови платног промета	N	M				S	
02.04.12	- Спољни сарадници	N	M			податак је једнак збиру података 06.01.04 + 06.02.04		S
02.04.13	- Трошкови ренте и оперативног лизинга	N	M					S
02.04.14	- Трошкови осталих непоменутих услуга	N	M					S
02.05.00	Трошкови запослених	N	O	податак је једнак податку под ставком 05.00.00			H	
02.06.00	Трошкови амортизације	N	O	податак је мањи од податка под 02.00.00			H	
02.07.00	Резерве за ризике и друге намјене	N	M	податак је мањи од податка под 02.00.00			S	
02.08.00	Остали нематеријални трошкови пословања	N	O	податак је једнак збиру свих података од 02.08.01. до 02.08.06.	податак је мањи од податка под 02.00.00		S	
02.08.01	- Трошкови накнада	N	M	сваки податак је мањи од податка под ставком 02.08.00; једнак је само у случају да је он једини сабирак у том збиру			S	
02.08.02	- Трошкови стручног усавршавања	N	M				S	
02.08.03	- Трошкови репрезентације	N	M				S	
02.08.04	- Чланарине	N	M				S	
02.08.05	- Административне таксе	N	M				S	
02.08.06	- Други оперативни трошкови	N	M				S	
02.09.00	Порези на производе осим ПДВ и увозних	N	M	податак је мањи од податка 02.00.00			S	
02.10.00	Остали индиректни порези на производњу	N	M	податак је мањи од податка 02.00.00			S	
02.00.00	УКУПНО ТРОШКОВИ	N	O	податак је једнак збир података (02.01+ 02.02+ 02.03+ 02.04+ 02.05+ 02.06+ 02.07+ 02.08+ 02.09+ 02.10)			H	
02.00.01	Од тога - Плаћања подуговорачима за испоручене производе и услуге или рад	N	M	податак мора бити мањи од податка 02.00.00			H	

Табела 03. ПРОМЈЕНЕ НА ЗАЛИХАМА РЕПРОМАТЕРИЈАЛА И РОБЕ - НЕТО

03.01.00	Промјене на залихама репроматеријала	N	O	Податак је мањи од податка 02.01.00	податак може бити негативан (-)		S
03.02.00	Промјене на залихама робе	N	O	Податак је мањи од податка 02.02.00	податак може бити негативан (-)		S

Табела 04. ЗАПОСЛЕНОСТ

04.01	Неплаћена лица - власници, сувласници који раде у предузећу						
04.01.01	- укупан број	N	O	укупан број мора бити мањи од збира 04.00.01; једнак је само у случају да је он једини члан у том збиру			H
04.01.02	- од тога жене	N	M	број жена мора бити мањи или једнак од 04.00.01 и мањи или једнак од 04.00.02			H
04.01.03	- одрађени часови	N	O	број часова мора бити мањи од збира 04.00.03; једнак само у случају да је он једини члан у том збиру	ако је број запослених већи од нуле онда и одрађени часови морају бити већи од нуле и обрнуто		H
04.02	Неплаћена лица - чланови породице						
04.02.01	- укупан број	N	O	укупан број мора бити мањи од збира 04.00.01; једнак је само у случају да је он једини члан у том збиру			H
04.02.02	- од тога жене	N	M	број жена мора бити мањи или једнак од 04.00.01 и мањи или једнак од 04.00.02			H
04.02.03	- одрађени часови	N	O	број часова мора бити мањи од збира 04.00.03; једнак само у случају да је он једини члан у том збиру	ако је број запослених већи од нуле онда и одрађени часови морају бити већи од нуле и обрнуто		H
04.03	Плаћени запосленици - руководићи и административни радници						
04.03.01	- укупан број	N	O	укупан број мора бити мањи од збира 04.00.01; једнак је само у случају да је он једини члан у том збиру			H
04.03.02	- од тога жене	N	M	број жена мора бити мањи или једнак од 04.00.01 и мањи или једнак од 04.00.02			H
04.03.03	- одрађени часови	N	O	број часова мора бити мањи од збира 04.00.03; једнак само у случају да је он једини члан у том збиру	ако је број запослених већи од нуле онда и одрађени часови морају бити већи од нуле и обрнуто		H
04.04	Плаћени запосленици - остали радници						
04.04.01	- укупан број	N	O	укупан број мора бити мањи од збира 04.00.01; једнак је само у случају да је он једини члан у том збиру			H
04.04.02	- од тога жене	N	M	број жена мора бити мањи или једнак од 04.00.01 и мањи или једнак од 04.00.02			H
04.04.03	- одрађени часови	N	O	број часова мора бити мањи од збира 04.00.03; једнак само у случају да је он једини члан у том збиру	ако је број запослених већи од нуле онда и одрађени часови морају бити већи од нуле и обрнуто		H
04.05	Плаћени запосленици - запосленици који раде код куће						
04.05.01	- укупан број	N	O	укупан број мора бити мањи од збира 04.00.01; једнак је само у случају да је он једини члан у том збиру			H
04.05.02	- од тога жене	N	M	број жена мора бити мањи или једнак од 04.00.01 и мањи или једнак од 04.00.02			H
04.05.03	- одрађени часови	N	O	број часова мора бити мањи од збира 04.00.03; једнак само у случају да је он једини члан у том збиру	ако је број запослених већи од нуле онда и одрађени часови морају бити већи од нуле и обрнуто		H

04.00	Запосленост, укупно						
04.00.01	- укупан број	N	O	укупан број запослених једнак збиру (04.01.01+ 04.02.01+ 04.03.01+ 04.04.01+ 04.05.01)	податак може одступати ± 20 % од податка код питања 9		H
04.00.02	- од тога жене	N	M	укупан број жена једнак је збиру (04.01.02+ 04.02.02+ 04.03.02+ 04.04.02+ 04.05.02)			H
04.00.03	- одрађени часови	N	O	укупан број часова једнак је збиру (04.01.03+ 04.02.03+ 04.03.03+ 04.04.03+ 04.05.03)	ако је број запослених већи од нуле онда и одрађени часови морају бити већи од нуле и обрнуто		H

Табела 05. ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИКА

05.01	Нето плате и накнаде запосленика	N	O	податак мора бити мањи од податка под 05.00	не може бити нула ако има запослених на некој ставци од 04.03.01 до 04.05.01		H
05.02	Доприноси који терете запосленике	N	O	податак мора бити мањи од податка под 05.00			H
05.03	Порези на плате	N	M	податак мора бити мањи од податка под 05.00			H
05.04	Остали трошкови запосленика, лична примања	N	M	податак мора бити мањи од податка под 05.00			H
05.05	Доприноси који терете послодавца	N	O ФБиХ	податак мора бити мањи од податка под 05.00	у ФБиХ обавезан податак ако има запослених на некој ставци од 04.03.01 до 04.05.01 у РС ово поље треба бити празно; али ако има податак		H
05.00	УКУПНО ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИКА	N	O	податак је једнак збиру података од 05.01 до 05.05	ако је збир података (04.03.01+04.04.01+04.05.01) већи од нуле тада и овај податак мора бити већи од нуле		H

Табела 06. СПОЉНИ САРАДНИЦИ И ЊИХОВИ ТРОШКОВИ

06.01	Спољни сарадници ангажовани преко агенција						
06.01.01	- број сарадника	N	M	податак мора постојати ако има податак под 06.01.03 и/или 06.01.04			
06.01.02	- број жена	N	M	податак мора бити мањи од податка 06.01.01			
06.01.03	- одрађени часови	N	M	податак мора постојати ако има податак под 06.01.01 и/или 06.01.04			
06.01.04	- трошкови	N	M	податак мора постојати ако има податак под 06.01.01 и 06.01.03	податак је мањи или једнак податку 02.04.12		H
06.02	Остали спољни сарадници						
06.02.01	- број сарадника	N	M	податак мора постојати ако има податак под 06.02.03 и/или 06.02.04			
06.02.02	- број жена	N	M	податак мора бити мањи од податка 06.02.01			
06.02.03	- одрађени часови	N	M	податак мора постојати ако има податак под 06.02.01 и/или 06.02.04			
06.02.04	- трошкови	N	M	податак мора постојати ако има податак под 06.02.01 и/или 06.02.03	податак је мањи или једнак податку 02.04.12		H

Табела 07. ОСТВАРЕНЕ БРУТО ИНВЕСТИЦИЈЕ У МАТЕРИЈАЛНА И НЕМАТЕРИЈАЛНА СТАЛНА СРЕДСТВА

07.01.00	Укупне инвестиције у материјална средства	N	M	податак је једнак збиру свих података од 07.01.01 до 07.01.06	податак мора бити мањи или једнак податку 07.00.00		H
07.01.01	- Набавка земљишта и унапређење земљишта	N	M	податак мора бити мањи од податка 07.01.00	податак је једнак податку 07.01.00 само ако је он једини члан у збиру		H
07.01.02	- Набавка постојећих зграда и објеката	N	M	податак мора бити мањи од податка 07.01.00	податак је једнак податку 07.01.00 само ако је он једини члан у збиру		H
07.01.03	- Набавка новоизграђених зграда и објеката	N	M	податак мора бити мањи од податка 07.01.00	податак је једнак податку 07.01.00 само ако је он једини члан у збиру		H
07.01.04	- Доградња, реконструкција и побољшања	N	M	податак мора бити мањи од податка 07.01.00	податак је једнак податку 07.01.00 само ако је он једини члан у збиру		H

07.01.05	- Набавку нових машина, опреме и средстава	N	M	податак мора бити мањи од податка 07.01.00	податак је једнак податку 07.01.00 само ако је он једини члан у збиру		H
07.01.06	- Набавка коришћених машина, опреме	N	M	податак мора бити мањи од податка 07.01.00	податак је једнак податку 07.01.00 само ако је он једини члан у збиру		H
07.02.00	Инвестиције у нематеријална средства	N	M	податак мора бити мањи или једнак податку 07.00.00			H
07.00.00	УКУПНО ИНВЕСТИЦИЈЕ	N	M	податак мора бити једнак збиру податка 07.01.00 и 07.02.00	податак мора постојати ако има податак под 07.01.00 и/или 07.02.00;		H

Табела 08. ИНВЕСТИЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ОКОЛИНЕ И ТЕКУЋИ ТРОШКОВИ

08.01	Инвестиције у опрему за контролу загађења			ако има податак на било којој ставци онда мора бити и податак на 07.01.00	збир података (08.01.01+ 08.01.02+ 08.01.03+ 08.01.04) мора бити мањи или једнак податку 07.01.00		H
08.01.01	- ваздух	N	M				S
08.01.02	- вода	N	M				S
08.01.03	- отпад	N	M				S
08.01.04	- остало	N	M				S
08.02	Инвестиције - технологија за чишћу производњу			ако има податак на било којој ставци онда мора бити и податак на 07.01.00	збир података (08.02.01+ 08.02.02+ 08.02.03+ 08.02.04) мора бити мањи или једнак податку 07.01.00		H
08.02.01	- ваздух	N	M				S
08.02.02	- вода	N	M				S
08.02.03	- отпад	N	M				S
08.02.04	- остало	N	M				S
08.03	Текући трошкови за заштиту околине			ако има податак на било којој ставци онда мора бити и податак на 02.00.00	збир података (08.03.01+ 08.03.02+ 08.03.03+ 08.04.04) мора бити мањи од податка 02.00.00		H
08.03.01	- ваздух	N	M				S
08.03.02	- вода	N	M				S
08.03.03	- отпад	N	M				S
08.03.04	- остало	N	M				S

Табела 09. ОСТАЛИ ПОДАЦИ ЗА РЕФЕРЕНТНИ ПЕРИОД

09.01.00	Фактурисани ПДВ на испоруке	N	M	податак мањи од 17 % од збира података (01.01 +			S
09.02.00	Одбитни ПДВ за куповину сировина	N	M				S
09.03.00	ПДВ на увоз	N	M				S
09.04.00	Извоз производа и услуга	N	M				S
09.05.00	Увоз производа и услуга	N	M				S
09.08.00	Накнаде за штете примљене од осигурања	N	M				S
09.09.00	Приходи од ренте и оперативног лизинга	N	M				S
09.10.00	Приходи од дивиденди и учешћа у добити	N	M				S
09.11.00	Приходи од ројалитета, лиценци, софтвера и др.	N	M				S
09.12.00	Грантови у капиталним добрима	N	M				S
09.13.00	Продаја материјалних средстава	N	M				S
09.14.00	Директни порези плаћени	N	M				S
09.15.00	Трошкови ванредног одржавања	N	M				S
09.16.00	Приходи од камата на депозите	N	M				S
09.17.00	Камате плаћене током периода	N	M				S
09.18.00	Трошкови за истраживање и развој	N	M				S

Табела 10. РЕТРОСПЕКТИВНИ ПОДАЦИ ЗА ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА 2008.

12.01.00	Број запослених (годишњи просјек)	N	M		податак мора постојати ако је одговор на питање 10. статус "1", а година активности 2008. или ранија		S
12.02.00	Приходи од продаје производа, услуга и робе	N	M		податак мора постојати ако је одговор на питање 10. статус "1", а година активности 2008. или ранија		S

Табела 11. ПОДАЦИ ЗА ПРЕДУЗЕЋЕ РАСПОРЕЂЕНИ ПО ЛОКАЛНИМ ЈЕДИНИЦАМА ПРЕМА ВРСТИ ДЈЕЛАТНОСТИ (ЉВД)

Контроле за података за појединачне јединице према врсти дјелатности							
11.0.1	13-цифрени идентификациони број предузећа	N	O	обавезно пренијети податак са главног упитника; П 3			
11.0.2	8-цифрени матични број предузећа (само РС)	N	O РС	пренијети податак са главног упитника; П 2			
11.1b	Назив ЉВД	T	M				
11.1c	Адреса ЉВД	T	M				
11.1d	Шифра општине	N	M	обавезна контрола према шифарнику општина			H
11.1e	Шифра дјелатности	N	M	обавезна контрола према КД			H
11.1.1	Приходи од продаје производа	N	M	податак је мањи од збира података (01.01 + 01.02)			H
11.1.2	Приходи од активирања учинака и други пословни приходи	N	M	податак је мањи од збира података (01.03 + 01.06)			H
11.1.3	Промијене на залихама готових производа и производње у току	N	M	податак је мањи од збира података (01.07 + 01.08 + 03.02)			H
11.1.4	Трошкови набавке	N	M	податак је мањи од збира података (02.01 + 02.02 + 02.03 + 02.04 + 02.08)			H
11.1.5	Набавна вриједност продате робе	N	M	податак је мањи од података 02.02			H
11.1.6	Промијене на залихама сировина и материјала	N	M	податак је мањи од података 03.01			H
11.1.7	Трошкови запослених	N	M	податак је мањи од података 05.00			H
11.1.8	Укупан број запослених	N	M	податак је мањи од података 04.00.01			H
11.1.9	Укупан број одрађених часова	N	M	податак је мањи од података 04.00.03			H
11.1.10	Укупне инвестиције	N	M	податак је мањи од података 07.00			H

Исте контроле примјенити за сваку слиједећу локалну јединицу према врсти дјелатности, односно за сваки ред у табели, изузев реда укупно: 11.2.; 11.3.; 11.4.. итд.

Контроле података за ред УКУПНО

11.0.1	13-цифрени идентификациони број предузећа	N	O				
11.0.2	8-цифрени матични број предузећа (само РС)	N	O				
11.0.1	Приходи од продаје производа	N	M	податак је једнак збиру података (01.01 + 01.02)			H
11.0.2	Приходи од активирања учинака и други пословни приходи	N	M	податак је једнак збиру података (01.03 + 01.06)			H
11.0.3	Промијене на залихама готових производа и производње у току	N	M	податак је једнак збиру података (01.07 + 01.08 + 03.02)			H
11.0.4	Трошкови набавке	N	M	податак је једнак збиру података (02.01 + 02.02 + 02.03 + 02.04 + 02.08)			H
11.0.5	Набавна вриједност продате робе	N	M	податак је једнак податаку 02.02			H
11.0.6	Промијене на залихама сировина и материјала	N	M	податак је једнак податаку 03.01			H
11.0.7	Трошкови запослених	N	M	податак је једнак податаку 05.00			H
11.0.8	Укупан број запослених	N	M	податак је једнак податаку 04.01.01			H
11.0.9	Укупан број одрађених часова	N	M	податак је једнак податаку 04.03.03			H
11.1.10	Укупне инвестиције	N	M	податак је једнак податаку 07.00			H

Б. ИНФОРМАЦИЈЕ О ПОПУЊАВАЊУ УПИТНИКА И КОНТАКТ ИНФОРМАЦИЈЕ

1)	Вријеме потребно за попуњавање упитника	N	M	број часова мањи од 11 ; минуте су од 00 до 59		S
2.a)	Да ли предузеће има e-mail адресу?	N	O	Да је 1, а Не је 2	ако нема аутоматски уписати 2	H
2.b)	E-mail адреса	T	M	ако је 1, онда је унос адресе обавезан	предвидјети формат са @	H
3.a)	Да ли предузеће има web страницу?	N	O	Да је 1, а Не је 2 ; ако нема аутоматски уписати 2	ако нема аутоматски уписати 2	H
3.b)	Адреса web странице	T	M	ако је 1, онда је унос адресе обавезан	предвидјети формат са www	H
4)	Интерес за попуњавање упитника on-line	N	O	Да је 1, а Не је 2	ако нема аутоматски уписати 2	H
5)	Телефон одговорног лица	N	M			S
6.a)	Статус одговорног лица	N	M	Власник 1; Директор 2; Менаџер 3; Рачуновођа 4; Остало 5	ако је празно аутоматски уписати 5.	H
6.b)	Коме треба упутити додатна питања	N	M	На горњу адресу 1; На доњу адресу 2		S
7)	Име и презиме лица које је попунило упитник	T	M			S
8)	Адреса	T	M			S
9)	Телефон	N	M	предвидјети формат		S
10)	Датум попуњавања	D	M	предвидјети формат		S